

OSNIVAČ:

Hrvatsko nacionalno vijeće

IZDAVAČ: Novinsko-izdavačka ustanova »Hrvatska riječ«,
Trg cara Jovana Nenada 15/II, 24000 Subotica**UPRAVNI ODBOR:**Vesna Prčić (predsjednica)
Slaven Bačić, Dušica Dulić,
Ivan Gregurić, vlč. Josip Pekanović
Dražen Prčić, Zvonko Sarić,
Josip Stantić, Tomislav Žigmanov**V. D. DIREKTORICA****I ODGOVORNA UREDNICA:**

Jasminka Dulić

**POMOĆNIK I ZAMJENIK
ODGOVORNE UREDNICE:**

Zvonko Sarić

REDAKCIJA: Ivan Andrašić (Podunavlje)
Davor Bašić Palković (kultura)
Dušica Dulić (politika)
Zvonimir Perušić
Dražen Prčić (sport i zabava)
Nada Sudarević (fotografije)
Željka Vukov (društvo)
Mirko Kopunović (dopisništva i korektura)
Jelena Ademi (tehnički prijelom)**TEHNIČKI UREDNIK:**

Thomas Šujić

ADMINISTRACIJA: Zdenka Sudarević
Ljubica Vujković-Lamić**LEKTORICA:** Katarina Vasiljčuk**TELEFON:** ++381 24/55-33-55
++381 24/55-15-78**ŽIRO RAČUN:** 355-1023208-69**E-MAIL:** hrvatskarijec@tipnet.rs**WEB:** www.hrvatskarijec.co.yu**TISAK:** »Rotografika« doo Subotica
List je registriran kod Tajništva za
informiranje Skupštine AP Vojvodine
pod rednim brojem 73.CIP - Katalogizacija u publikaciji
Biblioteka Matice srpske, Novi Sad
32+659.3(497.113=163.42)

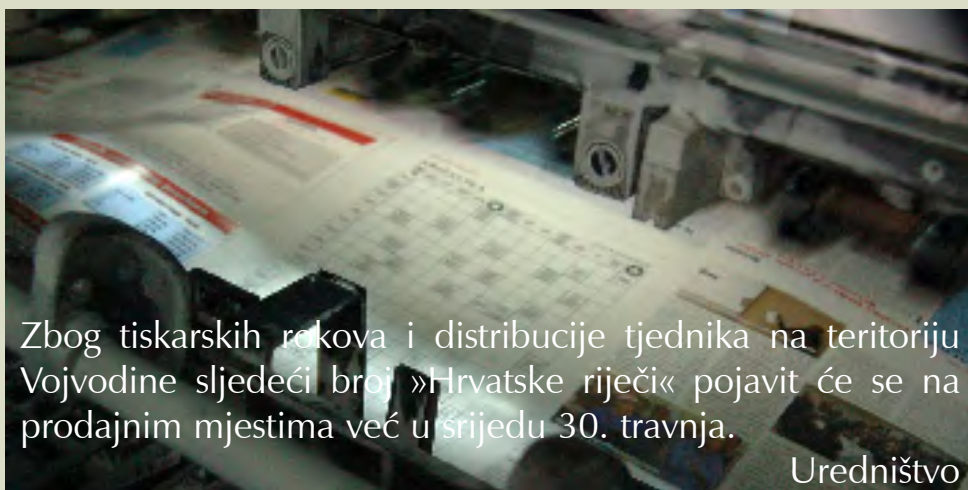
Navike

Prema riječima CeSID-ovih koordinatora, koji su prošle godine proveli istraživanje javnog mnijenja među pripadnicima četiriju nacionalnih manjina, najteže je bilo anketirati Hrvate u Srijemu jer tamo još uvijek postoji određeno suzdržavanje od javnog izražavanja nacionalne pripadnosti. Na sastanku predstavnika hrvatskih srijemskih udruga i NIU »Hrvatska riječ«, održanom u Novom Slankamenu, također smo čuli da strahovanja od incidenata nisu nestala i da se srijemski Hrvati ustežu javno očitovati svoju nacionalnu svijest, pa makar i tako što će na kiosku zatražiti Hrvatsku riječ. Dva su različita izvora, ali zaključak je isti – strahovi kod Hrvata u Srijemu još uvijek nisu nadvladani! Nakon masovnog egzodusa Hrvata devedesetih godina, oni koji su ostali živjeti u Srijemu vrlo oprezno iskazuju svoj nacionalni identitet. Strahuju da se to njihovim starim ili novim susjedima možda neće svidjeti, a u strahu su i od novih incidenata kojih je tijekom proteklih godina ionako bilo previše.

Pušu li oni na hladno ili su njihova strahovanja opravdana, teško je govoriti. Ali, imajući u vidu agresiju prisutnu u govorima pojedinih političara u Srbiji, kao i porast nasilja u društvu uopće, čini se kako opreznosti u iskazivanju svoje »drukčije« nacionalne pripadnosti nikad dosta. Jer opće je poznato da manjine često postaju »žrtveni jarci« kada se društvo nađe u krizi. Preko njihovih se leđa najčešće prelamaju frustracije većine. A u Srbiji, još uvijek, nije nestala »navika« da se za vlastite probleme uvijek optužuju oni »drugi«. I dalje je pojedinim političarima omiljena disciplina »pronalaženje neprijatelja«, a među njima se često nađe i Hrvatska. Oni, istina rijetki, koji upozoravaju na svu pogubnost takve retorike i potrebu da umjesto optuživanja drugih otpočne proces suočavanja s vlastitom lošom prošlošću i sami lako postanu »državnim neprijateljima«.

Engleski sociolog Herbert Spencer utvrdio je, na temelju izučavanja različitih društava, da nepoštivanje života, vlasništva i prava »neprijatelja« nužno dovodi do nepoštivanja života, vlasništva, prava uopće, te da je »nevjerojatno da će osjećaji koje uzgajaju neprestani sukobi vani, izostati kod kuće«. Iako je od rata prošlo dosta godina, retorika »proizvodnje neprijatelja« nije nestala s političke scene. No sada se agresija, koju takva retorika generira, teško može prazniti na vanjskom »neprijatelju«, a to onda uzima svoj »danak« u samom društvu koje takvu retoriku dopušta i opravdava agresiju političkim i »patriotskim« razlozima.

J. D.

Zbog tiskarskih rekova i distribucije tjednika na teritoriju Vojvodine sljedeći broj »Hrvatske riječi« pojavit će se na prodajnim mjestima već u srijedu 30. travnja.

Uredništvo

Pravoslavnim vjernicima želimo sretan Uskrs

Organizacija napreduje, novac se očekuje

Tragom Šokaca 8

Konvencija DSHV-a u Bačkom Monoštoru

Europske integracije – uvjet ekonomskog razvoja 9

U Subotici predstavljena monografija o Nesti Orčiću

Kipar i velik konzervator 28

Nogometni međunarodni susret u Tavankutu

Pobjeda prijateljstva 42

UKRATKO

DZH ima samostalnu listu

»Demokratska zajednica Hrvata već je prilikom svog prvog sudjelovanja na izborima opravdala svoje postojanje i dokazala svoju snagu«, piše u priopćenju DZH, koje je potpisao predsjednik Đorđe Čović. »Udružili smo se u interesu naše hrvatske nacionalne zajednice i to udruživanje pojedinaca, skupina, udruga i svih ostalih donijelo nam je prve rezultate. Precizno smo odredili naše ciljeve i misiju pred početak izbornih radnji i nakon prve faze prikupili preko tisuću potpisa i izborili samostalno mjesto na lokalnoj izbornoj listi, pod rednim brojem 6. Činjenica da smo jedina samostalna partija na listi predstavlja ozbiljnost i učinkovitost rada Demokratske zajednice Hrvata.

Jasno smo stavili do znanja kako je DZH garant demokracije, europske orijentacije, ljudskih i manjinskih prava i sloboda, razvoja i tolerancije. Ovakvim pristupom i odgovornošću stekli smo ogroman politički kapital, mi želimo pridonijeti razvoju naše uže i šire zajednice, u ostvarivanju kako općih vrijednosti, tako i posebnih interesa naše hrvatske nacionalne zajednice«.

Kome smeta zahtjev za ravnopravnošću?

»U noći s 19. na 20. travnja, nepoznati je počinitelj skinuo ploču s natpisom 'Tražimo ista prava kao Srbi u Hrvatskoj', koja je bila postavljena 14. travnja na zid ispred ureda stranke na adresi Zagrebačka 1 u Subotici«, kaže se u priopćenju za javnost Hrvatsko-bunjevačko-šokačke stranke. »Postavljena je iz političkih razloga, s jasnom porukom koja nije nikoga vrijeđala i ponižavala, a bila je upućena Skupštini Republike Srbije, koja je iz njima poznatih razloga donijela nama neprihvatljiv Zakon o lokalnim, pokrajinskim i republičkim izborima. Kome je ovaj natpis smetao, možemo samo pretpostaviti, te samo možemo zaključiti kako nam je ovim vandalskim činom poslana jasna poruka da nemamo pravo tražiti pripadajuća nam prava te da moramo i nadalje još dugo čekati da postanemo ravnopravni građani ove države, a kojoj smo uvijek bili lojalni, te smo očigledno zato kažnjeni«.

Prema priopćenju HBŠS-a, nakon što je obaviještena, policija je izašla na mjesto događaja i obavila očevid, te je podnesena kaznena prijava protiv nepoznatog počinitelja.

Tonči Staničić, hrvatski veleposlanik u Beogradu

U Srbiji se i dalje
»oštri jezik« na Hrvatskoj

I movina, kao i poslovanje hrvatskih kompanija u Srbiji, nisu pretrpjeli značajniju štetu poslije hrvatskog priznanja neovisnosti Kosova, ali posljedice bi mogle proizvesti neprimjerene reakcije srbijanskih dužnosnika na račun Hrvatske, smatra veleposlanik RH u Beogradu Tonči Staničić.

On je u razgovoru za program na hrvatskom jeziku Radio Subotice istaknuo kako Srbija ipak omogućava razvoj i jačanje nacionalnog identiteta hrvatske manjine, no, da ova zajednica te mogućnosti ne koristi.

Gostujući u emisiji Otvoreni studio Tonči Staničić je rekao kako šteta po hrvatske interese, koja je prouzročena nasiljem na ulicama, nije ono što zabrinjava.

»Ono što nas brine je što je, nažalost, nakon ovoliko vremena od rata, Hrvatska i dalje mjerilo i kriterij skoro svih stvari u Srbiji. Ono što uočavamo jest da je to zato što je, nažalost, Hrvatska unutarne političko pitanje u ovoj državi i o Hrvatskoj se vrlo često govori u bilo kojoj predizbornoj kampanji. 'Oštri se jezik' na Hrvatskoj, jer se valjda očekuje da će to pridobiti određeni broj birača na izborima. To se može tolerirati do neke mjere, ali teške riječi, osobito izrečene od visokih predstavnika jedne države, ipak ne mogu nestati nakon što prođe izborni ciklus i biti zaboravljene. To je izrečeno, zapisano, objavljeno i uvijek ostaje kao jedan neprijatan trag u našim odnosima – uvijek to

znači korak, dva ili tri natrag i onda se moramo vraćati na ono gdje smo bili«.

Upitan kako komentira stajališta u hrvatskoj manjinskoj zajednici da se u Hrvatskoj malo izvještavalo o položaju Hrvata u Srbiji u razdoblju poslije hrvatskog proglašenja neovisnosti Kosova, veleposlanik je odgovorio:

»Nije uvijek loše ako se o manjinama ne govori. Kada su previše u medijima, onda ta nazočnost u medijima može provocirati neke reakcije na terenu. Volio bih da se stvari odvijaju na prirodan način, a ne da se o manjinama i njihovim problemima raspravlja u medijima«.

Među ostalim, rijetko i površno izvještavanje o položaju hrvatske manjine, mnoge učvršćuje u stajalištu da matična zemlja nedovoljno skrbi o sunarodnjacima u Srbiji. Staničić ističe kako je takva ocjena neutemeljena.

»Definitivno nije istina da hrvatska Vlada i matična država ne pomažu hrvatsku manjinu u ovoj državi. Dapače, ne samo da, kada je o sredstvima riječ, hrvatska država izdvaja stalno sve veća i veća sredstva za potrebe manjine, nego već tri godine za redom, hrvatska Vlada izdvaja i znatna dodatna sredstva za određene projekte u okviru hrvatske manjinske zajednice. Moja je generalna ocjena da bi pripadnici lokalne zajednice, pogotovu njihovi politički predstavnici, trebali pomesti ispred svojih vrata i vidjeti što oni rade za zajednicu i jesu li oni mogli napraviti nešto više ili nešto drugo«.

Veleposlanik ističe da postoje problemi u odnosima domicilne države i hrvatske manjine, ali da i pokraj toga postoji dovoljno prostora za unapređenje manjinskih prava.

»Mislim da koliko god ponekad ima problema na strani nekih tijela domicilne države oko ostvarivanja tih prava, vjerujem da isto toliko problema ima zahvaljujući nesnalaženju na strani hrvatske manjinske zajednice. Dakle, ne može osnovno pravo Hrvata, koji su građani i ove države, biti rješavano u Zagrebu. Odnosno, Zagreb može pomoći, ali pretpostavka za to je da se Hrvati, kao manjina, obrate svima onima koji su u ovoj državi mjerodavni za rješavanje njihovih problema«.

U tom kontekstu veleposlanik zaključuje kako je položaj Srba u Hrvatskoj bolji nego Hrvata u Srbiji, ilustrirajući to činjenicom da vodstvo srpske manjine neposredno surađuje s Vladom Hrvatske, a od prije nekoliko mjeseci u tome tijelu imaju i svojega predstavnika.

Josip Stantić

Uskršnja čestitka gradonačelnika Subotice Géze Kucsere

Vjerujemo u snagu našeg ujedinjenja

U ime lokalne samouprave svim građanima Subotice, koji slave Uskrs po Julijanskom kalendaru, želim sretne i blagoslovljene Uskršnje praznike, u nadi da će i ovaj praznik proteći u miru. U duhu uskrsnuća i preporoda vjerujemo u snagu našeg ujedinjenja i istrajnosti, koje će unatoč svim teškoćama donijeti dugo očekivane plodove.

Géza Kucsere, gradonačelnik Subotice

Konvencija koalicije DS-G17 Plus u Apatinu

Europa nas čeka

APATIN – U nedjelju, 20. travnja, u vijećnici SO u Apatinu održana je konvencija koalicije DS i G 17 Plus, na čijoj je listi i DSHV. Na konvenciji su, osim kandidata Općinskog odbora DS-a iz Apatina – *Branka Sudžukovića, Dragana Jovića i Vladimira Simina*, sudjelovali i gosti, visoki dužnosnici stranke: *Siniša Lazić, Bojan Pajtić, Oliver Dulić i Gordana Čomić*. U obraćanju nazočnima predsjednik OO DS-a Apatin Branko Sudžuković izrazio je veliki optimizam glede uspjeha ove koalicije na predstojećim izborima na području apatinske općine, jer, kako je rekao, »ne smijemo dopustiti da naša djeca žive u neakvoj ruskoj guberniji«. Na koncu, pozdravljeni burnim pljeskom, gosti su govorili o potrebi okretanja proeuropskim principima, te o potrebi da takvom orijentacijom osiguramo bolju sutrašnjicu za svoje potomke. »Raduje me što sam danas u ovoj dvorani vidio puno mladih ljudi, osjetio pozitivnu energiju. Mislim da u Srbiji stasava jedna generacija mladih političara i vjerujem da će upravo

ti mladi ljudi biti ona snaga koja će Srbiju uvesti u EU. Poput ostalih i Apatinci su već prezasićeni čestim izborima i nadam se da će poslije ovih proteći četiri godine do slijedećih«, rekao je za Hrvatsku riječ Oliver Dulić. »Očekujem da će u Općini Apatin naša lista odnijeti pobjedu kao i na ovogodišnjim predsjedničkim izborima. Mislim da je većina Apatinaca svjesna kako za njih i njihovu djecu nema prosperiteta bez europske budućnosti Srbije. Isto tako, mislim i da većina neće dopustiti nikakve podjele po nacionalnoj, vjerskoj ili bilo kojoj drugoj osnovi. Svakako nećemo dopustiti da odnesu pobjedu oni, koji su prije nekoliko tjedana inspirirali incidente protiv hrvatske i mađarske zajednice zbog priznavanja neovisnosti Kosova od strane njihovih matičnih država, odnosno oni, koji su proganjali svoje neistomišljenike, vodili ratove i bukvalno nam ukrali deset godina života«, rekao je za Hrvatsku riječ Bojan Pajtić.

Ivan Andrašić

S konvencije u Apatinu

U Specijalnom sudu u Beogradu

Počelo suđenje za ratne zločine u Lovasu

U Specijalnom sudu u Beogradu prošlog je četvrtka počelo suđenje za ratne zločine u Lovasu 1991. godine. Optužnica tereti 14 osoba optuženih za teške zločine mučenja, silovanja, ubojstava. Optuženi su za ubojstvo 70 hrvatskih civila.

Od 14 optuženih četvorica su pripadnici nekadašnje lokalne vlasti, četvorica su pripadnici bivše JNA, dok su šestorica bili pripadnici paravojske formacije »Dušan Silni«. Prvooptuženi je *Ljuban Devetak*, koji je skupa s još trojicom mještana (*Milan Devčić, Milan Radojčić, Željko Krnjajić*) preuzeo vlast, saslušavao, maltretirao, zapovijedao likvidacije.

Pedesetak zatočenih civila 18. listopada 1991. godine odvedeno je u polje koje je bilo

minirano, zapovijedeno im je da se uhvate za ruke i hodaju preko njega. Po aktiviranju mina, srpski su vojnici počeli pucati po civilima nakon čega je poginulo 22 mještana, a nekolicina je ranjena.

Prvooptuženi za ubojstvo 70 hrvatskih civila u selu Lovasu 1991. godine Ljuban Devetak u utorak je u nastavku rasprave pred Specijalnim sudom za ratne zločine u svojoj obrani rekao da nije progono hrvatsko stanovništvo. Odgovarajući na pitanja obrane i zastupnika tužbe, on je zanijskao navode optužnice da je Hrvate proganjao, zapovijedao privođenja, saslušanja, mučenja i ubojstva hrvatskih civila, te ustvrdio kako ih je »zapošljavao u Zemljoradničkoj zadruzi«.

UKRATKO

LSV: Vandali nagovijestili svoj odnos prema gradu

Usvezi s incidentom koji se u ponedjeljak dogodio u Gradskoj kući u Subotici, kada je nasilno prekinuta sjednica u čijem je radu sudjelovala ministrica omladine i sporta Snežana Samardžić-Marković, Liga socijaldemokrata Vojvodine izdala je sljedeće priopćenje:

»Gradski odbor LSV-a Subotica najoštrije osuđuje ispad skupine huligana pod vodstvom bivšeg predsjednika Nogometnog saveza Subotice Zorana Arsića, koji su prekinuli prezentaciju Nacionalne strategije razvoja sporta u Srbiji za razdoblje 2008.-2012. godine u Velikoj vijećnici Gradske kuće, koju je vodila ministrica omladine i sporta Srbije Snežana Samardžić-Marković«, stoji u priopćenju ove stranke.

»Ovakav vandalski način prekidanje sjednice, koja je bila od vitalnog interesa za Suboticu po pitanju ulaganja države Srbije u izgradnju sportske infrastrukture, samo može nagovijestiti kakav će odnos prema našem gradu imati Demokratska stranka Srbije i njima srodne stranke ako dođu na vlast. Jer je Zoran Arsić, glavni organizator tog nemilog incidenta, kandidat Demokratske stranke Srbije kao većinski kandidat za zastupnika u vjvodanskom parlamentu za Palić i okolicu. Ovakvi događaji moraju biti spriječeni, jer nanose veliku štetu imidžu Subotice«.

SVM: Necivilizirano ponašanje

Gradski odbor Saveza vjvodanskih Mađara izrazio je ogorčenje i najoštrije osudio ponašanje manjeg broja neidentificiranih osoba, koje su u ponedjeljak prekinule prezentaciju Nacionalne strategije razvoja sporta od 2008. do 2012. godine u Gradskoj kući u Subotici.

»Smatramo da je ovaj događaj potpuno neprimjeren civiliziranom načinu ponašanja u našem gradu. Nadalje, smatramo kako se isključivo na legalan način, poštujući zakonske propise, mogu ostvarivati zahtjevi građana ili njihovih udruga. U konkretnom slučaju je ovaj princip grubo narušen. Štoviše, u incidentu su sudjelovale i maloljetne osobe bez prisustva roditelja, što predstavlja manipulaciju tim osobama od strane organizatora nasilnog upada u Gradsku kuću.

Pozivamo sve institucije kao i Sportski savez Subotice da poduzme zakonske mjere protiv organizatora ovog nemilog događaja.«

U Subotici predstavljeni rezultati CeSID-ova istraživanja javnog mnijenja među manjinskim zajednicama

Hrvati umjereno zadovoljni, ne vjeruju političarima

Ispitivanje je obavljeno u jesen 2007. godine na relativno malom uzorku, ali se može smatrati validnim, rečeno je na predstavljanju

Hrvati u Vojvodini žive podnošljivo, u okruženju koje je također podnošljivo, osjećaju fizičku sigurnost, a najveći im je problem nizak životni standard. Na izbore ih izlazi više od polovice onih s pravom glasa, u ogromnoj većini nemaju povjerenja u političare, a smatraju kako interese nacionalnih manjina jednako predstavljaju i manjinske i građanske stranke.

Radom svojih manjinskih stranaka ili su djelomice zadovoljni ili nisu zadovoljni, od institucija najviše vjeruju Crkvi, za postojanje nacionalnih vijeća u najvećem broju nisu čuli, kao što ne znaju niti na koji se način biraju ta vijeća.

nika, od toga tek oko 200 anketiranih Hrvata, istraživači smatraju kako se rezultati mogu smatrati vrijednim. Generalni je zaključak istraživača, kako je naglasio Zoran Lučić, da su hrvatska i mađarska zajednica vrlo bliske i kako na veoma sličan način doživljavaju procese u društvu, dok na drugoj strani, bošnjačka i romska zajednica imaju puno više dodirnih točaka međusobno, nego s drugim dvjema zajednicama.

Osim što 59 posto Hrvata nikada nije čulo za postojanje manjinskih nacionalnih vijeća i što čak 71 posto ispitanika ne zna kako se ta vijeća biraju, 32 posto ispitanika nema povjerenja u

69 posto Hrvata smatra kako živi dobro, srednje ili podnošljivo, a fizičku nesigurnost osjeća tek 4 posto hrvatskih ispitanika.

Tri najveća problema koji tište Hrvate su nizak životni standard (71 posto), nezaposlenost (49) i mogućnosti liječenja (35), dok je političar u koga vjeruju *Boris Tadić*, ali sa svega 10 posto povjerenja. Čak 90 posto Hrvata ne vjeruje niti jednom od ponuđenih političara, a među njima su: *Koštunica*, *Vučić*, *Jovanović*, *Čanak*, *Ljajić*, *Ugljanin*, *Šain* i *Đurić*. S druge strane, prema ovom istraživanju, 21 posto Mađara vjeruje Tadiću, povjerenje u Čedomira Jovanovića ima 20 posto Bošnjaka, a Romi također preferiraju Tadića s 18 posto.

Odgovarajući na pitanje koliko su zadovoljni radom stranaka nacionalnih manjina, Hrvati su u 85 posto slučajeva odgovorili kako su djelomice zadovoljni, 11 posto ih je nezadovoljno, a tek 4 posto potpuno zadovoljno.

Kad su institucije u pitanju, vjerske ustanove uživaju potporu 65 posto Hrvata, za Crkvom slijedi Predsjednik Republike s 47 posto, zatim predsjednik općine 28 posto, država 25 posto. Najmanje povjerenja Hrvati imaju u policiju (15 posto), Vladu (16) i vojsku (17).

NASLIJEĐENA OPTEREĆENJA: U razgovoru koji se razvio nakon predstavljanja rezultata CESID-ova istraživanja, predsjednik Hrvatskog nacionalnog vijeća *Branko Horvat* primijetio je kako se percepcije pripadnika hrvatske i mađarske zajednice poklapaju u mnogim stvarima, što, po njegovim riječima, oslikava prostor u kojem žive i tradiciju obiju zajednica.

»Problem koji mi imamo, jest da smo nova nacionalna manjina, još uvijek neizgrađena, bez infrastrukture, i smatram da će nam ovo istraživanje pomoći u budućnosti«, rekao je Horvat.

Sličnog je mišljenja bio i predsjednik DSHV-a i narodni zastupnik *Petar Kuntić*, koji je rekao kako »tek sada počinjemo koristiti prava koja druge manjine već odavno imaju«.

»Opterećeni smo i dnevno-političkim odnosima na relaciji Beograd-Zagreb, a u javnosti je još uvijek prisutan strah jednog broja Hrvata, zbog onoga što se dešavalo u nedavnoj prošlosti«, rekao je Kuntić.

Osim Horvata i Kuntića, od dužnosnika u hrvatskoj zajednici na predstavljanju su bili nazočni: tajnik HNV-a *Ladislav Suknović*, predsjednik Matice hrvatske i vijećnik HNV-a *Stipan Stantić* i vijećnik *Marinko Jadrijević*, predsjednik Izvršnog odbora HKC »Bunjevačko kolo« *Davor Dulić* i predsjednik Mladeži DSHV-a *Siniša Skenderović*.

Z. Perušić

BLISKOST HRVATA I MAĐARA: Ovo, uz brojne druge zaključke, proizlazi iz istraživanja javnog mnijenja koje je, za račun beogradskog ureda OEES-a, proveo CeSID u jesen 2007. godine. Rezultate toga istraživanja javnosti i dijelu djelatnika hrvatske manjinske zajednice u Vojvodini predstavili su u Subotici u ponedjeljak, 21. travnja, CeSID-ov izvršni direktor *Zoran Lučić* sa suradnicima, kao i šefica Odjela za demokratizaciju beogradskog ureda OEES-a *Hannelore Valier*.

Istraživanjem su obuhvaćene četiri nacionalne manjine u Republici Srbiji, i to: romska, bošnjačka, hrvatska i mađarska. Hrvatska je manjina ispitivana na područjima – Subotice, Apatina, Sombora, Srijemske Mitrovice i Šida, a cilj je bio utvrditi stav pripadnika ovih zajednica prema njihovim nacionalnim vijećima. Prema riječima CESID-ovih koordinatora, najteže je bilo anketirati Hrvate u Srijemu, gdje još uvijek postoji određeno suzdržavanje od javnog izražavanja nacionalne pripadnosti, dok na području Subotice, Sombora i Apatina takvih problema nije bilo.

Premda je istraživanje radeno na relativno malom uzorku, bilo je svega oko 1000 ispita-

nacionalna vijeća, a 48 posto njih nema stav o tom pitanju. Kad je o ovoj temi riječ, Hrvati imaju manje povjerenja u nacionalna vijeća od pripadnika preostalih triju zajednica, te jedini imaju veći postotak nepovjerenja od postotka povjerenja (32 prema 20). Zanimljivo je kako je, za razliku od Hrvata od kojih čak 59 posto nikada nije čulo za postojanje manjinskih nacionalnih vijeća, taj postotak značajno niži kod Bošnjaka (30) i Roma (35). No, Mađari u još većoj mjeri ne znaju za nacionalna vijeća – čak 64 posto njih nije obaviješteno o njihovom postojanju.

Na pitanje – zastupa li Nacionalno vijeće interese vaše zajednice, Hrvati su 47-postotno odgovorili »ne«, 48 posto ih je reklo »djelomično«, a svega 5 ih je odgovorilo potvrdno.

CRKVA VISOKO, POLICIJA NISKO: Obrazlažući pojedine zaključke iz istraživanja, CESID-ovi su suradnici rekli kako, općenito uzevši, Hrvati imaju pozitivnije gledanje na svoj sadašnji položaj od pripadnika ostalih triju manjina, prije svega zbog toga što ga uspoređuju s položajem 90-ih godina, kada su, kao nacionalna zajednica, trpjeli više od drugih zajednica u ovoj zemlji. Upravo zbog toga, čak

Srijemske udruge i Hrvatska riječ u Slankamenu

Put do bolje suradnje

Među Hrvatima u Srijemu i dalje su prisutni strahovi od mogućih neugodnosti ili incidenata, čulo se na sastanku

U nedjelju 20. travnja u prostorijama HKPD-a »Stjepan Radić« u Novom Slankamenu održan je sastanak predstavnika hrvatskih udruga: HKPD »Stjepan Radić« iz Novog Slankamena, HKPD »Tomislav« iz Golubinaca, HKC »Srijem« iz Srijemske Mitrovice, ZHZ »Ilija Okrugić« iz Zemuna i HKPD »Ruma« iz Rume s članovima Upravnog odbora i uposlenicima Novinsko-izdavačke ustanove »Hrvatska riječ«.

Tema sastanka bila je pronalaženje načina bolje komunikacije predstavnika srijemskih hrvatskih udruga s tjednikom, njihova bolja i kvalitetnija zastupljenost kao i unapređenje plasmana tjednika u Srijemu. Sastanku su, osim članova UO »Hrvatske riječi« *Vesne Prčić, Tomislava Žigmanova, Slavena Bačića, Ivana Gregurića*, prisustvovali i v.d. direktorica i odgovorna urednica *Jasminka Dulić*, urednik rubrike dopisništva *Mirko Kopunović*, član Izvršnog odbora Hrvatskog nacionalnog vijeća zadužen za informiranje *Mato Groznica* i *Petar Gašparović*, dopredsjednik Udruge prognanih Hrvata Srijema, Bačke i Banata iz Zagreba.

POKRENUTI DIJALOG S ČITATELJIMA: Predsjednica UO »Hrvatske riječi« pozdravljajući nazočne kazala je kako joj je zadovoljstvo naći se na ovakvom skupu i čuti mišljenje predstavnika udruga o tjedniku »Hrvatska riječ«. Tomislav Žigmanov je istaknuo kako je osnovna ideja održavanja ovakvog sastanka pokretanje dijaloga s čitateljima »Hrvatske riječi«, te želja da se čuju sugestije i kritike predstavnika udruga, čitatelja i vanjskih suradnika tjednika kako bi se poslije ovog sastanka eventualni propusti mogli otkloniti. Jasminka Dulić je rekla kako je čitanost tjednika, prema broja Hrvata u Vojvodini, mala i kako bi zajedno s drugima trebalo raditi na poboljšanju kvalitete novina, ali i na većoj čitanosti. »Svakako treba poboljšati

suradnju s dopisnicima iz Srijema kako bi nam javili vijesti, ukazati i pokazati probleme, otvoriti dijaloge...«, kazao je Mirko Kopunović.

KRITIKE, PRIJEDLOZI, POHVALE...: U raspravi koja je uslijedila *Stipan Ercegović* iz ZHB-a »Tin Ujević« je zamjerio na malom prostoru koji se daje događajima iz ove udruge, te je kao i *Ivan Cingeli* iz Srijem-

tjednik, a zadovoljne su i sadržajem tjednika. Istaknule su kako bi bilo dobro da se svakoj udruzi određeni broj primjeraka šalje besplatno.

Predsjednik HKPD »Stjepan Radić« *Ivan Rukavina*, istaknuo je da u Slankamenu »Hrvatska riječ« plaća danak prošlosti jer je slano dosta članaka koji nisu objavljeni te su ljudi izgubili interes, a *Ivan Gregurić* je rekao kako još

vlastitom nacionalnom identitetu ukoliko se želi povećati čitanost tjednika. On je istaknuo kako je u Golubincima tek jedan posto Hrvata pretplaćen na tjednik i kako bi uspjeh bio već i taj postotak udvostručiti.

Tijekom sastanka istaknuto je i sveprisutno gubljenje interesa za tiskane medije jer se građani informiraju pretežito putem elektroničkih medija ili srbijanskih i hrvat-

Sa sastanka u Novom Slankamenu

ske Mitrovice, predložio da se rade promocije tjednika u svim mjestima gdje žive Hrvati i gdje postoje hrvatske udruge. Cingeli je istaknuo kako se u Srijemskoj Mitrovici tražio broj više kad je objavljena reportaža o ovome gradu te istaknuo kako svatko najviše voli čitati o događanjima u svojem mjestu. Predstavnicе iz Zemuna, *Matijeta Luketić* i *Nevenka Rodić-Perić*, izrazile su zadovoljstvo što u Zemunu na dvama kioscima mogu kupiti

uvijek predstavlja problem kupiti na kiosku »Hrvatsku riječ« jer su kod Hrvata u Slankamenu i dalje prisutni strahovi od mogućih neugodnosti ili incidenata. Razbijanje stakala na domu ove udruge jedan je od takvih incidenata koji se ponavljaju, podsjetio je Gregurić. *Vlada Čačić* iz Golubinaca ustvrdio je da uredništvo ima sličan problem kao i udruge – a to je problem dugotrajnog potiskivanja hrvatske nacionalne svijesti te je kazao kako treba raditi na vraćanju svijesti o

skih televizijskih programa, a kao problem naveden je i nedostatak navike kupovanja i čitanja »Hrvatske riječi«.

Na kraju sastanka predstavnici udruga, članovi Upravnog odbora tjednika i ostali sudionici skupa su se složili da su ovakvi susreti izuzetno korisni te izrazili očekivanje da će donijeti i vidljivu korist u poboljšanju i većoj čitanosti jedinog tjednika na hrvatskom jeziku u Srbiji.

I. R.

Organizacija napreduje, novac se očekuje

Tragom Šokaca

Sastanku Organizacijskog odbora projekta Obilježavanja 320. obljetnice doseljavanja Hrvata Šokaca iz Soli u Bač, održanom u Sonti, uz članicu ovoga tijela Antoniju Čotu nazočili su predsjednik HNV-a Branko Horvat i v.d. direktorica NIU »Hrvatska riječ« Jasminka Dulić. *Još samo mjesec dana do putovanja u Tuzlu i održavanja prve od dviju centralnih proslava* Predsjednik HNV-a obećao iznalaženje potrebnih sredstava kako novac ne bi bio ograničavajući čimbenik

Radni sastanak Organizacijskog odbora projekta za Obilježavanje 320. obljetnice doseljavanja Hrvata Šokaca iz Soli u Bač, održan je 22. travnja u Sonti, u prostorijama Doma Šokadije u izgradnji. Uz ispriku, sastanku nisu prisustvovali predstavnici udruga iz Bačkog Brega, Plavne i Vajske, te imenovani član od strane HNV-a preč. Josip Pekanović, a gosti su bili predsjednik HNV-a Branko Horvat i v.d. direktorica NIU Hrvatska riječ Jasminka Dulić. Sastanak je otvorio predsjednik KPZH »Šokadija« prof. Zvonko Tadijan i pozdravio predstavnike KUDH »Bodrog« iz Bačkog Monoštora, HKUPD »Mostonga« iz Bača, Udruge urbanih Šokaca iz Sombora, te drugu predstavnicu HNV-a Antoniju Čotu.

ZAJEDNIČKIM SNAGAMA DO REALIZACIJE: Predsjednik HNV-a Branko Horvat ocijenio je ovaj projekt izuzetno značajnim za šokački dio populacije hrvatske nacionalne zajednice u Srbiji, a samim tim i za cijelu zajednicu. »Vjerujem u ovaj projekt i u punoj ga mjeri podržavam, a izravna veza HNV-a Antonija Čota svoj dio posla radi izuzetno dobro i mislim da će vam svojim iskustvom puno pomoći. Mislim da ćemo zajedničkim snagama realizirati zamišljeno«, rekao je u početnom obraćanju nazočnima Branko Horvat. Potom je riječ preuzela predsjednica organizacijskog odbora Stanka Čoban. Uz opasku koja se odnosila na kratkoću vremena detaljno je izvjestila nazočne o svim poduzetim aktivnostima, ali i problemima vezanima uz financijsku situaciju. »Za realizaciju su nam ostale još neke ključne stvari, poput tiskanja plakata i brošura, angažiranja prijevoznika za članove naših udruga i hodočasnike, izrade darova za domaćine i sudionike manifestaci-

Organizacijski odbor za obilježavanje 320. obljetnice doseljavanja sastao se u Sonti

ja, no, ruke su nam vezane. Od početka rada na ovom projektu pa sve do danas, trošili smo vlastiti novac, račun nam je još uvijek prazan«, rekla je, između ostaloga, Stanka Čoban. Uz sugestiju da se glede troškova razdvoji radni materijal od propagandnoga, predsjednik je HNV-a pozvao nazočne da ustraju u radu. »Nemojte se spoticati oko novca, novac će se za ovako značajnu akciju naći. Nećemo i ne smijemo dopustiti da novac bude ograničavajući faktor«, rekao je Branko Horvat. U nastavku je Antonija Čota govorila o aktivnostima poduzetim u cilju osiguravanja dijela sredstava te o natječajima po kojima se očekuje priliv na račun. Ona je istaknula kako će sredstva na račun pristizati periodično po natječajima te se mora razmišljati i o privlačenju sponzora. Cijeli će projekt pratiti kao medijski pokrovitelj i NIU »Hrvatska riječ«.

PLANIRANE MANIFESTACIJE: Na koncu su dogovoreni termini planiranih manifestacija u okviru projekta. Već 15. svibnja u Osijeku će u organizaciji »Šokačke grane« biti održan okrugli

stol na temu Šokci i Bunjevci, 30. i 31. svibnja i 1. lipnja u Sarajevu će Marija Šeremešić prezentirati temu »Muka Isusova u pobožno-

stima i običajima Šokaca Bačkog Monoštora«, 5. lipnja u Bačkom Monošturu će se održati III. festival Marijanskih pisama, 11. lipnja okrugli stol »Šokačke grane« u Osijeku na temu »Baču u čast«, 15. lipnja »Mikini dani« u Bačkom Bregu, 28. lipnja »Lira naiva« u Sonti, 19. srpnja etno-izložba i folklorna manifestacija u Plavni, 9. kolovoza »Bodrog-fest« u Bačkom Monošturu, 30. kolovoza »Susreti Šokadije« u Baču, 14. rujna okrugli stol i Sv. misa u Vukovaru, 27. rujna književna večer na temu »O šokačkom govoru« u Somboru, 4. i 5. listopada druga središnja proslava u Baču, 13 listopada »Zavitni dan« u Bačkom Monošturu i 22. studenog »Šokačko veče« u Sonti. Nakon službenoga dijela sastanka domaćini su za sudionike priredili mali domjenak.

K. P.

Prva centralna proslava

Prva od dviju centralnih proslava održat će se u Tuzli 31. svibnja i 01. lipnja. Prvoga dana održat će se znanstveni skup, kojemu će prisustvovati predstavnici svih udruga – potpisnica ovoga projekta. Na temu »Migracije općenito s teološkog aspekta«, predavanje će održati fra. Zdravko Anđić, o »Stanju u Bosni u XVII. i XVIII. Stoljeću – govorit će fra. Andrija Zirdum, na temu »Bač« – govorit će dr. Ante Sekulić, »Povijest Hrvata u Tuzli u posljednjih 50 godina« tema je o kojoj će govoriti dr Ivo Lužanski a na temu »Sadašnje stanje Hrvata u BiH i pogled u budućnost« govoriti će prof. Nikola Čiča.

Istoga dana u Štitarima će se održati okrugli stol na temu »Migracije stanovništva u XVII. i XVIII. stoljeću s obiju strana rijeke Save«. Drugoga dana održat će se u 10,30 sati svečana procesija, u 11,00 sati sveta Misa, a poslije Mise kulturno umjetnički program, u kojemu će sudjelovati veći broj šokačkih udruga iz Bačke, Slavonije i BiH. Za vrijeme Mise, po jedan par u nošnjama prinositi će darove svojih udruga domaćinima. U nedjelju se očekuje organizirani dolazak u Tuzlu i prisustvo Misi i programu poslije Mise većega broja hodočasnika iz Podunavlja. Organizaciju odlaska hodočasnika u Tuzlu u svakom mjestu će preuzeti lokalna udruga u suradnji sa župnicima.

Konvencija DSHV-a u Bačkom Monoštoru

Europske integracije – uvjet ekonomskog razvoja

»Na ovim izborima odlučivat će se kakva će se politika voditi prema Vojvodini i u samoj Vojvodini, kao i o tome tko će voditi vaš Sombor i vaš Bački Monoštor.

Izbor pravoga puta je sada veoma važan, jer bez stabilne demokracije, nastavka reformi i europskih integracija neće biti boljeg života za sve građane Srbije«, rekao je predsjednik DSHV-a Petar Kuntić

»K oalicija 'Za europsku Srbiju' je politička opcija koja će donijeti poljoprivrednicima sigurnost, ukoliko pobijedimo na izborima 11. svibnja. Jedan od ciljeva naše koalicije je da vođanski seljaci rade u uvjetima kakve imaju poljoprivredni proizvođači u našem okruženju. U Hrvatskoj, Mađarskoj, Rumunjskoj, Bugarskoj i Crnoj Gori pomoć države seljacima je sada mnogo veća. Ako ova opcija pobijedi, pomoć seljacima bit će za oko četiri godine na onoj razini kakvu imaju seljaci u našem

manjina i daljnje očuvanje nacionalne manjinske specifičnosti vođanskih Hrvata.

OTVARANJE PERSPEKTIVA ILI NAZADOVANJE: »Demokratska stranka, kao najjača stranka u koaliciji, pomagala nam je i pomagat će nam u ostvarivanju naših manjinskih prava, za čije se ostvarivanje zalaže DSHV. Na ovim izborima odlučivat će se kakva će se politika voditi prema Vojvodini i u samoj Vojvodini, kao i tome tko će voditi vaš Sombor i vaš Bački Monoštor. Izbor pravoga puta je sada veoma važan, jer

vencije u prepunoj dvorani Doma kulture da na budućim izborima tri puta zaokruže jedinicu na izbornim listama.

Goste konvencije pozdravio je i predsjednik Mjesnog odbora DSHV-a Bački Monoštor *Ivan Ivankić*, naokon čega su predstavljeni kandidati DSHV-a za vijećnike Skupštine Općine Sombor – *Snežana Periškić* iz Bačkog Monoštora, *Adam Tubić* iz Bačkog Brega i *Mata Matarić* iz Sombora. »Nacionalni identitet trebamo afirmirati, ali u otvorenosti prema drugima. To je jedan od razloga zbog

Općine Sombor dr. *Zoran Miler*, poručujući kako su ovo izbori koji će odlučiti hoće li Srbija ići uz bok s ostalim, demokratskim državama ili će ostati u izolaciji.

O važnosti budućih izbora govorio je i kandidat DSHV-a za izbore na pokrajinskoj razinu za Skupštinu AP Vojvodine *Dragan Jurakić*, istaknuvši kako su europske integracije uvjet za razvoj gospodarstva i turizma i kako je rijeka Dunav, udaljena 3 do 5 kilometara od Bačkog Monoštora, kroz povijest, kao i danas, uvijek bila važan međunarodni plovni put. *Dragan Jurakić* je naglasio da sva mjesta uz Dunav imaju perspektivu razvoja gospodarstva i turizma.

»Dunav je najduža rijeka u Europskoj Uniji. Dunav je europska 'zlatna žila'. Europska Unija će ulagati u programe razvoja mjesta koja se nalaze uz Dunav, što konkretno znači – nova radna mjesta. Monoštorski rit bogat je jelenском i drugom divljači, dakle, postoji uvjet i za razvoj lovnog turizma. Bački Monoštor odavno zna što je europski duh – prije 206. godina otvoren je Kanal Franca Jozefa, koji se sada zove Veliki bački kanal. Taj nekadašnji vodeni trgovački put, koji se nalazi u

okruženju«, poručio je predsjednik Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini i kandidat za zastupnika u Skupštini Srbije *Petar Kuntić* na konvenciji, koja je održana 18. travnja u Bačkom Monoštoru.

Govoreći o razlozima pristupanja DSHV-a koaliciji okupljenoj oko Demokratske stranke, *Petar Kuntić* je istaknuo kako se ta politička opcija zalaže za europske integracije i nastavak reformi, a ujedno, ta opcija će omogućiti poboljšanje položaja nacionalnih

bez stabilne demokracije, nastavka reformi i europskih integracija neće biti boljeg života za sve građane Srbije, a taj cilj mogu ostvariti koalicije – 'Za europsku Srbiju', 'Za europsku Vojvodinu' i 'Za europski Sombor'. Bez direktnih investicija neće biti novih radnih mjesta i sigurnih mirovinskih dana, zdravstvene zaštite i kvalitetnog školstva. Moramo misliti i na one najmlađe, kojima trebamo osigurati perspektivu«, rekao je *Petar Kuntić* i pozvao goste kon-

kojega se nalazimo u koaliciji s najboljima. Ne želimo u izolaciju i srednji vijek s onima kojima su nas doveli do ivice bijede, do ratova i kaosa. Žalimo ići naprijed s onima koji teže europskim integracijama«, naglasila je *Snežana Periškić*.

DUNAV – EUROPSKA »ZLATNA ŽILA«: Uime Demokratske stranke brojnim Monoštorcima obratili su se kandidat za pokrajinskog zastupnika dr. *Branislav Bojić* i kandidat za vijećnika Skupštine

neposrednoj blizini vašeg sela, bio je to grandiozan pothvat u to doba. Europska Unija sada hoće ulagati u razvoj plovnog puta rijeke Dunav i to je šansa i za Bački Monoštor, ako Srbija nastavi putem europskih integracija«, rekao je *Dragan Jurakić*.

Nakon završene konvencije, uslijedilo je spontano narodno veselje u monoštorskom Domu kulture, a za dobar štimung se pobrinuo tamburaški ansambl »Ravnica«.

Zvonko Sarić

Danira Bilić, ravnateljica Hrvatske matice iseljenika

Povezivati i graditi partnerske odnose s Hrvatima u svijetu

Usredotočit ćemo se na informatičke tehnologije, s čijim razvojem je omogućena brža i dinamičnija svakidašnja suradnja. Imat ćemo i određene promjene na našoj web stranici * Želja nam je omogućiti, svima koji to žele, učenje hrvatskog jezika u vlastitim domovima sa svojih računala * Želimo dobiti povratnu informaciju, želimo znati kakve su, o pojedinim pitanjima, želje naših ljudi vani. Mislim da se partnerski odnos može postići u obliku bilo kojeg projekta, bilo kojeg područja, jedino ako postoji interes s jedne i s druge strane

Razgovarao: Mirko Kopunović

Danira Bilić je početkom godine preuzela dužnost ravnateljice Hrvatske matice iseljenika. Na ovu je dužnost došla s mjesta voditeljice Odbora za promicanje olimpijske akademije. Tijekom svoje sportske karijere imala je priliku susretati se s Hrvatima diljem svijeta i upoznati se sa životom i problemima hrvatskih iseljenika, a i sama je sedam godina živjela izvan Hrvatske, što joj uvelike pomaže u obavljanju dužnosti ravnateljice HMI.

U intervjuu za naš list govori o aktualnim projektima i planovima HMI, kao i o ulozi ove institucije u povezivanju Hrvata izvan domovine s maticom.

HR: Nedavno ste došli na čelo HMI. Što mislite o njenom dosadašnjem radu?

Hrvatska matica iseljenika je dosad zaista odradila veliki posao u smislu povezivanja i građenja partnerskih odnosa, suradnje s Hrvatima u svijetu, dakle, s našim hrvatskim iseljeništvom, s hrvatskim autohtonim manjinama, Hrvatima u Bosni i Hercegovini. Posebice je ta suradnja jako dobra u području kulture, obrazovanja i nakladničke djelatnosti. Sukladno dosadašnjoj tradiciji i zakonom određenoj ulozi Hrvatske matice iseljenika, ova institucija nastaviti će i dalje svoj rad u tom smjeru sa željom i ciljem, naravno, da ta suradnja bude još intenzivnija, još bolja, kvalitetnija i u interesu naših sunarodnjaka izvan domovine.

HR: Koje dodatne akcije treba poduzeti kako bi Matica mogla još bolje ispuniti svoju ulogu povezivanja Hrvatske s hrvatskim iseljeništvom i hrvatskim manjinama?

Prije svega usredotočit ćemo se na informatičke tehnologije, s čijim razvojem je omogućena brža i dinamičnija svakidašnja suradnja. Imat ćemo određene promjene na našoj web stranici. Već sada svi posjetitelji naših stranica mogu primijetiti neke promjene te ih ovim putem pozivam da na webu ispune upitnik u svrhu našeg novog projekta, učenja hrvatskog jezika na daljinu. Nakon zatvaranja ovog upitnika ići ćemo sa sljedećim upitnicima s ciljem dobivanja povratnih informacija od svih Hrvata koji žive izvan Hrvatske. Na taj način ćemo vidjeti koji bi novi oblici suradnje bili poželjni s njihove strane i kako bi poduzimali partnerski odnos, dakle, odnos u kojem bi Hrvati u svijetu i Hrvati u domovini mogli ostvariti svoje zajedničke interese.

HR: Čuli smo za Vašu inicijativu učenja hrvatskog jezika putem Interneta. Možete li nam nešto podrobnije reći o tome?

Svakako! Na našoj web stranici možete pronaći info mail adresu na koju možete slati svoje kritike i sugestije vezane uz našu suradnju, a također na našoj stranici možete pronaći i opise svih naših projekata. Sigurni smo da će svatko pronaći nešto zanimljivo za sebe. Ako i ne pronađe, imat će prigodu sugerirati.

U svakom slučaju želja nam je omogućiti, svima koji to žele, učenje hrvatskog jezika u vlastitim domovima sa svojih računala, budući da smo svjesni činjenice da često naši sunarodnjaci u svijetu zbog dinamike svoga posla, ili drugih razloga ne mogu doći u Hrvatsku na učenje hrvatskog jezika u našu školu – Sveučilišnu školu učenja hrvatskog jezika i kulture. Nekada, u mjestima gdje žive nemaju organiziranu mogućnost učenja hrvatskog jezika. Dakle, ovaj oblik učenja jezika bio bi naravno dopuna, a nikako, to moram naglasiti, zamjena za postojeće oblike učenja hrvatskog jezika. Isto tako, ovaj oblik učenja može biti izvrsna nadopuna našem sveučilišnom tečaju, jer svjesni smo činjenice da se jezik, kad se ne prakticira, gubi. Vidjet ćemo

Uspješna u sportu i politici

Danira Bilić (djevojačko Nakić) rođena je 1969. godine u Šibeniku. Iznimno uspješnu sportsku karijeru započela je 1987. godine u rodnome Šibeniku i profesionalno se bavila košarkom do 1997. Košarkaški uspjesi, između ostaloga, donijeli su joj jedno olimpijsko srebro i dva svjetska, dvije bronce s europskih prvenstava, jedno osvojeno prvenstvo i dva osvojena kupa bivše SFRJ, dva osvojena prvenstva i tri kupa Hrvatske. Tri puta proglašena je najboljom košarkašicom Europe, a 1991. godine izabrana je za najbolju sportašicu Hrvatske. Dobitnica je nagrada »Franjo Bučar« i »Radivoje Korać«. Nakon uspješne košarkaške karijere od 1997. do 1998. godine sportska je direktorica ženskog KK »Croatia«, a od 1999. do 2002. godine bila je trenerica juniorskog KK iz Valencije, Španjolska.

Vrativši se u domovinu društveno se angažirala u promociji sporta i obrazovanja, te kao članica HDZ-a postaje zastupnica u Hrvatskom saboru (2004.-2005.), te zastupnica Gradske skupštine grada Zagreba. Uz vrlo zahtjevan rad i treninge, kao uspješna košarkašica završila je i stručni studij poslovne ekonomije, smjer turističko poslovanje pri Ekonomskom fakultetu u Zagrebu, te baccalaureat poslovne ekonomije, smjer trgovinsko poslovanje Visoke poslovne škole Libertas u Zagrebu. U javnosti je zapažen i njen članak »Vrijednosti olimpizma u odgoju djece i mladih« objavljen u zborniku radova međunarodne konferencije »Kondicijska priprema sportaša«.

postoji li interes i onda ćemo organizirati mentorsko učenje od profesora koji vode tečaj pri Fakultetu u Zagrebu u suradnji s HMI. U svakom slučaju, kakav će konačno biti taj naš projekt uveliko ovisi o analizi upitnika na našoj web stranici, koji će biti otvoren još nekih 20-ak dana. Prema tome, analizom upitnika i sami ćemo moći donijeti odluku kako taj projekt treba izgledati. Dakle, ipak ćete zadnju riječ kazati vi.

HR: Spomenuli ste također i to da želite da se odnosi s iseljeništvom i manjinama temelje na partnerskim odnosima. Što ste pri tome mislili?

Pa upravo ovim upitnikom, dakle, komunikacijom s našim ljudima želimo dobiti povratnu informaciju, želimo znati kakve su, o pojedinim pitanjima, želje naših ljudi vani. Mislim da se partnerski odnos može postići u obliku bilo kojeg projekta, bilo kojeg područja, jedino ako postoji interes s jedne i s druge strane. Dakle, ako je naša temeljna zadaća povezivanje Hrvata iz domovine s Hrvatima u svijetu, onda i ti projekti koje Hrvatska matica iseljenika provodi i oni koje će ubuduće provoditi trebaju biti u interesu jedne i druge strane. Prvenstveno treba znati slušati specifične potrebe naših udruga, zajednica diljem svijeta. Svjesni smo potreba koje su različite, ovisno o samim zajednicama, primjerice, u Sjevernoj Americi, Južnoj Americi, Australiji i drugdje, gdje žive Hrvati i građani hrvatskog podrijetla. Upravo s tim upitnicima želimo dobiti što bolje povratne informacije ondje, kako bi onda mogli raditi kvalitetnije buduće projekte.

HR: U jednom od ranijih razgovora naveli ste da su sredstva Matice u ovoj godini umanjena u odnosu na 2007. godinu. Planirate li poduzimanje nekih akcija kojim bi se raspoloživa sredstva povećala već u ovoj godini?

Pa, mi već u ovoj godini moramo pronaći dodatna sredstva i putem različitih donacija, sponzorstava, kako bi uopće osigurali realizaciju projekata koji su planirani za ovu godinu. To već činimo. Nadam se, odnosno uvjeren sam, da ćemo ta sredstva i pronaći. Međutim, to nas možda i ograničava u većim aktivnostima, projektima u ovoj godini.

Svi će se projekti realizirati

U ovoj godini svakako ćemo nastojati realizirati sve projekte koji su planirani u odnosu na suradnju s hrvatskim autohtonim manjinama u Srbiji, dakle s Hrvatima koji su na području Vojvodine. Niz projekata je već realiziran početkom godine, kao što su XIV. dani hrvatskog pučkog teatra u Hercegovcu, gdje su bili i predstavnici iz Vojvodine. U razgovoru s njima ostalo je otvoreno pitanje vezano za stručnjake koji bi podučavali njihove voditelje kazališnih skupina. Sada razmatramo mogućnost da takvog stručnjaka pošaljemo u Vojvodinu ili da voditelji dramskih skupina dođu u Zagreb.

Mislim da se za svaki dobar projekt sredstva uvijek nađu.

HR: U okviru Matice djeluju podružnice u – Puli, Rijeci, Splitu, Dubrovniku, Zadru i Vukovaru. Kakva je njihova uloga?

Njihova uloga je, naravno, identična ulozi Hrvatske matice iseljenika. Dakle, to su naši djelatnici koji su samo dislocirani u odnosu na centralu u Zagrebu, a njihova uloga je planiranje i provođenje projekata s apsolutno jednakim ciljevima i zadaćama.

HR: Možete li na temelju Vašeg dosadašnjeg iskustva ocijeniti – jesu li potrebni neki dodatni napori kako bi se rad podružnica poboljšao? Možda boljom koordinacijom njihovoga rada ili njihovom većom samostalnošću?

Naravno da se uvijek može poboljšati ne samo rad podružnica, nego i rad u centrali. Koordinacija i komunikacija je uvijek potrebna. Prema tome i u tom smislu ćemo poduzimati korake kako bi i ta suradnja bila intenzivnija i kako bi i podružnice i centrala imale mak-

simalnu suradnju, što se, naravno, dobrim dijelom realizira.

HR: Čitatelje »Hrvatske riječi« svakako najviše zanima suradnja Hrvatske matice iseljenika s Hrvatima u Srbiji s obzirom na njihovu specifičnu poziciju u odnosu na autohtone manjine u drugim državama. Imate li neke konkretne programe u planu?

U ovoj godini svakako ćemo nastojati realizirati sve projekte koji su planirani u odnosu na suradnju s hrvatskim autohtonim manjinama u Srbiji, dakle s Hrvatima koji su na području Vojvodine. Niz projekata je već realiziran početkom godine, kao što su XIV. dani hrvatskog pučkog teatra u Hercegovcu, gdje su bili i predstavnici iz Vojvodine. U razgovoru s njima ostalo je otvoreno pitanje vezano za stručnjake koji bi podučavali njihove voditelje kazališnih skupina. Sada razmatramo mogućnost da takvog stručnjaka pošaljemo u Vojvodinu ili da voditelji dramskih skupina dođu u Zagreb. Tražimo financijska sredstva za takav seminar, pa ćemo ga pokušati realizirati u ovoj godini.

Učenje hrvatskog jezika

Želja nam je omogućiti, svima koji to žele, učenje hrvatskog jezika u vlastitim domovima sa svojih računala, budući da smo svjesni činjenice da često naši sunarodnjaci u svijetu zbog dinamike svoga posla, ili drugih razloga, ne mogu doći u Hrvatsku na učenje hrvatskog jezika u našu školu – Sveučilišnu školu učenja hrvatskog jezika i kulture. Nekada, u mjestima gdje žive nemaju organiziranu mogućnost učenja hrvatskog jezika. Dakle, ovaj oblik učenja jezika bio bi naravno dopuna, a nikako, to moram naglasiti, zamjena za postojeće oblike učenja hrvatskog jezika. Isto tako ovaj oblik učenja može biti izvrsna nadopuna našem sveučilišnom tečaju, jer svjesni smo činjenice da se jezik, kad se ne prakticira, gubi. Vidjet ćemo postoji li interes i onda ćemo organizirati mentorsko učenje od profesora koji vode tečaj pri Fakultetu u Zagrebu u suradnji s HMI-om.

Također u ovoj godini imamo još projekata, koji će sigurno ići. Spomenula bih da je nedavno u Hrvatskoj matici iseljenika održana promocija knjige pjesama »U iskrama nade«, kojom se Matica i na ovaj način želi približiti bačkim Hrvatima i u domovini ukazati na njihovo književno stvaralaštvo, te im dati prigodu da budu još prisutniji u hrvatskoj javnosti.

HR: Planirate li nas uskoro posjetiti i upoznati se s radom hrvatske zajednice u Vojvodini?

Svakako. Naravno, sva komunikacija koja će se ostvarivati i putem Interneta i drugih oblika modernih tehnologija nikad ne može zamijeniti onaj osobni kontakt, razgovor s ljudima.

Moja je želja posjetiti što veći broj naših hrvatskih udruga, što mi je osobno od velike pomoći u mom radu u Hrvatskoj matici iseljenika.

Što nam se nudi na »političkom meniju«?

»Mamuzanje« vremena

Poboljšanjem ukupne izolacije kuća, stanova, poslovnih prostorija mogla bi se uštedjeti energija jednog Đerdapa u Srbiji. Ali ni jedna stranka ne kaže u svom programu da to želi učiniti...

Piše: mr. Zsombor Szabó dipl. ing. arh.

U našoj zemlji tranzicija traje već dvadeset godina, a veliko je pitanje kada će se završiti jer i danas u žiži svih »politikantskih« govora traje vječna borba između napretka ili zaostajanja – »kom carstvu ćemo se prikloniti«. Naravno u ovom tekstu početak tranzicije računam od 1988. godine kada je započela »Miloševićeva era« ili raspad SFRJ. Jedan od rezultata »tranzicije« je i taj da po najnovijim statistikama 50 posto stanovnika ove zemlje ima završenu osnovnu školu, a od njih bar polovica je nepismeno ili polupismeno, dok fakultetski obrazovani ljudi čine tek 5 posto populacije. Iz ovog izravno slijedi kako je broj prodanih dnevnih, tjednih novina nizak a glavni izvori informacija su raznorazne TV postaje.

U doba predizborne kampanje svugdje vidite »plaćene oglase« ili razne debate s često istim akterima, samo na različitim TV postajama. Mijenjaju se stranke, nacije i »kvazi ideologije«, radi ostajanja na vlasti. Stranke nacionalnih manjina uporno se nazivaju »nacionalističkim« s, naravno, negativnim prizvukom nasuprot »nacionalnim« građanima, koji naravno isto pripadaju jednoj naciji. Kakvu nam budućnost nude ovakvi »kadrovici«?

BUĐUĆNOST KOJA NAM SE NUDI: Što nam se nudi kao »politički meni« na TV ekranima? Naravno prvo »Prosperitet« koji će donijeti nova radna mjesta i izgradnja infrastrukture: magistralne ili lokalne. Najkrupniji zalogaj je svakako autocesta od Subotice do Đevđelije, tzv. koridor 10, koji je trebao biti gotov prije pet godina za početak Olimpijskih igara u Ateni. Uskoro počinju igre u Pekingu, »autocesta« je danas gotova recimo napolu ali je u međuvremenu malo »skrenula« do Šumadije. O početku izgradnje drugog mosta kod Beške nitko ne kaže ništa, a bez toga nema prave autoceste. Jedna informacija za neupućene: uveliko se gradi autocesta Segedin-Temišvar-Sofija-Istanbul, kojom Europska Unija elegantno zaobilazi Srbiju. Sjećate li se još famoznih Brzih pruga Srbije (BPS)? Kad sam bio student za dva i pol sata sam stigao kući

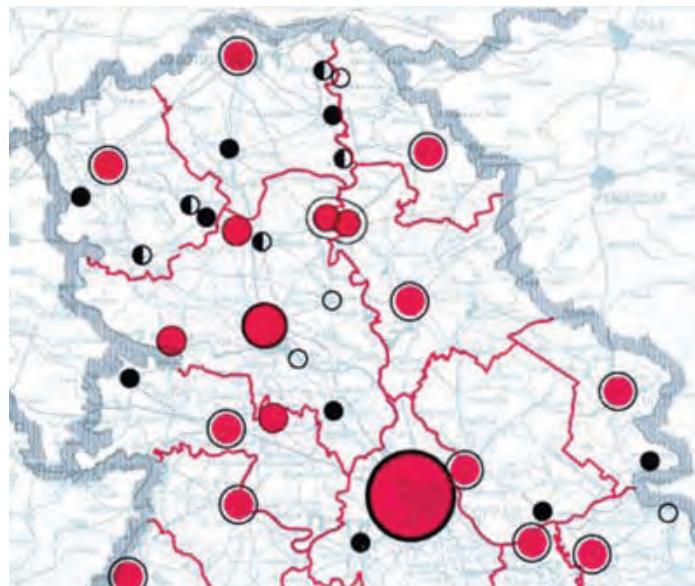
iz Beograda, za prelaženje ovog rastojanja željeznicom danas treba četiri sata (ako vlak ne kasni). Željeznicu sada nitko ne spominje. Zar ona isto nije važno prometno sredstvo? Predviđa se izgradnja novih tvornica koji naravno iziskuju nove energetske kapacitete, vodu, kanalizaciju ali koje će dodatno opteretiti i životni okoliš. Ono što mi u cijeloj priči smeta, je to da nitko ne govori o planovima: kratkoročnim, srednjoročnim (3 godine) i dugoročnim (pet ili više

iz njega proizašli Zakon o lokalnoj samoupravi (ZLS) poznaje pojmove: tijela republike, teritorijalne autonomije i tijela jedinice lokalne samouprave. O okruzima ni riječ. Što će biti njihova sudbina? Tko to zna! Članak 88. ZLS kaže da se jedinice lokalne samouprave mogu udružiti i surađivati, mogu čak osnivati i svoje asocijacije. Čini mi se, kako ovu mogućnost nijedna stranka u svojoj kampanji ne koristi, nego svi kao pijetlovi čuvaju svoje lokalno smetlište. Trebalo je

ovom temom u svom »programu« ne bavi, a imamo zakonom zaštićenu gradsku jezgru. Razvijajmo toplice Palić, kao turističku destinaciju dok Palić nema dobru vodu za piće, kanalizaciju, odgovarajuću energetiku. O vodi Palićkog jezera da ne govorimo. Ovih dana smo dobili od Elektrovojvodine letak, koliko nam struje troše pojedini kućni aparati kako bismo mogli uštedjeti koji kilowat struje. Istina je da su kućanstva najveći potrošači energije općenito, skoro 65 posto od ukupno potrošene energije. Ali najveći dio energije ode na grijanje, sada i na klima-uređaje a mi smo kuće koje su zimi grijale a ljeti hladile, proglasili »zastarjelim«. Poboljšanjem ukupne izolacije kuća, stanova, poslovnih prostorija mogla bi se uštedjeti energija jednog Đerdapa u Srbiji. Ali ni jedna stranka ne kaže u svom programu da u roku od pet godina želi 50 posto neadekvatno izoliranih kuća toplotno zaštititi po svim standardima, svakom građaninu koji želi izolirati svoju kuću dati povoljne kredite, izolacione materijale prodavati bez poreza a proizvodnju takvih materijala subvencionirati. Evo novih radnih mjesta, tvornica, usluga. Tako su to u Švedskoj uradili prije trideset godina.

O štednji energije u industriji se ne govori, o čuvanju pijaće vode niti riječi. Samo desetak gradova u Srbiji ima nekakve prečistače za otpadne vode. Kanal Dunav-Tisa-Dunav ne može se koristiti za zalijevanje, a sve više ima suše, jer je zagađena voda. Ti kanali ne koriste se niti za prijevoz robe. I nitko ne kaže kako u sljedećih pet godina svi veliki zagađivači voda moraju imati prečistače. A Nijemci su tako očistili Rajnu. Već danas je kasno početi saditi pojas zaštitnog zelenila oko buduće autoceste. Pokretanje novih tvornica, izgradnja cesta, usporedno treba pratiti i očuvanje životnog okoliša jer inače nismo ništa uradili već samo sipamo vodu iz vedra u kabao.

Da postoji stranka s ovakvim programom objeručke bih glasovao za njih. Naravno, i ovako ću glasovati, jer sam rođeni optimist, i to preporučujem svima. Poslije je na nama da ih »mamuzamo«!

Detalj iz Prostornog plana Srbije

godina) niti na razini države niti lokalnoj razini. Priznajem teško je planirati jer svi govore o regionalizaciji Srbije ali nitko ne spominje postojeći Prostorni plan za Republiku Srbiju, koji je donesen 1996. godine kao Zakon, ali koji u sebi sadrži niz nedorečenosti. Vojvodina je čas posebna regija, a po nekom prijedlogu u istom dokumentu, južni dio Vojvodine je pripojen nekoj budućoj Savskoj regiji. Subotica po planu treba biti centar podregije u Vojvodini. Ovi podregije čine osim Subotice još općine Kanjiža, Senta, Ada, Bačka Topola i Mali Idoš. Kako može funkcionirati ova podregija i kako je planirati kada su »famozni« okruzi i dalje na snazi, pa potiske općine s Bačke strane pripadaju Sjeverno-banatskom okrugu?! Najnoviji Ustav i

godinu dana proći, da se već gotov Prostorni plan općine Subotica nađe na javnoj prezentaciji i konačno bude usvojen. Koliko bi tek trajalo usvajanje jednog zajedničkog prostornog plana općina Subotica, Sombor i Apatina, ili podregije s centrom u Subotici?

ZAŠTITA ČOVJEKOVA OKOLIŠA – TABU TEMA: U Europi je zaštita građenog i životnog okoliša aktualna više decenija a kod nas se na deklarativnoj razini spomene s vremena na vrijeme. U Subotici, ali i u drugim gradovima, zaštita građevinske baštine je mnogim »velikim investitorima« smetnja, tko se za to zalaže, taj nije »moderan« (ma što to značilo), kočničar je razvoja itd. Ako me pamćenje ne vara, ni jedna od subotičkih vodećih stranaka se s

Nastava na hrvatskom jeziku u OŠ »Vladimir Nazor« u Đurđinu

Kombinirani odjeli nisu zapreka za odlučne roditelje

Od ukupno 144 učenika u školi, 24-ero pohađa nastavu na hrvatskom nastavnom jeziku * Prema riječima ravnateljice Ljiljane Dulić, nastava na hrvatskom odvija se dobro

Nastava na hrvatskom jeziku u Osnovnoj školi »Vladimir Nazor« u Đurđinu odvija se već šest godina, od školske 2002./03. Danas, od ukupno 144 učenika u školi, njih 24-ero pohađa nastavu na hrvatskom nastavnom jeziku. U šestom b (o kojem opširnije možete čitati na stranicama »Hrčka«) ima 14 učenika, dok 10 učenika pohađa nastavu u kombiniranom odjelu prvog (5 učenika), drugog (2 učenika) i trećeg razreda (3 učenika). Kao što se iz navede-

Ravnateljica škole Ljiljana Dulić

nog može vidjeti, u dvije generacije nije bilo upisane djece u odjel na hrvatskom. Također, u školi postoji i mogućnost izučavanja izbornog predmeta Hrvatski jezik s elementima nacionalne kulture, kojeg sluša ukupno 23 učenika – 12 u nižim i 11 u višim razredima.

Pri školi je i predškolska skupina u kojoj ima 18 budućih prvaša. Rad u skupini je dvojezičan – na srpskom i hrvatskom, a prema riječima odgojiteljice *Marine Ivanković Radaković*, u skupini ima petero djece upisane na hrvatskom.

MALI BROJ UČENIKA: O broju djece, koja će se ove godine upisati u školu na hrvatskom nastavnom jeziku, još je rano govoriti. Ravnateljica škole *Ljiljana Dulić*

ističe da je upis u tijeku, kao i da još nisu svi roditelji vratili anketne listiće.

»Svake godine, kada dođe do upisa, neizvjesno je i oteže se pitanje tko će se upisati u hrvatski odjel. Smatrala sam da su prve godine, kada je to bilo najteže, iza nas. Međutim, ova se problematika javlja iznova«, kaže ravnateljica škole Ljiljana Dulić.

Ona ističe da se, bez obzira na broj učenika, nastava na hrvatskom dobro odvija. »U početku je bilo malo teže, ali danas postoji već niz pogodnosti vezanih za nastavu na hrvatskom. Kao što je poznato, učenici dobivaju besplatne udžbenike iz Hrvatske, koje je odobrila Republika Srbija. Znači, obje države se trude poduprijeti ovu nastavu. U međuvremenu su škola i nastavnici dobili dodatna nastavna sredstva, priručnike i učila, samim time je obogaćen knjižni fond škole«, objašnjava ravnateljica.

Iako su pojedini roditelji izražavali zabrinutost glede odvijanja nastave na hrvatskom u višim razredima, kadar je osiguran i nastava se odvija bez poteškoća. »Nastavnici u školi su prihvatili ovu zadaću i rade to, rekla bih, na pravi način. Oni se doista trude zadovoljiti sve kriterije koji se tiču jezika, rade na samousavršavanju kako bi djeca imala kvalitetnu nastavu. Osim toga, pohađaju i seminare kada za to postoji prigoda, kao što je bio seminar prošle godine u Opatiji, u organizaciji Agencije za odgoj i obrazovanje«.

BROJNE AKTIVNOSTI: I učenici iz Đurđina sudjeluju u brojnim aktivnostima u kojima se povezuju s vršnjacima iz Republike Hrvatske. U tom smislu, prema riječima ravnateljice, škola najbolju suradnju ima s udrugom »Lijepa naša« iz Zagreba. »Više godina unatrag djeca su bila na Danima kruha u različitim gradovima Hrvatske, a ići će i na jesen u Mali Lošinj. Ekipa škole je sudjelovala i u ekološkom kvizu 'Lijepa naša' i na svehrvatskom natjecanju

osvojila deveto mjesto. Bili smo i ranije na kvizu, doduše kao promatrači«, kaže ravnateljica.

Učenici koji pohađaju nastavu na hrvatskom išli su i u Ernestinovo, u posjet Osijeku, kao i na ljetovanje u organizaciji Hrvatskog nacionalnog vijeća. Također, uključeni su u brojne aktivnosti vezane za hrvatsku zajednicu – Hrčkov maskenbal, Dane Balinta Vujkova, Pokrajinsku smotru recitatora na hrvatskom jeziku, a ove su godine sa svojim radovima po prvi puta sudjelovali na Uskrsnoj izložbi u HKC-u »Bunjevačko kolo«.

Međutim, iako prema popisu iz 2002. Hrvati čine relativnu većinu u Đurđinu, te daju više elektora

u Hrvatskom nacionalnom vijeću, broj djece koja se upisuju u hrvatske odjele je mali. Teza o neinformiranosti roditelja, sada već na pragu sedme godine otkako postoji ovo pravo, teško bi se mogla navesti kao razlog za ovakvu statistiku.

Stoga bi se ovakvo stanje možda najbolje moglo ilustrirati riječima jedne naše sugovornice, koja je htjela ostati anonimna. Ona tvrdi da postoji »nešto neobjašnjivo, neki inat« među mještanima hrvatske nacionalnosti, što za posljedicu ima mali broj djece u hrvatskim odjelima: »Kad bi im neko kazao da dicu ne treba upisati u hrvatski odjel, vjerojatno bi oni onda to učinili«.

D. B. P.

Obavijest Hrvatskog nacionalnog vijeća Upis u hrvatske odjele

Hrvatsko nacionalno vijeće obavještava roditelje i djecu o mogućnosti upisa učenika u odjele na hrvatskom jeziku od 1. do 8. razreda u sljedećim osnovnim školama: OŠ »Ivan Milutinović« Subotica i Mala Bosna, OŠ »Matko Vuković« Subotica, OŠ »Sveti Sava« Subotica, OŠ »Matija Gubec« Tavankut, OŠ »Vladimir Nazor« Đurđin.

U istim školama postoji i izborni predmet hrvatski jezik s elementima nacionalne kulture.

HNV obavještava roditelje i djecu o mogućnosti upisa u hrvatske odjele u Gimnaziji »Svetozar Marković« u Subotici, u 1. i 2. razred društveno- jezičnog smjera.

Sve informacije možete dobiti na broj ureda HNV-a 024/556-898. Kontakt osoba: Marija Mandić

Bez dvojbe

Angela Dulić je majka Marijane, koja ide u I. b razred. »Drago nam je što postoji mogućnost upisati dijete u hrvatski odjel. Moj suprug i ja se nismo dvoumili oko toga. Imamo još dvoje mlađe djece i njih planiramo upisati na nastavu na hrvatskom«, kaže Angela.

»Voljela bih da se školstvo na hrvatskom nastavi razvijati i da moje dijete, nakon završetka osnovne škole, može nastaviti školovanje na materinjem jeziku. Vjerujem da je to pitanje svih roditelja – kakve će biti mogućnosti njihove djece nakon osmog razreda«, kaže ona.

O drugom nismo ni razmišljali

Jelena Dulić ima sina Josipa koji ide u VI. b, a kći Regina će od jeseni u hrvatski odjel. Upisati dijete u hrvatski odjel je, kako kaže, normalna stvar u njihovoj kući. »O drugom nismo ni razmišljali. Ne znam koji su razlozi drugih roditelja da djecu ne upišu u hrvatske odjele. Za ovu godinu trebalo je biti pet 'sigurnih', budući da ih toliko ima u predškolskoj skupini na hrvatskom, ali sad je već i to neizvjesno«, kaže nam ova sugovornica.

Probleme rješavaju »u hodu«

Jadranka Horvacki ima dvoje djece upisane na hrvatskom: Nina je šesti, a Pavle treći razred. »Hrvati smo, i drago nam je što imamo tu mogućnost. Našoj je djeci s početka bilo malo teško preći s ikavice na ijekavicu, ali sve to 'u hodu' rješavaju. Udžbenici su im jako zanimljivi, posebice mlađima«, kaže Jadranka. Iako ona i suprug nisu dvojili oko

toga gdje će upisati djecu, u Đurđinu, kako kaže, ima dosta onih koji na istu stvar gledaju drukčije. »Neki se boje, čak ima i onih koji su jedno dijete upisali na hrvatskom, a drugo ili treće neće upisati. Neki kažu da se djeca tako razdvajaju, ali mislim da to ne stoji, jer djeca na satu uče, a poslije toga se na odmoru druže«.

Iskoristiti pravo

Eržika Horvacki je majka četvero djece. Dvoje od njih idu u hrvatske odjele: Martina u III. razred, a Mario u I. razred. »Preporučila bih i ostalim roditeljima da iskoriste svoje pravo i prihvate tu šansu. Zadovoljna sam nastavom, posebnih problema nema. Dodala bih, također, da kombinirani odjeli nisu zapreka«, kaže ona.

Može li se nekadašnja kultura pijenja vina, i danas svojstvena Europi, vratiti na ove prostore

Istina, u vinu je istina

Ljudi su u našim krajevima izgubili povjerenje u vino onda, kada je počela proizvodnja umjetnog vina, tzv. »bučkuriša«, kaže jedan od poznatijih proizvođača vina u subotičkom kraju Petar Čuvarđić

»In vino veritas«, govore su stari Rimljani i nitko im ne oponira niti nakon više od dva milenija. A prije Rimljana, slično su govorili i stari Grci, koji su samo slijedili mnoge druge narode s Istoka, koji su, opet, sve to čuli, naučili i iskusili od starih Kineza, za čije je mudrace, tako bar pisani tragovi govo- re, fizičko pijanstvo služilo kao sredstvo za postizanje duhovnog pijanstva, kada se misao oslobađa svakodnevnih stega.

Perzijanci su, međutim, bili najpraktičniji narod takozvanog starog svijeta. Imali su običaj pijani donositi odluke o najvažnijim stvarima (ne samo stanovništvo već i seoski starješina, pa čak i sam vladar). I ono što im se za vrijeme savjetovanja i pijanke najviše dopalo, netko je trebao sljedećeg dana trijeznima

ponoviti. Ako bi im se i onda dopala – oni bi tu odluku usvajali, ako ne – odbacivali su je. No, dešavalo se i obratno – ono o čemu su se trijezni dogovarali, morali su kao pijani još jednom promisliti...

MELEM ZA DUŠU: Tako kažu pisani tragovi i predaja, a tako nekako misle mnogi i danas. Ali, ne svi. Ili, točnije, u našim je krajevima sve manje onih koji vole i znaju uživati u vinu i prepustiti se čarima pića, koje je simbol svih vremena – od antičkih do današnjih. Na ovim je, barem, prostorima kriza učinila svoje, nestalo je pravih vina iz restorana i prodavaonica, a njihovo su mjesto zauzeli »bučkuriši« u kojima je jedina »istina« samo glavobolja sutradan. Među onima koji, međutim, ne posustaju su *Petar i Tiinde Čuvarđić*, jedni od svega nekoli-

ko poznatijih proizvođača vina u subotičkoj regiji. Sebe ne smatraju velikim proizvođačima, ali njihova su vina doista melem za dušu.

»Proizvodnjom vina počeo sam se baviti krajem osamdesetih godina, kada sam se oženio«, priča Petar Čuvarđić. »Suprugin je otac imao vinograd, pa je ovaj posao praktički neka vrsta naslijeđa. Djed se time bavio iz hobija, a tako sam i ja počeo. No, budući da mi je ovo na neki način i struka, kasnije se razvilo u posao.«

Petar Čuvarđić je inače Somborac, a u Suboticu je došao kao mladi diplomirani agronom. Radio je u »Agrokombinatu« 11 godina, a kasnije u poduzeću »Agroseme Panonija«. Sada je u tavankutskom »Jugoagraru«. Godišnje proizvede između 7000 i 8000 litara vina, i to od starijih sorti

najviše bouvier, zatim kevedinku i kadarku, a od novijih sorti merlot, cabernet frankovka i chardonnay. I sve to s vinograda površine od hektar i pol, na Kelebijskom putu, nekoliko kilometara od Subotice prema granici s Mađarskom.

»Nije ovo lak posao. Drago mi je kad čujem kako netko ima velik vinograd – 10, 20 ili više hektara, ali kad samo pomislim koliko je rada za to potrebno, brzo promijenim mišljenje. Ovdje treba najmanje godinu i pol dana, a obično dvije, da bi se, uz puno zalaganja i rada, vratio uloženi novac. Nama, recimo, država ništa nije pomogla, sve radimo iz vlastitih sredstava, nema smisla ukopavati se u kredite. Ali, sve bi to bilo drugačije i lakše, kada bi prodaja bila veća. Nažalost, kod nas je kultura pijenja vina veoma slaba.«

Kakvim ga je Bog dao

Jedan od mnogih viceva na vinsku temu glasi ovako: Pitao župljanin svećenika, nudeći ga, kakvo pije vino. A ovaj odgovara: »Ujutro pijem čisto, u podne bez sode, a navečer onakvo kakvim ga je Bog stvorio.«

Čuvaju kvalitetu Petar i Tünde Čuvardić

PROMIDŽBA: I doista, ako se uzme u obzir podatak, kako je u Srbiji potrošnja vina ispod 2 litre godišnje po stanovniku, dok je već u susjednoj Mađarskoj preko 30 litara, postaje jasno o čemu Čuvardić govori.

»Kad pogledate što se danas pije po našim restoranima i kafićima, vidite da se to sve promijenilo«, kaže Čuvardić. »Mladi piju pivo i žestoka pića, a dobrim vinom smatraju jedino ono koje je slatko, a zapravo je čista kemija. Slušam kako mnogi kažu – evo, pio sam dobro vino, sangriju, baš je fino, slatko. Na to nemam komentar.«

Gdje je nestala vinska kultura, makar u ovom dijelu države u kojem je ona oduvijek postojala? Jer, naši stari još do prije 30 ili 40 godina nisu niti pili drugo piće osim vina. Ta je kultura nestala s nestankom dobrog života, a definitivno iščezava s bljedilom sjećanja na taj dobar život. Nova su vremena, s jurnjavom za novcem i navalom prevaranata, s dućanskim policama i kavanskih šankova uklonili prava vina i nadomjestili ih krivotvorevinama. Kemijskim je mućkanjima za jeftin novac proizvedeno nešto što sliči vinu i prodaje se kao vino, ali vino nije. I po boji, i po mirisu, i po okusu, a ponajviše po reakcijama u »danu poslije«, razlikuje se od pravog vina. Ali, ni vino više ne prodaje kvaliteta, nego cijena.

Kako bi pokušali ostati u sedlu, a ponajprije vratiti narodu kulturu pijenja vina, neki su se subotički

vinari i ljubitelji vina prije nekoliko godina udružili i osnovali Red vitezova vina Arena Zabatkensis. Među njima je i Petar Čuvardić. Vraćanje tradiciji vinogradarstva i vinskih običajima u subotičkom kraju glavni je razlog njihova djelovanja, a svrha i filozofija postojanja ovog viteškog reda jest njegovanje kulta vina i vinograda.

»Pokušavamo i na taj način promicati kulturu pijenja vina i svega što ima veze s groždem i vinom«, kaže Čuvardić.

VINA S PIJESKA: Za vina se obično kaže kako su najbolja ona s

blagih padina na osunčanim bregovima. U Subotičkoj pješčari takvih obronaka i bregova nema, ali dobrih vina ipak ima. Na sajmovima Čuvardići redovito osvajaju nagrade, a već su dva puta za svoje vino dobili Veliku zlatnu medalju u konkurenciji 460 uzoraka.

»Obična je fama da dobro grožđe uspijeva samo na brežuljkastom području«, kaže Petar Čuvardić. »Na kvalitetu grožđa utječu ne samo klima, nego i mnogi drugi činitelji, kao što su – zemljište, sorte, način rada i obrađivanja vinograda. Tvrdim da su mnoga

naša vina bolja od onih koja se uvoze. Problem je što mnogi, pokušavajući zaraditi, idu na količinu, a na štetu kvalitete. To i je veliki problem, ovdje nema dobrih vina, ali ne zbog zemljopisnog položaja i konfiguracije terena, nego zbog toga što ljudi pokušavaju proizvesti i prodati više od onoga što realni kapaciteti vinograda nude. Da imamo standardizirana vina, sve bi bilo u redu. Imali bismo odlična skupa vina i jeftina lošija vina, pa neka ljudi biraju. Ovako su oni najčešće prevareni, jer im se u restoranima skupo prodaju zapravo jeftina, loša vina. A upravo zbog nedostatka vinske kulture mnogi ne znaju razlikovati loše od dobrog vina. Pogledajte u restoranima, kad naručite vino, konobar vas pita – koje ćete, crno ili bijelo? U našem kraju nema puno ljudi koji znaju prepoznati i diktirati kvalitetu«.

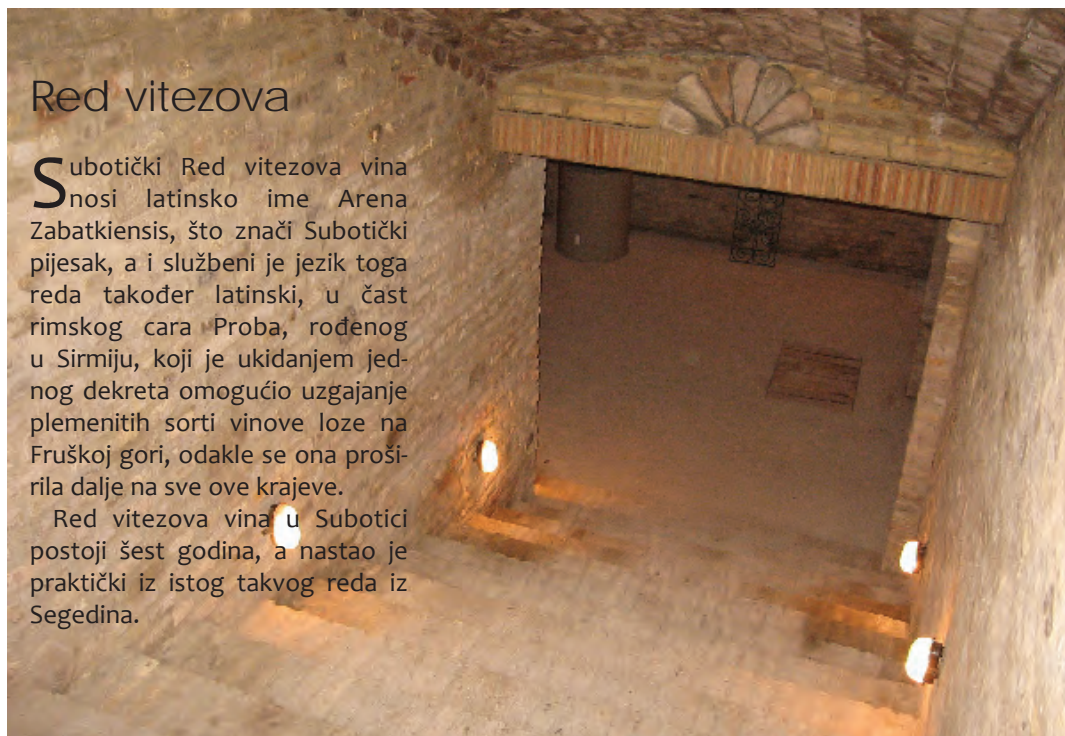
Čuvardići u svom vinogradu završavaju novu investiciju – gradnju podruma površine od oko 70 četvornih metara, na dubini od 3 metra. Upravo sade novih 1500 čokota vinove loze, sorte bouvier. Planiraju i flaširati i etiketirati svoje vino i tako ga, standardizirano, prodavati. Nemaju ambicija prerasti u velike proizvođače, ali ne žele odustati od proizvodnje kvalitetnog vina. Pa, koliko ga ima – ima. I od toga se, kažu, može živjeti pristojno.

Zvonimir Perušić

Red vitezova

Subotički Red vitezova vina nosi latinsko ime Arena Zabatkensis, što znači Subotički pijesak, a i službeni je jezik toga reda također latinski, u čast rimskog cara Proba, rođenog u Sirmiju, koji je ukidanjem jednog dekreta omogućio uzgajanje plemenitih sorti vinove loze na Fruškoj gori, odakle se ona proširila dalje na sve ove krajeve.

Red vitezova vina u Subotici postoji šest godina, a nastao je praktički iz istog takvog reda iz Segedina.

Upis u vrtiće na hrvatskom jeziku

Predškolska ustanova »Naša radost« raspisala je natječaj za upis djece svih dobi u vrtiće u sljedećoj školskoj godini, koji će trajati od 5. do 16. svibnja. I ove je godine otvorena mogućnost upisa djece u vrtiće s odgojnim radom na hrvatskom jeziku. Naime, prilikom popunjavanja upisnice, roditelji se opredjeljuju za jezik na kojemu će njihova djeca pratiti odgojni rad.

U izjavi za program na hrvatskom Radio Subotice, koordinator pedagoško-psihološke službe u »Našoj radost« *Dujo Runje* je pojasnio: »Svaka upisnica je i na hrvatskom, i na mađarskom i na srpskom jeziku, i pokraj toga roditelj bira na kojemu će se jeziku odvijati odgojni rad. Osim mađarskog i srpskog, predviđen je i hrvatski jezik. Ako se prijavi dovoljan broj djece, sasvim sigurno će biti formiran i odjel na hrvatskom jeziku, imajući u vidu da je Općina osnivač, te toleranciju toga broja. Osobno mislim kako bi, ako bi postojao određeni broj, barem 6-7 djece na području Malog Bajmoka, Gata, Gajeve ulice, i ako bude moguće formiranje jedne skupine, ona će biti i formirana. Pozivam sve one koji žele, da dobro pogledaju upisnicu i zaokruže ono što žele. Ako ne bude dovoljno prijavljene djece, nećemo to ni razmatrati, a ako bude dovoljno, pozvat ćemo roditelje, razgovarat ćemo s njima i pronaći odgovarajući prostor gdje će se odvijati odgojni rad na hrvatskom jeziku«, kaže *Dujo Runje*.

Političari osudili incident

Slobodanu Đ. (19) i Luki T. (18) iz Subotice istražni sudac subotičkog Okružnog suda odredio je pritvor od mjesec dana zbog sumnje da su izvršili pokušaj krivičnog djela ubojstva i krivično djelo izazivanje nacionalne, rasne i vjerske mržnje i netrpeljivosti, prenijeli su mediji.

U noći između petka i subote verbalno su se, a potom i fizički sukobili *Atila K. (21) i M. M. (17)*, s jedne, i *Slobodan Đ. (19) i Luka T. (18)*, sa druge strane, u najužem središtu grada ispred robne kuće »Maxi«. Do sukoba je došlo kada su *Slobodan i Luka*, koji su bili pijani, počeli dobacivati djevojci u društvu *Atile K. i M. M.*, a nakon razmjena psovki i fizički su nasrnuli na njih. *Atila K.* je pokušao zaštititi djevojku od pijanih mladića i uboden je nožem u trbuh. Patrola policije čula je vrisku i galamu i brzo intervenirala. Hitna pomoć je brzo stigla, a *Atila K.* je smješten u bolnicu, gdje je operiran i nalazi se van životne opasnosti.

Subotnji incident najoštrije su osudili političari – predsjednik SVM-a *Istvan Pasztor* koji je u nedjelju u bolnici razgovarao sa roditeljima povređenog *Atile*, te predsjednik SO Subotica *Saša Vučinić* koji je uputio poziv svim akterima društvenog života da daju svoj doprinos kako se slični incidenti ne bi ponavljali u budućnosti.

Povređenog mladića posjetili su u srijedu u bolnici pokrajinski ombudsman dr. *Petar Teofilović*, zamjenik pokrajinskog ombudsmana za prava nacionalnih manjina *Zoltan Gabor* i ombudsman Općine Subotica *Zlatko Marosiuk*. Oni su pohvalili efikasnu i brzu reakciju policije i brzu intervenciju liječnika. *Petar Teofilović* je naglasio da ovo predstavlja slučaj u kojem su sve uključene institucije efikasno i brzo reagirale, te napomenuo da se ne smiju ni blaži slučajevi tolerirati, jer mogu voditi ovakvim krivičnim djelima.

U Subotici otvoren Regionalni ured za mlade

Ovih dana u Srbiji je otvoreno ukupno dvadeset i jedan ured za mlade među kojima se jedna nalazi u Subotici.

Ured je u ponedjeljak, 21. travnja, otvorila ministrica omladine i sporta u Vladi RS *Snežana Samardžić Marković*, a nazočni su bili i: predsjednik Sportskog saveza Srbije *Vojislav Tabacki*, dogradonačelnik Subotice *Pero Horvacki*, predstavnici Općine, predstavnici mladih iz studentskih parlamenata, nevladinih organizacija i institucija koje se bave problemima mladih.

Ministrica omladine i sporta zahvalila se Općini i stranci G17 Plus, koji su prostoriju na drugome katu Otvorenog sveučilišta namijenili mladima,

te je rekla kako je ta gesta primjer pozitivnog političkog utjecaja na život mladih.

»Nadam se kako će ovaj ured biti mjesto na kome će se mladi okupljati sa svojim pozitivnim idejama i na taj način razvijati se u dobrome pravcu«, rekao je *Horvacki*.

Zadaća Ureda za mlade na regionalnoj razini, prije svega, je ispitivanje stanja mladih u svome okruženju, pravljenje akcijskih planova i kreiranje lokalne politike za mlade. Vanjska zadaća je koordinacija s uredima sličnog tipa u zemlji i inozemstvu, a unutarnja zadaća sastoji se u koordinaciji lokalnih ureda, koji pripadaju ovoj regiji. Istraživanja su pokazala kako mladi ljudi često nemaju s kime komunicirati, i otvorenje ureda trebalo bi doprinijeti poboljšanju kvalitete života mladih. Na ovaj način mladi će dobiti pomoć i podršku za svoje ideje.

M. T.

Dužijanica 2008. – Blagoslov žita na Markovo

Najveća manifestacija kruha i žita u Vojvodini Dužijanica ove godine počinje blagoslovom žita na sv. Marka. Žito će se blagosloviti 25. travnja u 16 sati, pokraj mesne zajednice Verušić, kod križa. Dr. *Andrija Kopilović* služiti će sv. misu za usjeve i plodove zemlje.

Džins generacija je najbolja nacija

U prostorijama HKC »Bunjevačko kolo« 26. travnja bit će održana disko večer s početkom u 21 sat. Glazbeni urednik večeri bit će *Željko Nimčević*, a nazočni će moći uživati u rock muzici '80. tih. Za one koji dođu u trapericama i džins jaknama cijena ulaznice je 150 dinara, a oni koji budu drugačije odjeveni plaćat će ulaznicu 300 dinara.

Razvijanje ekološke svijesti

Fondacija »Neven« ove godine provodi akciju, koja nosi simbolički naziv: »Ako znam kako mogu da sačuvam prirodu«. Suština te akcije je praktički se svodi na prikupljanje i selekciju čvrstog otpada. Tajnik Fondacije »Neven« *Darko Sarić Lukendić* kaže kako su se ove godine odlučili na prikupljanje džepnih ili suhih baterija, koje se koriste u kućnim uređajima (baterijske svjetiljke, tranzistori, daljinski upravljači, igračke...). Ideja za realizaciju ove akcije potekla je od profesora fizike u MEŠC-u u Subotici. Učenici ove škole su u okviru svoje »Zelene sekcije« izvršili potrebna početna istraživanja glede toga koliko se baterija godišnje troši u u Subotici, koja je ciljana populacija i sl.

Darko Sarić Lukendić

Baterije koje se koriste u domaćinstvu su za jednokratnu uporabu. Kada se istroše ljudi ih bacaju u smeće zajedno s ostalim otpadom. Fondaciji »Neven« cilj je, kroz organiziranje ovakvih akcija, educirati i angažirati što veći broj sugrađana, kako bi oni sudjelovali u aktivnostima očuvanja okoliša. Kilogram baterija, ako se one razgrađuju prirodnim putem na deponijama, zagađuju oko 8 tisuća litara vode u zemljištu. Svugdje u svijetu praksa je da se ovakav otpad skuplja na mjestima koja su posebno predviđena za to, te da se zatim šalje u tvrtke na reciklažu. Kod nas takav način reciklaže i prikupljanja čvrstog otpada još nije zaživio u potpunosti, stoga je ovo samo jedan mali segment.

»Odabrali smo baterije iz razloga što nisu kabaste i prljave. Ideja je bila sakupljati baterije po školama i u predškolskim ustanovama. Kada vam se istroši baterija, dajte je svome djetetu da je ponese u školu ili vrtić i tamo će je baciti u za to predviđenu kutiju. Na taj način razvijat ćemo pozitivnu naviku kod naših najmlađih sugrađana i njima će biti jasno kako nije svaki otpad za kantu za smeće, te će oni voditi računa o tome što bacati u kantu, a što ne. Kako bi ova akcija ostvarila uspjeh, tijekom godine održat ćemo četrdesetak predavanja po osnovnim školama i u Predškolskoj ustanovi 'Naša radost', također i za Savjet roditelja u toj ustanovi«, rekao je Sarić.

Akcija je organizirana u suradnji s »Zelenom sekcijom«, Predškolskom ustanovom »Naša radost« i JKP »Čistoća i zelenilo«.

M. T.

Pokrajinska tajnica Novka Mojić u »Našoj radosti« predstavila knjigu **Dijete ima pravo znati svoja prava**

Pokrajinska tajnica za demografiju, obitelj i društvenu skrb o djeci **Novka Mojić** darovala je djeci u Predškolskoj ustanovi »Naša radost« knjigu pod naslovom »Dijete ima pravo znati svoja prava«, koja, uz odgovarajuće ilustracije, u stihovima sadrži prepjevane sve članke Konvencije o pravima djeteta.

»Od najranijeg uzrasta djeca trebaju upoznati svoja prava. Zato je Pokrajinsko tajništvo za demografiju, obitelj i društvenu skrb o djeci tiskalo knjigu 'Dijete ima pravo znati svoja prava', rekla je tom prigodom Novka Mojić.

Stihovi u ovoj knjizi prepjevani su na: srpski, mađarski, rumunjski, rusinski, slovački, hrvatski i romski jezik, a pokraj stihova namijenjenih djeci, na kraju knjige tiskan je i originalan tekst Konvencije o pravima djeteta, koji je namijenjen roditeljima.

Novka Mojić je »Našu radost« posjetila prošle srijede, a istog je dana knjigu predstavila i djeci u predškolskim ustanovama u Bačkoj Topoli i Malom Idošu.

Radno vrijeme Doma zdravlja tijekom predstojećih praznika

Službe Doma zdravlja Subotica radit će po sljedećem rasporedu tijekom predstojećih Uskrasnih (25. do 28. travnja) i prvosvibanjskih praznika (1. i 2. svibnja):

Služba opće medicine:

Nijedna ambulanta u gradu i van grada neće raditi u dane praznika. Dežurstvo će biti organizovano u Stanici hitne medicinske pomoći 24 sata, od 7 - 7 narednog dana. Zdravstvene stanice u Bajmoku i Čantaviru organizovat će dežurstvo na isti način kao u gradu.

Služba za zdravstvenu zaštitu žena i djece (Dječji dispanzer):

Tijekom svih dana praznika obavlja dežurstvo u Dječjem dispanzeru, Đure Đakovića 14, od 7 – 19 sati. U periodu od 19 – 7 narednog dana, dežurstvo je u SHP.

Stomatološka služba:

Tijekom svih dana praznika obavlja dežurstvo u zgradi Zubne poliklinike, Trg žrtava fašizma 16, u vremenu od 7 – 13 sati.

Radno vrijeme apoteka tijekom predstojećih praznika

Utijeku predstojećih Uskrasnih i prvosvibanjskih praznika, ogranci Apoteke »Subotica« radit će po sljedećem rasporedu.

Petak, 25. travnja

– od 0 do 24 - ogranak 1 (pod Gradskom kućom)
– od 7 do 13 – ogranci 8 (Segedinski put), 10 (Palić), 3 (Dječji dispanzer), 13 (Čantavir)

Subota, 26. travnja

– od 0 do 24 - ogranak 1 (pod Gradskom kućom)
– od 7 do 13 – ogranci 10 (Palić), 13 (Čantavir), 14 (Bajmok), 6 (Karadordev put)

Nedjelja, 27. travnja

– od 0 do 24 - ogranak 1 (pod Gradskom kućom)

Ponedjeljak, 28. travnja

– od 0 do 24 - ogranak 1 (pod Gradskom kućom)
– od 7 do 13 – ogranci 8 (Segedinski put), 10 (Palić), 3 (Dječji dispanzer), 13 (Čantavir)

Četvrtak i petak, 1. i 2. svibnja

– od 0 do 24 - ogranak 1 (pod Gradskom kućom)
– od 9 do 17 – ogranak 10 (Palić)
– od 7 do 13 - ogranak 14 (Bajmok)

Uz 50. obljetnicu Dječjeg kazališta u Osijeku

Zlatni danci

Dječje kazalište u Osijeku danas upošljava desetak profesionalnih glumaca i uskoro bi moglo biti pojačano mladim snagama * Nedavno je dogovoreno sa sadašnjom upravom Dječjeg kazališta iz Subotice da se upriliči razmjena gostovanja

Osječko Dječje kazalište

Ovih je dana, na radost generacija djece, mladeži i njihovih roditelja, osječko Dječje kazalište Branka Mihaljevića obilježilo 50. obljetnicu profesionalnog rada i djelovanja. Bio je to povod da porazgovaramo s ravnateljicom kazališta *Jasminkom Mesarić*. »Naše je kazalište zapravo počelo s radom 8. lipnja 1950. godine kao Pionirsko kazalište Ognjena Price. Prva je dječja predstava bila »Spašeno svijetlo«, a odigrana je na daskama Narodnog kazališta, današnjega HNK-a u Osijeku. Predstave su inače davane u već spomenutom HNK-u, u osječkim kinima, u Kasini, a bilo je i gostovanja diljem Hrvatske i diljem bivše države od Beograda, Titograda do Sarajeva, Novog Sada, Subotice i Zrenjanina. Odlukom Narodnog odbora općine Donji Grad, Dječjem se kazalištu u Osijeku daje status profesionalnog kazališta 23. travnja 1958. godine, i ono tada već radi u zgradi na trgu Bana Jelačića 19, gdje je i danas. Pod istim imenom djeluje sve do 1991. godine, kada mijenja ime u Dječje kazalište u Osijeku, a od 2006. godine nosi današnji naziv Dječje kazalište *Branka Mihaljevića*.«

LJUDI SU BOGATSTVO: Puno je djece, puno mladih ljudi i puno odvažnih Osječana prošlo kroz ovu instituciju, no ravnateljica Mesarić istaknula je *Ivana Baloga*, redatelja i ravnatelja, koji je došao već prvih dana i ostao tu do umirovljenja. Istina, kratko je vrijeme direktor bio *Luka Parac*, no on je već nakon par mjeseci otišao za intendantu HNK-a u Osijeku. Među poznatijim Osječanima, tu je svakako i glazbenik i skladatelj *Branko Mihaljević*, čije ime kazalište danas nosi. On je autor najizvođenije i jedne od najomiljenijih dječje predstave na svijetu »Zeko, Zriko i Janje«, a brojnim je čitateljima poznata njegova pjesma iz te predstave »Zeko

i potočić«. Zanimljivo je da osječko kazalište i Festival djeteta u Šibeniku imaju rođendane u istoj godini, a već je na prvom Festivalu prikazana predstava »Zeko, Zriko i Janje«. Osijek su predstavljale još dvije baletne predstave čiju je koreografiju uradila *Sofija Cvjetičanin*, također djelatnica Dječjeg kazališta. Treba svakako spomenuti i *Juliju Njikošu*, koji je puno skladao za Dječje kazalište, baš kao i *Veru Svobodu*, koja je odrastala uz ovo kazalište i postala diva hrvatske glazbene scene. Tu su još i *Ivan Marton*, veliko redateljsko ime Osijeka i Hrvatske, *Eduard Griner*, poznati scenograf i *Josip Živko-*

Ravnateljica Zdenka Mesarić

vić koji je od prvih dana do umirovljenja vodio marketing.

Dječje kazalište u Osijeku danas upošljava desetak profesionalnih glumaca i uskoro bi moglo biti pojačano mladim snagama, koje su pred diplomom na Umjetničkoj akademiji u Osijeku. »Od 1992. do sada, pripremili smo toliko premijera, nastupali diljem Lijepe naše i svijeta te osvojili toliko nagrada i priznanja. Prvu nagradu hrvatskoga glumišta dobili smo 1994. za predstavu 'Blago babe Mrzulje' i opet 1997. za 'Djevojčicu sa žigicama', a vrijedno je spomenuti da smo svake godine nominirani za neku od nagrada, na što smo vrlo ponosni. Na festivalu u Šangaju osvojili smo također dvije nagrade; za 'Djevojčicu sa žigicama' i za 'Kresivo'. Ove nas nagrade posebno raduju jer se naša umjetnička dostignuća vrednuju čak u dalekoj Kini«, kaže gospođa Mesarić.

OBIJEŽAVANJE OBLJETNICE: Pedeseta će obljetnica biti obilježena izložbom fotografija, plakata i novinskih tekstova koji svjedoče o bogatom prijednom putu ove institucije, od akta o profesionalnom statusu do brojnih uspješnih predstava i gostovanja. Na njoj će se moći vidjeti tko je sve sudjelovao u radu kazališta tijekom ovih pedeset godina, od važnih imena, kakva su zasigurno Branko Mihaljević, Julije Njikoš, Vera Svoboda pa do svih ostalih, manje poznatih i rjeđe spominjanih, ljudi bez kojih osječko kazalište ne bi bilo ono što danas jest. Urednica izložbe je *Antonija Bogner Šaban* uz asistenciju Jasminke Mesarić. Na programu je praiizvedba dječje predstave »Zlatni danci«, *Jagode Truhelke* u dramatizaciji i režiji *Dubravke Crnojević-Carić*, što će biti najljepši mogući poklon građanima Osijeka za 50. rođendan.

Napomenimo još da su u Dječjem kazalištu u Osijeku gostovala mnoga društva i udruge iz Vojvodine, Bunjevačko kolo iz Subotice, Vladimir Nazor iz Sombora, Matija Gubec iz Tavankuta, amateri iz Ljutova, a ravnateljica Mesarić još je dodala: »Imamo vrlo dobru suradnju s hrvatskim udrugama na sjeveru Bačke, ali i uspješnu suradnju s Dječjim kazalištem u Subotici. Znamo da postoje scene na srpskom jeziku i mađarskom jeziku, a velika je želja da se uspostavi i scena na hrvatskom jeziku. Mi se već nekoliko godina trudimo pridonijeti tomu, do sada smo u Subotici odigrali dvije naše predstave, a u jednoj su naši glumci posudili glasove. Želja nam je pridonijeti promijeni klime i potaknuti postavljanje scene na hrvatskom jeziku. Nedavno smo dogovorili sa sadašnjom upravom Dječjeg kazališta da upriličimo razmjenu gostovanja. Oni će uskoro biti naši gosti, a mi ćemo uzvratiti posjet kako bismo upotpunili tu prazninu dječjih predstava na hrvatskom jeziku.«

Slavko Žebić

Blagoslov žita u Lemešu

U povodu blagdana sv. Marka, HBKUD »Lemeš« danas (petak, 25. travnja) organizira blagoslov žita, čime ujedno obilježava početak Dužijance u Svetozaru Miletiću (Lemešu). Sveta misa će biti služena s početkom u 18 i 30 sati, nakon čega će u 20 sati u dvorani Doma kulture biti priredjen kulturno-umjetnički program u organizaciji Društva.

Koncerti u Somboru

U spomen na Silvestera Hajnala

Silvester Hajnal

U crkvi Presvetog Trojstva u Somboru u petak 18. travnja priredjen je koncert pod nazivom »U spomen na Silvestera«. Okupljene u crkvi pozdravio je župnik preč. Josip Pekanović. »Poslije smrti Silvestera Hajnala lijepo je što je skupina mladih osjetila potrebu nositi ga u svome srcu, njegujući glazbu i nastavljajući tamo gdje je on stao«, rekao je preč. Pekanović pozdravivši Mješoviti omladinski zbor »Iuventus Cantat« iz Sombora čiji je osnivač *Silvester Hajnal*, kao i goste – Pjevačko društvo »Preobraženje«.

Okupljene je pozdravila i predsjednica Somborskog pjevačkog društva *Vesela Savin*, koja ih je upoznala sa zborom iz Beograda. Ona je između ostalog rekla: »Raspjevana mladost je uvijek dar Božji koji oplemenjuje i uzvisuje ljudski duh. Stoga vječita mladost Somborskog pjevačkog društva, ove večeri posvećene našem nezaboravnom dirigentu, ima želju i čast da mladost koja ljubav znači vječno krasi naša srca, ljude dobre volje, naš grad i vas, naše drage prijatelje.«

Prvi je nastupio zbor iz Beograda sa solistima – sopranom *Draganom Volarević* i baritonom

Dordem Perovićem, pod ravnanjem dirigenta *Bratislava Prokića*. Solo sopran je prigodom nastupa MOH »Iuventus Cantat« bila *Sonja Šarić*, a ovaj je zbor nastupio pod dirigentskom palicom *Minte Aleksinačkog*.

Sutradan, u subotu 19. travnja, Somborsko je pjevačko društvo priredilo još jedan koncert. Na Pedagoškom fakultetu je dječji zbor »Vojislav Voja Ilić«, čiji je osnivač također Silvester Hajnal. Zborom je ravnala dirigentica *Marija Hajnal*, kćerka pokojnog Silvestera, uz glazbenu pratnju *Vere Varge* za glasovirom, *Živana Živanovića* za klavijaturama i *Neše Nikolića* za bas gitarom.

Grad Sombor je ovom velikom dirigentu u čast podigao spomen poprsje u središtu grada.

Z. Gorjanac

Uspjeh za uspjehom

Silvester Hajnal je rođen u Krušiću 5. kolovoza 1956. godine. Sklonost prema glazbi pokazuje još u osnovnoj školi koju pohađa u Kuli, nakon čega upisuje Srednju glazbenu školu u Subotici u klasi profesorice Gabrijele Egete. Školovanje nastavlja na Glazbenoj akademiji u Sarajevu, teoretsko-pedagoški odsjek, gdje stječe diplomu akademskog glazbenika. Godine 1985. Silvester osniva Mješoviti omladinski zbor »Iuventus Cantat«, koji staje pod okrilje Somborskog pjevačkog društva, a Silvester prihvaća angažman stalnog dirigenta i osigurava Društvu članstvo u fondaciji Interkultur i Europskoj federaciji omladinskih horova EFYC. Zbor gostuje u Švicarskoj gdje je dobio izuzetne kritike. Od tog doba Silvester Hajnal i njegov zbor nižu uspjeh za uspjehom. »Iuventus Cantat« održava koncerte u Somboru, širom zemlje i u inozemstvu (Španjolska, Velika Britanija, Švicarska, Rusija, Njemačka, Grčka, Austrija, Italija i dr.) i stječe brojna priznanja. Silvester Hajnal 1998. stječe titulu magistra dirigovanja, a na Učiteljskom fakultetu je izabran za docenta. U međuvremenu osniva dječji zbor »Vojislav Voja Ilić« Njegov rad i karijera su naglo prekinute 23. travnja 2002. godine.

Malonogometni turnir u Golubincima

Povodom sv. Jurja zaštitnika župe u Golubincima, u nedjelju 20. travnja održan je malonogometni turnir. Na turniru su sudjelovale ekipe HKPD »Matija Gubec« iz Rume, HKPD »Stjepan Radić« iz Novog Slankamena i dvije ekipe iz Golubinaca ekipa »sv. Juraj« i ekipa »Tomislav«. Pobjednički pehar

odnijela je ekipa Matije Gubca iz Rume jer je u finalu svladala ekipu domaćina rezultatom 2:1. Treće mjesto zauzela je ekipa »Stjepana Radića« iz Novog Slankamena. Najbolji strelac turnira bio je *Erceg Miodrag* iz ekipe »Tomislav«.

I. Radoš

Zajednička fotografija sudionika turnira u Golubincima

Otvoren slovenski »Tuš«

SOMBOR – U srijedu 16. travnja u Somboru je otvoren još jedan supermarket, ovoga puta slovenskog trgovačkog lanca »Tuš«. Ovaj lanac posluje u 45 država i zapošljava oko 40.000 ljudi. U somborskom su supermarketu zaposlena 42 radnika, a 80 posto proizvoda u prodaji su proizvodi iz Srbije. Sombor je prvi grad u Srbiji u kojem je otvoren ovaj trgovački centar, i to na 1500 četvornih metara prodajnog prostora, a u planu je otvorenje ovakvih supermarketa i u Novom Sadu i Subotici. Za sve posjetitelje je na dan otvorenja priredjen zabavni program, a Društvu za mentalno nedovoljno razvijene osobe uručena je donacija od 80.000 dinara. Svečanu vrpcu su pri otvorenju presjekli predsjednik Općine Sombor dr. *Jovan Slavković* i glavni direktor grupacije »Tuš« *Aleksandar Svetelšek*. Slovenski trgovački lanac »Tuš« je u ovaj supermarket uložio 250 milijuna dinara, a u njemu se može naći preko 14.000 prehrambenih i drugih proizvoda.

Z. G.

Pronađena rijetka vrsta ribe

Umbra u vodama oko Monoštora

Piše: Ivan: Andrašić

Prigodom izmuljivanja kanala za navodnjavanje i odvodnjavanje Monoštorcima znanog kao »Stara Dunav-Tisa« djelatnik »Zapadne Bačke« Damir

za zaštitu prirode iz Novoga Sada utvrdio je da je riječ o rijetkoj Umbri. Otkriće Umbre u Bačkom Monoštoru izazvalo je veliku pozornost ne samo znanstvenih

ka. »Još uvijek očekujemo dolazak stručne ekipe iz Zavoda za zaštitu prirode Srbije. Iako su bili najavljeni još za 31. ožujka, čekanje se oduljilo zbog velikih obveza stručnjaka. Nadam se da će se, zbog bogatstva florom i faunom cijelog ovog područja, naći potreban broj primjeraka, a isto tako i lokaliteti na kojima bi mogla biti njihova nova staništa. Tako bi bilo

omogućeno formiranje zaštićenoga područja, bilo kao posebnog, ili kao proširenja Specijalnog rezervata prirode Gornje Podunavlje, jer se ovaj lokalitet nalazi samo na kilometar udaljenosti od sadašnjih granica rezervata.« – kaže za Hrvatsku riječ predsjednik Savjeta MZ Bački Monoštor Darko Kusturin.

Periškić naišao je na sebi nepoznate ribe i o svojem otkriću obavijestio dužnosnike Mjesne zajednice. U najkraćem roku, angažmanom projekt menadžera IUCN-a Borisa Erga i stručnih osoba iz Zavoda

krugova, nego i javnosti, kako u zemlji, tako i u inozemstvu. Do sad je pronađeno osam primjeraka Mrgude, a lokalitet bi mogao biti stavljen pod zaštitu ukoliko bi bilo pronađeno najmanje 40 primjera-

Mrguda

Umbra krameri, u Hrvatskoj Crnka, a u Srbiji Mrguda, riba je iz reda Esociformes, iz obitelji Umbridae. Po tvrdnjama znanstvenika Umbra pripada najstarijim vrstama riba u svijetu, a po nekima od njih postoji još od ledenoga doba. Maksimalna dužina joj je do 11 cm, a težina do 27 grama. Živi u stajaćim i sporotekućim vodama, dobro podnoseći nedostatak kisika. prirodnih staništa. Predstavnici ovoga roda danas su izuzetno rijetki, zbog čega su u cijeloj Europi pod najstrožim režimom zaštite. Na listi je vrsta zaštićenih Uredbom Bernske konvencije Apendix I – Annex I.) Sve do ožujka ove godine smatralo se da ova riba u Srbiji obitava samo u vodotoku Zasavica.

Završen treći međunarodni moto sajam u Novom Sadu

Moto Bike Expo – Novi Sad

Novosadski sajam prošloga tjedna bio je domaćin 3. međunarodnog sajma motocikala, bicikala i prateće opreme »Moto Bike Expo – Novi Sad«. Izuzetna prodaja dvokotača, premijerne promocije motocikala, tribine o sigurnosti prometa, predstavljanje bajkera, akrobatske vožnje motociklista obelježili su ovu manifestaciju, na kojoj je 40 izlagača privuklo pažnju oko 18.000 posjetitelja. Veliki broj posjetitelja došao je iz – Hrvatske, Mađarske, BiH, Slovenije i Rumunjske.

Izlagači su izuzetno zadovoljni nastupom, kako zbog posjećenosti, tako i zbog poslovnosti, odnosno prodaje i sklopljenih ugovora. Tijekom Sajma motori su se prodavali po specijalnim sajamskim cijenama, nižim za 5 do 10 posto. Generalni sponzor Sajma – NLB Continental banka posjetiteljima je ponudila i poseban dinarski kredit za kupnju dvokotača, koji su izloženi u ponudi izlagača Sajma. Za četiri sajamska dana prodano je više od 500 motocikala, skutera i bicikala, a pravi efekti poslovnosti vidjet će se tek poslije Sajma – izjavio je menadžer projekta Miroslav Radišić.

Samostalni stručni suradnik za odnose s javnošću Novosadskog sajma Boris Nadlukač priopćio je da je u premijerno organiziranom Izboru za motocikl Sajma, u konkurenciji 17 modela, po mišljenju posjetitelja, to laskavo priznanje ponio motocikl YZF-R1, proizvođača Yamahe. Po broju glasova, drugo mjesto zauzeo je Suzukijev model GSXR 600K8, a treće BMW-ov R 1200 GS adventure.

Pokraj najnovijih modela motocikala i bicikala, Sajam je protekao u znaku stručnih tribina na kojima je bilo riječi o poboljšanju kontrole i povećanju sigurnosti biciklista i motociklista u prometu.

Očekivano, veliku zainteresiranost publike izazvao je »street fight« vožnja Čabe Erdeša iz Mađarske na otvorenom prostoru Novosadskog sajma.

Poslije četiri dana Sajma opća je ocjena da je i ovogodišnji »Moto Bike Expo« ispunio očekivanja i da spada u grupu sajmovi koji imaju svoju publiku i mjesto u kalenadru priredbi Novosadskog sajma.

Igor Kušeta

Petar Kralj u Mitrovici

Proteklog tjedna slavila se 170. obljetnica od osnutka jedine gimnazije u Srijemskoj Mitrovici. Tim je povodom u grad u kojemu je proveo djetinjstvo i ranu mladost, gdje su njegovi roditelji bili profesori i ravnatelji, a on učenik slavljenice, navratio i poznati glumac Petar Kralj. Umjetnik je odgovarao na pitanja i nasmijavao prepunu svečanu dvoranu. Govorio je slavni glumac o dogodovština kad je bio učenik i o važnosti ustanove u koju je došao poslije toliko godina ispričati đacima, profesorima i prijateljima gimnazije da je najvažnije znanje i poštenje.

Mnogi su mu prišli rukovati se i zatražiti fotografiranje, kako bi zabilježili trenutke provedene s poznatim Mitrovčaninom.

Još jedan Mitrovčanin – Slaven Španović, bivši učenik ove gimnazije, uspio je, između 160 kandidata, upisati zagrebačku Akademiju dramskih umjetnosti i krenuti dobrim putem svog starijeg kolege.

M. M. Š.

Počele pripreme za općinske izbore u BiH u listopadu

Stvara se svehrvatska koalicija za izbore

Glavni odbor HSS-NHI-a ističe da hrvatski narod u BiH nema svojih političkih predstavnika u većini općinskih vijeća na prostoru RS-a, pa ni u općinama u kojima su Hrvati do rata bili većinski narod *
»Postignut je dogovor s HSS-NHI-om, a i reakcije ostalih stranaka - HDZ-a 1990. i HSP-a (Đapić-dr. Jurišić) - su pozitivne. Vjerujemo da će u skoro vrijeme doći do potpisivanja koalicijskog sporazuma svih hrvatskih stranaka«, kazao nam je Mišo Relota, glasnogovornik HDZ-a BiH

Piše: Arijana Beus

MOSTAR – Pripreme za buduće općinske izbore u BiH, koji će se održati u listopadu ove godine, već su započele. Hrvatske stranke najvjerojatnije će, po prvi put, formirati hrvatsku koaliciju za izbore u Republici Srpskoj. Hrvatska seljačka stranka-Nova hrvatska inicijativa (HSS-NHI) uputila je službeni poziv svim hrvatskim strankama da zajedno nastupe na budućim lokalnim izborima i stvore hrvatsku koaliciju za Republiku Srpsku. Glavni odbor HSS-NHI-a ističe da hrvatski narod u BiH nema svojih političkih predstavnika u većini općinskih vijeća na prostoru RS-a, pa ni u općinama u kojima su Hrvati do rata bili većinski narod.

POSTIGNUTI NAČELNI DOGOVORI: Inicijativu stvaranja hrvatske koalicije već je podržao *Dragan Čović*, predsjednik HDZ-a BiH prilikom nedavnog sastanka s *Krešimirom*

Dragan Čović

Zubakom, predsjednikom Glavnog odbora HSS-NHI-a. Zubak smatra kako priča oko ovog, za Hrvate veoma bitnog pitanja, tek počinje, te je najavio da će se u sljedećem razdoblju zasigurno otvoriti razgovori i s ostalim strankama oko načela zajedničkog nastupa u RS-u, za što se založio i sam vrhbosanski nadbiskup kardinal *Vinko Puljić*.

Davor Čordaš, potpredsjednik RS-a i član Predsjedništva HDZ-a BiH, smatra kako je uspostava koalicije jedini način da Hrvati uspiju na predstojećim izborima u manjem bosansko-hercegovačkom entitetu. Kako je u izjavi za »Hrvatsku riječ« kazao *Mišo Relota*, glasnogovornik HDZ-a BiH, ta je stranka donijela odluku o stvaranju svehrvatske koalicije te je u dosadašnjim razgovorima pozvala ostale stranke na zajednički nastup.

»Postignut je dogovor s HSS-NHI-om, a i reakcije ostalih stranaka – HDZ-a 1990. i HSP-a (Đapić-dr. Jurišić) – dosta su pozitivne. Vjerujemo da će u skoro vrijeme doći do potpisivanja koalicijskog sporazuma svih jačih hrvatskih stranaka«, kazao nam je Relota. I iz HDZ-a 1990., na čelu s *Božom Ljubićem*, naglašavaju kako je stav stranke da se svakako ide u

Davor Čordaš

razgovore oko zajedničkog nastupa u RS-u na lokalnim izborima.

SVE STRANKE RAVNOPRAVNE: Hrvatska koalicija za RS bi sudjelovala na izborima u svim općinama u kojima živi ili je do rata živio hrvatski narod. Sve stranke članice koalicije bile bi ravnopravne u djelovanju i odlučivanju te bi pružale maksimalan doprinos u registraciji glasača i provođenju glasovanja, posebno onih koji glasuju u odsustvu.

Na listama koalicije mogu biti kandidati koji su svojim djelovanjem u proteklom razdoblju pokazali nesumnjivo zalaganje za povratak hrvatskog naroda u BiH i koji se obvezuju da će to činiti i ubuduće. Načelna pitanja ustroja, ovlasti i djelovanja koalicije, kao i sva druga pitanja, regulirat će se koalicijskim sporazumom, koji bi potpisali svi predsjednici stranaka. Za provedbu izbornih aktivnosti koalicije formirat će se zasebno koordinacijsko tijelo za Republiku Srpsku, koje će imati potpune ovlasti od vodstva svojih stranaka. ■

Veći utjecaj na odlučivanje

Kada je u pitanju značaj budućeg zajedničkog nastupa u RS-u, cilj hrvatskih stranaka je postati što relevantniji politički čimbenik, pogotovo u općinama Bosanske Posavine, kao što su - Bosanski Šamac, Derventa, Modriča i Bosanski Brod, smatraju u HDZ-u 1990. To bi, kako navode, u praksi značilo i veći utjecaj na odlučivanje u općinskim vijećima, jer se glavna zamjerka, kao i razlog slabog povratka Hrvata na prijeratna ognjišta, isticala upravo na rad općinskih institucija vlasti.

Nikolaj Gera, generalni tajnik Zajedništva Hrvata u Rumunjskoj

Želimo uspostaviti jaču suradnju

Uz sport, nastojat ćemo uspostaviti veze na kulturnom i obrazovnom planu

Razgovor vodio: Dražen Prčić

Nikolaj Gera rođen je 1952. godine u Karaševu, gdje je završio osnovnu školu i tokarski zanat, potom je završio srednju i višu školu, smjer tehničkog projektanta za građevinarstvo. Završio je i teološki studij, a od 1983. godine radi u obrazovanju kao nastavnik tehničke kulture. Na prošlim izborima hrvatske manjinske zajednice izabran je za generalnog tajnika Zajedništva Hrvata. U svojstvu vođe delegacije Hrvata iz Rumunjske, predvodio je skupinu gostiju koja je prošlog četvrtka posjetila Suboticu i Tavankut.

Koliko Hrvata živi u Rumunjskoj i na koji način je organizirana vaša manjinska zajednica?

U Rumunjskoj danas živi negdje oko 7000 Hrvata, koji poglavito žive u dvije najzapadnije regije – u Karaš-severinskoj županiji, koja ima osam naselja podijeljenih u dvije općine: Lupak i Karaševo i u Tamiškoj županiji s tri naselja. Naša manjinska zajednica je konstituirana 1990. godine, od tada smo i službeno priznati od rumunjske države, a imamo i svog zastupnika u Parlamentu, profesora *Miljana Radana*.

Kako se ostvaruje pravo uporabe materinjeg hrvatskog jezika?

Od 1996. godine imamo mogućnost potpunog, istina dvojezičnog, rumunjsko-hrvatskog obrazovanja, počevši od vrtića pa sve do gimnazije. Na ovaj način je obuhvaćeno blizu 400 učenika, koji imaju mogućnost dio predmeta slušati i učiti na hrvatskom jeziku. Zbog specifičnosti podneblja nemamo mogućnost imati sve predmete na hrvatskom jeziku, ali se trudimo u što većoj mjeri njegovati jezik države iz koje su naši preci došli u Rumunjsku još u 14. stoljeću. Konkretno, na hrvatskom jeziku imamo, primjerice, predmete poput – povijesti, jezika i vjeronauka.

Rumunjska, kao članica Europske Unije, zasigurno osigurava potporu djelovanju hrvatske zajednice, koja živi na njenim prostorima. Što to konkretno znači za Hrvate koji žive u njoj?

Imamo veliku potporu od strane države u kojoj živimo, konkretno i sam naš dolazak u Suboticu realiziran je novčanim sredstvima koje je osiguralo Zajedništvo Hrvata, etničko-kulturno i socijalno društvo, koje se bavi očuvanjem hrvatskih narodnih običaja, vjere, jezika, kulture i sporta. Ulazak Rumunjske u EU znači mnogo u svakom pogledu budućeg razvoja države i njezinog integriranja u europske tijekove. Započeti su

Nikolaj Gera

mnogi radovi na obnavljanju infrastrukture u svim dijelovima zemlje, prije svega prometnih smjerova, što će doprinijeti boljem povezivanju i dijelova u kojima mi egzistiramo. Konkretno, u našem slučaju imamo mogućnost apliciranja u brojnim projektima putem kojih se možemo natjecati i osigurati novčana sredstva za naše potrebe. Tako je izgrađeno i sjedište Hrvata u Rumunjskoj, ove godine uvodimo vodovod, a sljedeće godine je u planu rad na kanalizacijskom sustavu.

Kako danas žive Hrvati u Rumunjskoj, ostaju li u rodnim selima i manjim mjestima ili radije odlaze živjeti u veće urbane sredine?

Poglavito je veći trend odlaska u veće, gradske sredine, ponajprije zbog boljih mogućnosti za ostvarivanje osobne egzistencije. Od revolucije u Rumunjskoj, naši ljudi su bili i radili u mnogim državama diljem Europe, mnogo ih je bilo i u Hrvatskoj, ali kao što mnogi odlaze, tako se određeni broj ljudi i vraća. Hrvatska država je nudila mogućnost našeg preseljenja

Status

Pравном sustavu Rumunjske, Hrvati su priznati kao posebna nacionalna manjina. Temeljem Ustava iz 1991. godine imaju pravo na čuvanje, razvoj i izražavanje etničkog identiteta, pravo na učenje hrvatskog jezika i pravo na školovanje na hrvatskom jeziku, pravo na zastupnika u Rumunjskom parlamentu, pravo službene uporabe hrvatskog jezika na sudu i podizanje službenih dokumenata na hrvatskom jeziku.

na otok Krk, ali su naši ljudi ipak odlučili ostati u Rumunjskoj. S druge strane, neki od naših studenata odlučili su se za studije u Hrvatskoj, a po njihovom završetku odlučili su ostati u matičnoj državi.

Na koji način je došlo do realiziranja vašeg posjeta Subotici u sklopu kojeg je organiziran i prijateljski nogometni susret između selekcija Hrvata iz Rumunjske i Hrvata iz Vojvodine?

Sport, kao nezaobilazna poveznica mladih ljudi, u najvećoj mjeri je zaslužan za organizaciju ovog našeg prvog posjeta Vojvodini, Subotici i Tavankutu, koji je bio domaćin prijateljskog susreta naših dviju selekcija. Poznanstva datiraju iz Zadra 2006. godine, kada smo sudjelovali na Svjetskim sportskim igrama Hrvata, ali su znatno dublje veze i kontakti ostvareni koncem iste godine u Splitu, kada su se naše momčadi susrele u borbi za treće mjesto na I. europskom nogometnom natjecanju reprezentacija hrvatskih nacionalnih manjina.

Kakvi su vaši dojmovi glede prvog posjeta Zajedništva Hrvata svojim sunarodnjacima u Vojvodini?

Moram reći kako smo, prije svega, ugodno iznenađeni cjelokupnim programom, koji je organiziran u povodu našeg dolaska. Iskreno, mi smo mislili kako će sve biti isključivo u znaku nogometnog susreta, ali su naši domaćini upriličili zbilja potpuni ugođaj i naš posjet obogatili s nekoliko dodatnih sadržaja. Primljeni smo u prostorijama DSHV-a, gdje nas je dočekaio predsjednik stranke *Petar Kuntić*, i gdje smo obavili razgovor o uspostavljanju potencijalne suradnje, potom smo s našim domaćinima obišli Gradsku kuću i Muzej, a uspjeli smo malo pogledati i samu Suboticu. Cijeli naš posjet je bio i iznimno medijski praćen, što nas je dodatno impresioniralo.

Hoće li sport kao inicijator doprinijeti uspostavi i drugih oblika suradnje?

Iskreno se nadam da hoće, jer bi željeli suradnju proširiti i na kulturnom planu, ponajprije putem našeg folklornog društva, koje njeguje narodne običaje Hrvata u Rumunjskoj, a imalo je nekoliko zapaženih nastupa na festivalima u

Hrvatskoj i Austriji. Također, suradnja i partnerstvo bi se mogli razviti na školskom planu, putem razmjene učenika u oba smjera, jer bi se na taj način djeca mogla upoznati s načinom života u obje zemlje.

Kada već govorimo o potencijalnim posjetima koji bi mogli biti realizirani već u skorajšnjoj budućnosti, kolika je putna razdaljina između Karaševa i Subotice?

Dijeli nas točno 307 kilometara, što u današnje vrijeme ne predstavlja neku veliku distancu, a stigli smo preko Temišvara i graničnog prijelaza Žombolja preko Kikinde do Subotice.

Na koncu, kakve planove ima vaša manjinska hrvatska zajednica u bližoj budućnosti egzistiranja na prostoru Rumunjske?

Naš temeljni cilj je, ponajprije, nastojanje očuvanja materinjeg hrvatskog jezika i zbog toga smo se izborili za otvaranje vrtića i škole, njegovat ćemo i dalje naše kulturne narodne običaje kroz rad folklornog kulturno-umjetničkog društva »Karaševska zora«, izdajemo i časopis »Hrvatska grančica«, koji izlazi dva puta mjesečno, a, evo, počeli smo razvijati i sportski dio naše udruge. Inače, imamo u planu, prema postojećem projektu, izgraditi jednu modernu multifunkcionalnu sportsku dvoranu. ■

Petar Kuntić, predsjednik DSHV-a

Ovo je prvi posjet izaslanstva Hrvata koji žive u Rumunjskoj, koji jamačno neće biti i posljednji, posebice sada kada se otvaraju perspektive nakon naših bilateralnih razgovora tijekom njihova posjeta prostorijama DSHV-a. Želimo ojačati suradnju na kulturnom i obrazovnom planu, razmijeniti zajednička iskustva glede funkcioniranja i djelovanja kao manjinska zajednica, a u znaku svega navedenoga

Uručivanje darova gostu iz Rumunjske

je već dogovoreni naš uzvratni posjet Hrvatima u Karaševu, koji bi trebao biti realiziran tijekom druge polovice mjeseca svibnja. Zahvaljujući sportu, kao najfleksibilnijem načinu uspostavljanja veza, i kontaktima uspostavljenim u Splitu tijekom međusobnog susreta na Europskom nogometnom prvenstvu hrvatskih nacionalnih manjina, došlo je do realiziranja ovog posjeta, a u budućnosti imamo priliku daljnju suradnju osnažiti s realizacijom nekoliko navedenih planova.

ZA EUROPSKU SRBIJU, EUROPSKU VOJVODINU

KANDIDAT ZA REPUBLIČKU SKUPŠTINU

Petar Kuntić

Diplomirani inženjer agronomije, rođen 1960. godine u Bikovu kod Subotice.

Poljoprivredni fakultet završio u Novom Sadu, treći u generaciji. Petnaest godina proveo u poljoprivrednoj proizvodnji u društvenom i privatnom sektoru.

Predsjednik DSHV-a je od 2004. godine i u tom razdoblju uveo stranku u parlamentarni život u Republici Srbiji. Ponovno je biran za Predsjednika u ožujku ove godine.

Dugogodišnji je sportski djelatnik, oženjen je i otac je dvaju sinova.

KANDIDATI ZA SKUPŠTINU AUTONOMNE POKRAJINE VOJVODINA

Dužo Runje – Diplomirani pedagog i diplomirani pravnik, rođen 1951. god. u Karakašici, Općina Sinj. Za vrijeme devedesetih godina generalni direktor predškolske ustanove »Naša radost« u Subotici, dopredsjednik DSHV-a, dopredsjednik HNV-a i član Izvršnog odbora HNV-a, donedavno predsjednik HAD-a i zastupnik u Pokrajinskoj skupštini u prethodnom mandatu.

Dužo Runje

Dragan Jurakić

Dragan Jurakić – Diplomirani politolog, rođen 1960. godine u Vrbasu. Studij političkih znanosti završio prije roka u Beogradu. Radni staž otpočeo kao novinar i trenutno vrši dužnost urednika hrvatskog programa na RTV Vojvodina u Novom Sadu. Živi u Vrbasu gdje je osnivač mjesne organizacije DSHV i HKPD »Tin Ujević« Otac je dvoje djece.

KANDIDATKINJA ZA ODBORNICU SKUPŠTINE OPĆINE BAČ

Ruža Pejčić – Kućanica iz Vajske, rođena 1957. godine. Članica DSHV od osnutka i u obnovljenoj mjesnoj organizaciji. Također od osnutka je djelatnica mjesnog HKUPD »Vajska« osobito aktivna u radu sa dječjim folklorom. Udana je i majka je tri kćeri koje žive i rade u Hrvatskoj.

ZA EUROPSKI SOMBOR !

KANDIDATI ZA ODBORNIKE SKUPŠTINE OPĆINE SUBOTICA

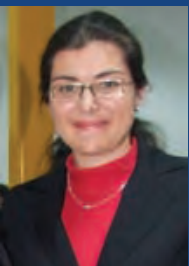
Lozika Jaramazović – Trgovački tehničar, rođena 1961. godine u Bikovu kod Subotice. Dugogodišnja tajnica DSHV-a i u dva ranija mandata članica općinskog parlamenta. Živi i radi u Subotici i više puta je obnašala dužnost predsjednika skupštine mjesne zajednice Bikovo i Gat. Prva je predsjednica nedavno osnovanog hrvatskog foruma žena CRO FEMINA.

Pero Horvacki – Inženjer strojarstva, rođen 1957. godine u Tavankutu. Na smjeru automatike bio je najbolji student 1979. godine na Višoj tehničkoj školi u Subotici. Radio je u struci na više radnih mjesta. Član je Predsjedništva DSHV-a i zamjenik predsjednika Općine Subotica. Oženjen je i otac je troje djece studenata.

Josip Petreš – Medicinski tehničar, rođen 1962. godine u Tavankutu. Uposlen u privatnoj poliklinici u Subotici. Predsjednik je mjesne organizacije DSHV-a u Tavankutu i aktivan je u radu skupštine mjesne zajednice. Preko dva desetljeća je djelatnik HKPD-a »Matija Gubec«. Dopunska djelatnost mu je voćarstvo. Oženjen je i otac je troje djece.

Verica Kujundžić – Studentica Visoke strukovne škole za obrazovanje odgojitelja u Subotici, rođena 1987. godine. U Đurđinu je djelatnik HKPD-a »Đurđin« od osnutka. Bavi se uspješno novinarstvom u hrvatskim medijima. Jedna je od osnivača Mladeži DSHV-a i članica odbora podružnice DSHV u Subotici.

Marinko Jadrijević – Ekonomista, rođen 1960. godine u Subotici. Višu ekonomsku školu pohađao na ekonomskom fakultetu u Hrvatskoj. Uposlen kao organizator rada u JKP »Čistoća i zelenilo«. Vijećnik Hrvatskog nacionalnog vijeća, član Vijeća DSHV i predsjednik mjesne organizacije »Sjever-Jug«. Služi se s više stranih jezika.

Marijana Čović – Ekonomska tehničarka rođena 1951. godine u Subotici. Prva je predsjednica Forumu žena Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini. Od osnutka članica je stranke i u više saziva članica Vijeća. Uposlena u »Apoteci Subotica« i radu na mjestu poslovnog tajnika. Udana je i ima sina.

Siniša Skenderović – Student Ekonomskog fakulteta u Subotici, rođen 1985. godine. Živi u Đurđinu gdje je član skupštine Mjesne zajednice. Prvi je predsjednik Mladeži DSHV-a i član Predsjedništva stranke. Bavi se tamburaškom glazbom u slobodno vrijeme.

Ivica Mamužić – Zavarivač srednjoškolske stručnosti, rođen 1949. godine u Subotici. Najveći dio radnog staža proveo u »Severu«. Svojedobno je bio delegat u jednom skupštinskom sazivu radeći na poslovima gospodarstva i društveno ekonomskih odnosa. Bavlja se sindikalnim radom. Živi na Paliću, oženjen je i otac je jednog djeteta.

Josip Horvat – Inženjer organizacije rada, rođen 1950. godine u Starom Žedniku. Višegodišnji je djelatnik Hrvatskog kulturnog centra »Bunjevačko kolo« u odjelu za organizaciju Dužijance i Velikog prela, a također i u likovnom odjelu. Uposlen je kao obrtnik, živi i radi u Subotici, oženjen je i otac je dvije kćeri.

KANDIDATI ZA ODBORNIKE SKUPŠTINE OPĆINE APATIN

Stipan Siladev – Profesor biologije u osnovnoj školi u Sontu, rođen 1946. Visoku naobrazbu stekao u Osijeku. Predsjednik mjesne organizacije DSHV u Sontu i član predsjedništva stranke. U Skupštini Općine Apatin bio je odbornik. U oblasti entomologije poznat je kao istraživač koji je pronašao rijetke vrste leptira. Oženjen je i otac je dvije kćeri.

Renata Kuruc – Ekonomistkinja bez stalnog zaposlenja, rođena 1973. godine. Živi u Sontu i bavi se informatičkim uslugama i obukom rada na računalima. Aktivista je u sončanskoj mjesnoj zajednici, kao i u ženskoj udruzi CRO FEMINA. Udana je i majka malodobnog djeteta.

Andrija Adin – Nastavnik razredne nastave u Sontu, rođen 1944. godine. Deset godina radio na tim poslovima u Hrvatskoj i isto toliko proveo na mjestu pomoćnika direktora osnovne škole u Sontu. Višegodišnji kulturni djelatnik, jedan od osnivača KPZH »Šokadija«, vijećnik je Hrvatskog nacionalnog vijeća i Vijeća DSHV u više uzastopnih mandata.

KANDIDATI ZA ODBORNIKE SKUPŠTINE OPĆINE SOMBOR

Mato Matarić – Inženjer organizacije rada, rođen u Somboru 1947. Dopredsjednik DSHV-a u više mandata i jedan od osnivača stranke i predsjednik je somborske podružnice. Radni staž proveo u više tvrtki na vodećim mjestima. Uspješan je privatni poduzetnik. Odavno je član je HKPD »Vladimir Nazor« i član uprave. Oženjen je i otac je dvaju sinova.

Snežana Periškić – Diplomirana pravnik, rođena 1965. godine u Bačkom Monoštoru. Uposlena u osnovnoj školi kao tajnica. Veći dio radnog staža provela u privredi na vodećim mjestima. Jedna je od osnivača HKUD »Bodrog« u Bačkom Monoštoru i ženske alternativne mreže »Nada«. Udana je i majka je dvije kćeri.

Adam Tubić – Tiskar srednjoškolskog usmjerenja, rođen 1955. godine u Bačkom Bregu. Radio je u inozemstvu. Dostokrajnji je predsjednik je HKPD-a »Silvije Strahimir Kranjčević« u svom mjestu, a član te udruge već više od četiri desetljeća. Predsjednik je mjesne organizacije DSHV-a u Bačkom Bregu. Oženjen je i otac je jednog sina.

GLASUJMO ZA LISTE BROJ

1

U Subotici predstavljena monografija o Nesti Orčiću

Kipar i velik konzervator

»Subotica je imala par vrhunskih kipara, među koje ja ubrajam i Nestu Orčića, baš zato i što je vrhunski konzervator«, rekao je povjesničar umjetnosti Bela Duranci

Naco Zelić, Andrija Kopilović i Bela Duranci

U okviru Dana Matice hrvatske 2008. u Subotici, prošloga petka je u Galeriji »dr. Vinko Perčić« predstavljena monografija o kiparu *Nesti Orčiću*, koju je priredio *Naco Zelić*, a zajednički objavili NIU »Hrvatska riječ« i Katolički institut za kulturu, povijest i duhovnost »Ivan Antunović«.

Među likovnim umjetnicima bačkih Hrvata, *Nesti Orčiću* (Subotica, 1928. – Zagreb, 1993.) pripada istaknuto mjesto. O tome, kako je istaknuo mons. dr. *Andrija Kopilović*, svjedoči i ova po opsegu skromna knjiga, ali značajna radi osobe o kojoj govori i bogatstva koje nam je umjetnik podario.

»Djelo pred nama je preslikano lice našeg hrvatskoga naroda s bačkih ravnic. Ne samo po djelima, koja se čuvaju u kiparevu zavičaju – čak ih je malo u Subotici i njegovoj Bačkoj – nego smo više ponosni što je u hrvatskoj metropoli, u Zagrebu, i šire u Hrvatskoj, ostavio znatniji dio svojih radova. Ona će svjedočiti o veličini i marljivosti, kao i o stručnosti našega čovjeka. Bilo da je stvarao vlastita djela, bilo da je 'oživljavao' tuđa, uvijek je ostao vjeran sebi i označio svako djelo svojim dahom. Na to smo ponosni«, rekao je dr. Kopilović.

»Je li *Nesto Orčić* bio više kipar ili je on vrhunski konzervator?«

- zapitao se povjesničar umjetnosti *Bela Duranci*, koji je govorio o Orčićevoj dvostrukoj datosti određenoj, između ostalog, školama koje je pohađao. »Da nije studirao arhitekturu, da nije poslije prešao na Akademiju likovnih umjetnosti i da nije bio u radionici *Antuna Augustinčića*, sumnjam da bi raspolagao s takvim vrhunskim znanlaštvom. A s druge strane, da nije bio takav – temeljan, marljiv i radan, pitanje je - bi li se kao konzervator mogao prikloniti i slijediti do najboljeg ishoda tuđu ruku, tuđu zamisao i tuđe znanlaštvo? Prema tome, Subotica je imala par vrhunskih kipara, među koje ja ubrajam i Nestu Orčića, baš zato i što je vrhunski konzervator. On se nije uspio ostvariti kao kipar, jer za to nije bilo vremena, ali se ostvario kao vrhunski konzervator«, rekao je Duranci dodavši, da je monografija tek izazov za daljnje istraživanje Orčićeve djela, koji se svojim radom i djelima svrstao među osobnosti s ovih prostora što su ušle u galeriju nezaborava umjetnosti.

Obrazlažući razloge nastanka monografije, njezin autor *Naco Zelić* je rekao da ona proistječe i iz njegova dugogodišnjeg druženja s kiparom, nerijetko i na samim mjestima na kojima je Orčić, kao djelatnik Restauratorskog zavoda Hrvatske, radio. »Tako sam se našao u Osijeku, gdje je radio na pilu sv. Trojstva u Tvrđi, našao sam se dva puta u Zadru u crkvi sv. Marije, našao sam se u Splitu, gdje je radio na Hrvatskom narodnom kazalištu. Bio sam nazočan i kad je modelirao naše velike: *Budanovića, Rajića, Kokića, Perčića*, kao i mog šogora i njegova prijatelja *Ivana Balaževića*, čija je bista postavljena na tavan-kuskom groblju. To me je vuklo da sačuvamo spomen i upozorimo na njega, a ujedno da ova mala knjižica bude vodič do njegovih djela. Da svi vi krenete po ovim lokalitetima, tim putem, da bi slika bila potpunija«, kazao je Zelić.

D. B. P.

Izložba skulptura

U prigodi predstavljanja monografije, u Galeriji je priređena manja izložba radova *Neste Orčića*. Ona sadrži 16 skulptura, ali i tri slike, prikupljenih za ovu prigodu od članova kipareve šire obitelji.

Pokazan je veliki interes za monografiju

Predstavljanje zbirke pjesama »Graag« Lazara Franciškovića

Prema najavama, u srijedu 23. travnja, u Zagrebu je predstavljena zbirka pjesama »Graag« subotičkog književnika Lazara Franciškovića.

Predstavljanje je održano u Kulturno-informativnom centru (KIC), a o knjizi su govorili: Ivan Pandžić, uime nakladnika Tusculum, dr. sc. Sanja Vulić, urednica biblioteke, i Tomislav Žigmanov, književnik i publicist iz Subotice. Stihove je kazivala Marija Jaramazović, a u glazbenom programu sudjelovali su Krešimir Ivančić (violina) i Ivan Tikvicki (gitar).

Predstavljanje je održano u suradnji s Udrugom za potporu bačkim Hrvatima iz Zagreba.

Šezdeset godina Gradskog muzeja Subotica

Svečanom akademijom u Velikoj vijećnici Gradske kuće te otvorenjem dviju izložbi, u srijedu je u Subotici obilježena 60. obljetnica osnutka Gradskog muzeja Subotica.

Prateće izložbe – »60 godina izložbene djelatnosti Gradskoga muzeja« i »Legati i poklon zbirke Umjetničkog odjela Gradskog muzeja« – mogu se pogledati u novoj zgradi Muzeja na Trgu sinagoge 3.

Novi broj »Matice«

Sredinom travnja iz tiska je izašao broj Matice za mjesec travanj, donoseći obilje priloga iz života Hrvata u domovini i svijetu. Tu su prilozi vezani za važne političke događaje – pozivnica Hrvatskoj u NATO na summitu u Bukureštu i posjet američkog predsjednika Georga Busha Hrvatskoj. Matica piše i o posjetu ravnateljice HMI-a Danire Bilić hrvatskim zajednicama u SAD-u i Kanadi.

Među ostalim, tu je tekst posvećen književnici Jasni Melvinger iz Petrovaradina, dobitnici književne nagrade »Goranov vijenac«. Inače, uredništvo časopisa ujedno poziva na suradnju. »Pišite nam, šaljite vijesti i fotografije, kreirajte s nama sadržaj 'Matice' pišući nam o tome što biste željeli čitati. Učinimo 'Maticu' uistinu mostom hrvatskog zajedništva.

Novi tekst nacrtu Zakona o kulturi

Ministarstvo kulture Republike Srbije predstavilo je početkom tjedna prerađen tekst nacrtu Zakona o kulturi, koji je dopunjen i usklađen s primjedbama koje su rezultat javne rasprave, kao i mišljenjima drugih mjerodavnih ministarstava, piše Beta. Novi prerađen tekst nacrtu zakona o kulturi dostupan je na internetskoj stranici Ministarstva kulture www.kultura.sr.gov.yu, a javna rasprava o nacrtu održana je koncem prošle godine s predstavnicima udruženja institucija kulture i umjetnicima.

Ministarstvo kulture istaknulo je važnost hitnog usvajanja zakona, imajući u vidu da su važeći zakoni u kulturi donijeti još 90-ih godina.

Premijera u HKC »Bunjevačko kolo«

Najnovija predstava Dramskog odjela HKC »Bunjevačko kolo« pod nazivom »Ljubavno pismo«, bit će premijerno izvedena u subotu, 26. travnja, u Velikoj dvorani Centra, s početkom u 19 sati. Predstavu prema tekstu Koste Trifkovića režirao je Ninoslav Šćepanović. Cijena ulaznice je 150 dinara.

Novi svezak »Klasja naših ravni«

Uvodni dio novog sveska »Klasja naših ravni« (3-4, 2008.) posvećen je književnici i jezikoslovkinji Jasni Melvinger, ovogodišnjoj dobitnici ugledne književne nagrade »Goranov vijenac«. U povodu toga tiskano je obrazloženje za dodjelu ove prestižne nagrade koje je napisao književnik Mile Stojić (Dunavska Klepsidra Jasne Melvinger). S dobitnicom su razgovarali Delimir Rešicki (Nikada nisam marila za »zbornu pjevanje«), Denis Derk (Izbor je bio ostati uz svoje), Sandra-Viktorija Antić (U Hrvatskoj mi je objavljena samo jedna knjiga) i Davor Bašić Palković (Stvarala sam pod znakom humanizma). Uz riječ zahvale Jasne Melvinger (Pjesnik u jeziku i zbilji) tiskan je i izbor iz njezine poezije (Proljeća, ljeta i lijepe jeseni).

U novom svesku »Klasje« donosi ulomke iz romana Branimira Miroslava Tomlekina (Klementinci), Vladimira Bošnjaka (Šesta grana) i Stjepana Bartoša (Dnevnik jedne Tonke), kao i pripovijetku Dražena Prčića (Ekonomisti). Ante Sekulić piše o svojim osobnim promišljanjima o nadbiskupu Franji Kuhariću u povodu jedne disertacije. O pojedinim svescima časopisa »Klasje naših ravni« pišu: dr. Stjepan Kožul (Klasje bačkih Hrvata) i Dubravka Luić-Vudrag (»Bunjevački časopis Klasje naših ravni 1935.-1944.« u očuvanju hrvatskog identiteta). Katarina Čeliković piše o jednoj komediografskoj minijaturi Balinta Vujkova, Milovan Miković o subotičkom kazalištu od 1950. do 1955., a Stevan Mačković o planovima za podizanje dviju crkava na Paliću. Uz izbor iz rukopisa Matije Evetovića (Kulturna povijest bunjevačkih i šokačkih Hrvata) tiskani su prikazi likovnih ostvarenja Jasne Melvinger, koje su napisali – Olga Šram, Sava Stepanov i Aleksandar Tišma (Tri viđenja likovnog svijeta Jasne Melvinger).

Dramski dio Marulićevih dana

Dodjelom nagrada »Marin Držić« Ministarstva kulture za najbolji dramski tekst u 2007. i izvedbom Držićeve komedije »Dundo Maroje«, u ponedjeljak je u splitskom HNK počeo dramski dio 18. Marulićevih dana, piše HRT.

Prvu nagradu dobio je Tomislav Zajec za tekst »Dorothy Gale«. Druge nagrade Ministarstva kulture ravnopravno su podijelili Pavo Marinković za tekst »Tri o maturi« i Matko Sršen za tekst »Darsa«. Treća nagrada je ravnopravno podijeljena između Elvise Bošnjaka za tekst »Žice i žileti«, Vladimira Stojasavljevića za tekst »Nikola VII.« i Lane Šarić za tekst »Neboder«.

Na Festivalu drame i autorskog teksta splitska će publika do kraja tjedna moći vidjeti najbolja uprizorenja hrvatskih dramskih tekstova u izvedbi kazališta iz: Zagreba, Splita, Varaždina, Virovitice i Dubrovnika te jednog kazališta iz Makedonije.

U Subotici otvorena izložba mladog zagrebačkog akademskog slikara Hrvoja Puškarića

Izvanvremenska dimenzija naslikanih razglednica

Autor koji je proputovao veliki dio svijeta, svoje je dojmove s tih putovanja možda i nehotično prenio na platna

Fotografije: Zoran V. Šimokov

Hrvoje Puškarić

U Subotici je u ponedjeljak otvorena vrlo zanimljiva izložba slika mladog akademskog slikara iz Zagreba *Hrvoja Puškarića*. Izložba predstavlja slikarev ciklus »Šetnja hrvatskim gradovima«, a sadrži niz od 18 slika hrvatskih, prije svega dalmatinskih gradova. Puškarić radi u tehnici monokromnog realizma, a u pojedinim segmentima zapravo bi se moglo reći da je riječ o hiperrealizmu.

Otvarajući izložbu u holu Otvorenog sveučilišta, generalna konzulica gerant *Ljerk Alajbeg* rekla je kako je Hrvoje Puškarić »višeslojni i višestruki umjetnik«.

»Šteta je što, iz razloga transporta, ne možemo vidjeti Puškarićeve slike i iz drugih njegovih ciklusa«, rekla je Ljerk Alajbeg. »Tada bismo imali potpuniji dojam o ovoj zanimljivoj личности, o slikaru koji je puno putovao po svijetu, koji je bio na četiri kontinenta. Slike iz ovog ciklusa podsjećaju na razglednice, a to što na njima nema ljudi – daje im izvanvremensku dimenziju. Ovo je njegova prva izložba u Subotici i u Srbiji, a vjerujem kako je pred njim velika budućnost. Od Hrvoja Puškarića možemo očekivati stotinu iskoraka, jer on kroz slike spaja ljude i gradove«.

Svoje su dojmove o postavljenoj izložbi s nazočnima podijelile i dvije povjesničarke umjetnosti – *Olga Šram* i *Olga Kovačev-Ninkov*. Olga Šram je rekla kako je ovaj ciklus veoma nezahvalan za slikara. »Motiv grada, ovi izabrani motivi, takvi su da slikar vrlo lako može odlutati u nešto što nije slikarstvo. Hrvoje Puškarić se odlučio za format koji podsjeća na

razglednicu. U slikama uočavam različite utjecaje – od njegovih profesora s Akademije, do utjecaja onih dijelova svijeta u koje je on putovao. Moji su dojmovi veoma pozitivni«.

Osim pohvala za izložbu, Olga Kovačev-Ninkov se veoma pozitivno izrazila i o katalogu, koji je pripremljen uz izložbu. »Formati ovih slika su odraz slikara putnika«, rekla je Kovačev-Ninkov. »Gledajući ih, u nama se stvara želja da odemo u te gradove sa slikom. Hvala vam što ste nam donijeli more«.

Zahvaljujući organizatorima izložbe – Udruzi hrvatske mladeži Krov i predsjednici *Olgi Perušić*,

te Generalnom konzulatu RH u Subotici i generalnoj konzulici gerant Ljerk Alajbeg – Hrvoje se Puškarić ispričao zbog toga što izložbi u Subotici nije ponudio više slika i nije isključeno da subotička publika u skoroj budućnosti vidi i širi opus ovoga autora.

Prema riječima organizatorice Olge Perušić, ova izložba je prvi u nizu događaja koje Krov planira u seriji razmjene umjetnika iz Hrvatske i Vojvodine. »Uspostavili smo kontakte s jednim brojem akademskih umjetnika iz Hrvatske i radimo na tome da ovdje ugostimo umjetnike različitih profila i pravaca«, kaže Olga Perušić.

Z. P.

O autoru

Hrvoje Puškarić je rođen u Zagrebu 1975. godine. Završio je Školu primijenjene umjetnosti, slikarski odjel, te Akademiju likovnih umjetnosti u Zagrebu. Samostalno je izlagao u mnogim gradovima i zemljama, od Zagreba, Dubrovnika, Gospića, Ogulina i Karlovca, do Habane, Madrida, Frankfurta, Sidneya, Chicaga, Toronta, Vancouvera, Miamijsa, San Redra, Stocholma, Seville, New Yorka, Clevelenda, San Franciscas.

Sjajni bajkoviti prizori

Opisujući Puškarićeve slike, profesor Josip Dujmović je svojevremeno napisao: »Umjetnost i darovitost mladog hrvatskog slikara Hrvoja Puškarića nije upitna, valja naglasiti da se autor okušao u gotovo svim likovnim izrazima u kojima je uglavnom gajio tonski pristup slikarstvu. Ne iznenađuje stoga što gotovo monokromatski želi obojiti gradske vizure... Sjajni bajkoviti prizori nude romantična raspoloženja, koja često bez obzira na hladnu paletu ostavljaju dojam topline i ugodajnog mira kao dijela nadogradnje duha, koji je civilizacijski žrvanj svakidašnjice istisnut iz suvremenog čovjeka. Da, prepoznatljivost Puškarićevih motiva ne podsjeća na razglednicu, nego na prepoznatljivost osobnosti koja asocijativno budi neka prošla sjećanja, kako bi to rekao pjesnik. Valja napomenuti da ovo nisu akvareli, kojima se ovaj željeni ugođaj postiže brže, nego akrilici i ulja što određuje autora u svijetu pripadajućeg mu likovnog opredjeljenja«.

S otvorenja izložbe

Collegium Musicum Catholicum u subotičkoj katedrali

Vitalnost mladenačkog zanosa

Komorni-mješoviti zbor Collegium Musicum Catholicum, pod ravnanjem *Miroslava Stantića*, nastavlja svjedočiti vitalnost mladenačkog zanosa u promicanju crkvene glazbe, što je potvrdio i koncert kojega su održali prošloga četvrtka, 17. travnja, u katedrali-bazilici sv. Terezije u Subotici.

Za prvi dio koncerta odabrali su skladbe zavičajnog skladatelja *Albe Vidakovića*, koje nisu izvođene ranije u koncertnim programima, te ujedno daju presjek glazbenih oblika koje je on stvarao na polju crkvene glazbe. Tako je publika mogla čuti motete »O srce čišće od sunca«, »Rajska kruno«, »Talerunt Jesum«, »Zdravo Majko Djevice«, ulomke Kyrie iz Mise Simplex i Agnus Dei iz Mise Caeciliane, kao i praižvedbu ulomka »Zasluzila je smrt« iz oratorija »Tužba u hramu« (solist *Ivan Ušumović* - bas).

Kao poveznicu s drugim dijelom koncerta, stalni orguljaš zbora *Kornelije Vizin* priredio nam je još jednu praižvedbu, trostavačnu Sonatu A-dur Wq 65/32 (druga verzija) *Carla Phillipa Emmanuel*

Bacha (1714.-1788.), inače sina glasovitog skladatelja.

Bila je to svojevrsna uvertira u Missu Brevis St. Joannis de Deo (ili Malu orguljsku misu) *Josepha Haydna*, pisanu za gudače, orgulje i zbor. Za ovaj su nastup odabrali stavci Kyrie, Gloria, Sanctus, Agnus Dei. Instrumentalni ansambl činili su: *Tamas Kis* (violina),

Slobodan Stefanović (violina) i *Viktor Molnar* (violončelo).

Za kraj koncerta, kojega je publika, sudeći po pljesku, pozitivno ocijenila, izveden je »Laetatus sum« poljskog baroknog skladatelja *Grzegorza Gerwazyja Gorczyckog*.

Pokrovitelj koncerta bio je Katolički institut za kultu-

ru, povijest i duhovnost »Ivan Antunović«.

Uz već redovite nastupe u okviru svećanih svetih misa, Collegium Musicum Catholicum uskoro očekuje nastup na Susretu hrvatskih zborova u Karlovcu, dok će u srpnju biti domaćini Katedralnom zboru iz Osnabrucka u Njemačkoj.

D. B. P.

Predstava »Ode Bolto na ogled« u izvedbi HKUD-a »Ljutovo«

Igra na sigurno

Na nedavno završenom Festivalu amaterskog teatra u Ljutovu nagrađena kao najbolja, predstava »Ode Bolto na ogled« u izvedbi Dramske sekcije domaćeg HKUD-a »Ljutovo« gostovala je u nedjelju u Subotici, u HKC-a »Bunjevačko kolo«. Riječ je jednom od četiri komada iz serijala o Bolti, duhovitom »čoviku« iz naroda, kojega je kreirao bačko-hrvatski dramatičar *Matija Poljaković* (1909.-1973.). Lik Bolte poznat je i mnogim ranijim generacijama, budući da su komadi u kojima je on glavni protagonist, postavljani 50-ih godina na sceni subotičkog Narodnog kazališta, a njegov lik tumačio je glumac *Geza Kopunović*. Također, ovi Poljakovićeve komadi su oživljeni i u formi televizijskog serijala

pod nazivom »Boltine zgode i nezgode«, što ga je za potrebe TV-a Zagreb režirao *Petar Šarčević*.

Amaterskom ansamblu iz Ljutova materinja je ikavica dobro

legla, a scene koje prikazuju život i običaje (adete) bunjevačkih Hrvata između dvaju svjetskih ratova – konkretno predstavljanje mladoženje mladoj – pokazali su se lakim

za uživanje. Redatelj *Nandor Klinocki* se u potpunosti fokusirao na komične aspekte teksta, koristeći ga bez intervencije i sporednih efekata. Iako na momente dolazi do pada dinamike, sudeći po reakcijama publike, osnovna ideja svojstvena pučkom teatru – zabaviti se i nasmejati, ponekad i na račun sebe samih, nije izostala. Drugim riječima, komadi o Bolti, kakva je i ova komedija u tri čina, u slučaju subotičke publike jesu igra na sigurno.

Pokraj, za amaterske prilike uvjerljivih *Darka Vojnića Hajduka* (Bolto) i *Ane Ivković* (Kata), u predstavi igraju *Petar Ivković* (Tome), *Marija Bajić* (Mara), *Stevan Stantić* (Ivan), *Ivan Bukvić* (Pere), *Ljiljana Bajić* (Roza), *Vanja Stanišić* (Luca), *Dijana Remeš* (Jelka) i *Ivan Vuković* (Pajo).

Nakon Subotice, predstava će, prema najavama, gostovati i u drugim vojvođanskim mjestima, ali i u Mađarskoj i Hrvatskoj.

D. B. P.

U Zavodu za kulturu Vojvodine održano

Program je upotpunjen čitanjem stihova Stanislava Prepreka

U subotu 19. travnja, u Zavodu za kulturu Vojvodine u Novom Sadu održana je manifestacija pod nazivom »Prepekovo proljeće«. Manifestacija je upriličena u povodu dana rođenja *Stanislava Prepreka*, 16. travnja 1900. godine. Organizator ovog programa bilo je Hrvatsko kulturno-prosvjetno umjetničko društvo »Stanislav Prepek« iz Novog Sada.

Nakon riječi dobrodošlice člana Predsjedništva »Prepreka« *Marijana Sabljaka*, skupu se obratio *Boro Kecman*, samostalni suradnik u

Pokrajinskom tajništvu za propise, upravu i nacionalne manjine. Podržavši manifestaciju, on je izrazio nadu da će ovo, ali i druga društva hrvatske nacionalne manjine, nastaviti rad i očuvanje svog nacionalnog identiteta.

Stanislav Prepek (1900.-1982.) je bio učitelj, knjižničar, prevoditelj, pjesnik, skladatelj, jednom riječju čovjek velike kulture. Živio je i radio u Petrovaradinu, a građani Petrovaradina i Novog Sada pamte ga kao veoma povučenog i osamljenog čovjeka.

Prepekovo proljeće

O Prepekovu radu i njegovim djelima govorio je profesor *Đuro Rajković*, nasljednik cjelokupnih autorskih prava Stanislava Prepreka. »Zbog dugogodišnje slabovidnosti i na kraju sljepoće, razvoda braka, nestanka sina jedinca u Drugom svjetskom ratu, nerazumijevanja okoline i društvenog nemara, Prepek je kao umjetnik bio gotovo nepoznat. Zahvaljujući zalaganju nekolicine njegovih prijatelja njegova umjetnost postaje sve prisutnija među nama«, rekao je Rajković.

Program je upotpunjen čitanjem stihova Stanislava Prepreka i slušanjem njegove glazbe. Također, članovi Književnog kluba HKUPD »Stanislav Prepek« – *Jelisaveta Buljovčić*, *Mladen Nikšić*, *Bosiljko Kostić*, *Marijan Piljić* i *Mladen Šimić*, kao i članica HKPD »Jelačić« iz Petrovaradina *Branka Dačević*, kazivali su stihove svojih pjesama.

Manifestacija je završena izložbom slika *Bosiljka Kostića*, predsjednika Udruženja likovnih umjetnika amatera Novog Sada.

B. Dačević

Knjiga Janje Beč-Neumann »Darkness at noon« predstavljena u Novom Sadu

Mi ovdje živimo u kulturi šutnje

»Teška vremena radaju velike karaktere, a Janja je dijete tih vremena, s čvrstim principima u sebi, pa njezina najnovija knjiga liči na svijeću u oluji«, istaknuo je novosadski književnik *László Végel*, govoreći na predstavljanju knjige *Janje Beč-Neumann* »Darkness at noon« (Tama u podne) održanom u ponedjeljak u Klubu zastupnika Skupštine Vojvodine.

Knjiga je objavljena prošle godine u Sarajevu na engleskom jeziku, ali još nije prevedena na

hrvatski, srpski ili bosanski jezik. Kako je ocijenio organizator skupa, predsjednik Nezavisnog društva novinara Vojvodine *Dinko Gruhonjić*, rad Janje Beč-Neumann je tijekom posljednjih 15 godina najviše ignoriran upravo u zemlji iz koje potječe. Janja je rođena u Zemunu a odrasla u Pančevu. Knjiga je proistekla iz posljediplomskog tečaja »Ratni zločini, genocid i sjećanje«, jedinog te vrste u regiji, koji ona već nekoliko godina organizira na Sveučilištu u Sarajevu.

»Ovo nije samo postratna, već i postgenocidna regija. Takve su najdublje traumatizirane, a bježanje od suočavanja s tim idealna je osnova da se tako nešto ponovi«, istaknula je autorica knjige. Upozoravajući da je genocid, još od početka povijesti, uvijek zločin države, navela je dva kriterija po kojima se ratni zločin razlikuje od genocida: je li u postgenocidnom društvu živa ideologija koja ga je omogućila, i je li se društvo poslije distanciralo od toga, jer je poricanje genocida zapravo posljednja faza njegova sprovođenja.

»Mi ovdje živimo u kulturi šutnje, mitova i laganja i nikad nismo prošli kroz traumu, što je neophodni preduvjet da je ostavimo za sobom. To jest teži put, ali je neophodan da bi društvo krenulo naprijed. I zato nije dovoljan Međunarodni sud za ratne zločine, jer se ovdje radi o društvenom procesu osvješćivanja«, poručila je Janja Beč-Neumann.

Ukazujući da je Vojvodina očuvala kapacitet za razbijanje zločina šutnje, založila se da se isti tečaj, koji drži u Sarajevu, organizira i u Novom Sadu.

I. K.

Dinko Gruhonjić, Janja Beč-Neumann i László Végel

Jezični savjetnik

Uporaba prijedloga glede

Piše: Miranda Glavaš-Kul

Zbog prekomjerne i često pogrešne uporabe poprijedloženog priloga *glede* u suvremenom hrvatskom književnom jeziku, pišem ovaj članak. Pišem ga i radi skromnog doprinosa širenju pravogovorenja.

Neki tu riječ smatraju nepotrebnom, drugi ju pretjeranu upotrebljavaju, treći ju smatraju zastarjelicom, a samo ju rijetki pravilno rabe. Učestalost i rasprostranjenost utjecala je na pogrešnu uporabu istiskujući prijedloge: prema, zbog i radi.

Potvrdu pripadnosti hrvatskome jeziku pronalazimo još u 18. stoljeću. Ova se riječ upotrebljavala u značenju: s obzirom na, u vezi s, što se tiče, u povodu i u pogledu. No, problem je što se *glede* danas ne upotrebljava u tom značenju, nego se iz neznanja ili želje govornika da zvuči »hrvatski« pogrešno rabi.

Primjere pogrešne uporabe i zamjene poprijedloženog priloga *glede* prijedlozima zbog i radi lako je pronaći u praksi. Prijedlog zbog rabimo kada želimo izreći uzrok. Stoga nije dobro reći:

- Idem liječniku *glede* upale grla.

Nego:

- Idem liječniku zbog upale grla.

Pogrešno je i:

- *Glede* osnovane sumnje priveden je N. N.

Treba:

- Zbog osnovane sumnje priveden je N. N.

Pogrešno je namjerni prijedlog radi zamijeniti prijedlogom *glede*.

Pogledajmo na primjerima:

- Idem u bolnice *glede* pregleda.

- Pišem jezični savjetnik *glede* podizanja razine jezične kulture.

U ovim je primjerima izrečena namjera pa su, stoga, rečenice trebale glasniti:

- Idem u bolnicu radi pregleda.

- Pišem jezični savjetnik radi podizanja razine jezične kulture.

U navedenim primjerima riječ *glede* nije bila pravilno upotrijebljena jer njezino značenje nije bilo: s obzirom na, u vezi s, što se tiče, u povodu i u pogledu, nego je prijedlog *glede* upotrijebljen posve pogrešno umjesto namjernoga prijedloga radi i uzročnoga zbog. Riječ *glede* ne treba potiskivati iz jezika i pri pravilnoj uporabi treba joj dati prednost zbog ekonomičnosti i raznolikosti. Evo nekoliko dobrih primjera:

- *Glede* vaše žalbe mogu reći još i ovo. (*Glede* u značenju u svezi s.)

- Mogu reći samo pohvale *glede* organizacije posjeta američko-ga predsjednika. (*Glede* u značenju što se tiče.)

25. travnja 2008.

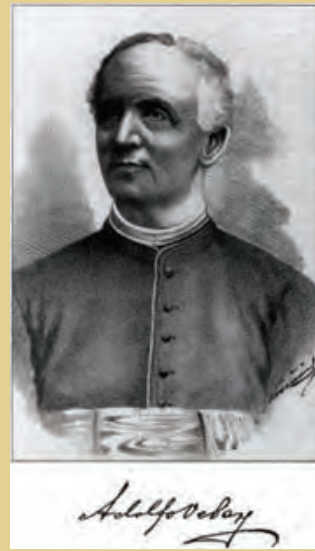
Povijest hrvatskog jezika

Filološke škole

Na temeljima koje su izgradili ilirci u drugoj polovici devetnaestog stoljeća nastavlja se izgradnja hrvatskoga standardnoga jezika. O tome kako postići potpuno jedinstvo u književnom jeziku postojala su različita mišljenja. Rasprave su se uglavnom vodile oko toga kako se treba odnositi prema neštokavskom, u prvome redu kajkavskom, jezičnom naslijeđu.

Pojavilo se nekoliko filoloških škola koje su nudile različite mogućnosti rješavanja pojedinačnih problema. Zagrebačku je predvodio *Adolfo Veber Tkalčević*, riječku *Fran Kurelac*, a zadarsku *Ante Kuzmanić*.

ZADARSKA ŠKOLA: Zadarska škola na čelu koje je bio već spomenuti *Ante Kuzmanić* (1807.-1879.), zalagala se za očuvanje ikavice i dalmatinsko-slavonske slovopisne tradicije. *Kuzmanić* je svojim pristašama bio žestoki protivnik zagrebačke škole, koja se naslanja na tradiciju ilirizma, osobito se protiveći jekavici, grafijskoj reformi i uje-

Adolfo Veber Tkalčević

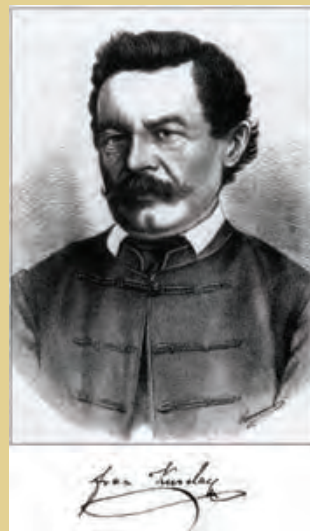
Ante Kuzmanić

dinjenju Južnih Slavena. Njegovi su sljedbenici prihvatili grafijsku reformu, ali su ostali dosljedni ikavici. Njihovom je programu bio bliži i *Vuk Stefanović Karadžić* smatrajući da je bolje pisati dite (nego dete – s rogamim e). Njemu je načelo »jedan dijalekt za jedan književni jezik« više odgovaralo od koncepta standardnoga jezika temeljenog na svim trima hrvatskim narječjima za koji su se zalagali pripadnici zagrebačke škole.

RIJEČKA ŠKOLA: Riječka škola čiji je vođa bio *Fran Kurelac* (1811.-1874.) bila je zanesena preporodnom idejom sveslavenstva. *Kurelac* i njegovi suradnici smatrali su da osnovu standardnoga jezika trebaju činiti oni mor-

fološki i leksički elementi koji su zajednički većini slavenskih jezika. Upravo stoga je bio zagovornik tradicionalnih, i vrlo zastarjelih, jezičnih oblika. Zagovarali su pisanje genitiva množine bez nastavaka (npr. Nema sokolov, sel, žen.; pisanje 1. osobe jednine s nastavkom –u (npr. ja izvedu, ja ispletu...) te pisanje starog oblika pojedinih riječi (npr. što za što, vsaki za svaki...) Zbog ovakvo zastarjelog jezičnog programa predstavnici zagrebačke filološke škole nisu imali izgleda za uspjeh. *Kurelac* je do smrti ostao vjeran svojim tezama te je vrlo brzo ostao posve usamljen.

Postojanje filoloških škola i njihova međusobna borba osnovne su karakteristike književnojezične povijesti tijekom druge polovice devetnaestog stoljeća. Četvrta je filološka škola, poznata pod imenom škola hrvatskih vukovaca, ojačala tek pred kraj stoljeća.

Fran Kurelac

Vrt karmela bogatiji za jos jedan cvijet

Neizmijerna radost Sombora

Sombor se u prošlu nedjelju, 20. travnja, radovao posebnom radošću. Poslije trideset godina od posljednjeg ređenja, za svećenika je zaređen karmelićanin Zlatko Pletikosić podrijetlom iz Sombora. Prije njega za svećenike su ređeni Somborci Stjepan Beretić 1974. godine i Josip Pekanović 1977. godine

Okupljenom vjerničkom puku u punoj karmelićanskoj crkvi obratio se o. *Jakov Mamić*, provincijal Hrvatske karmelske provincije sv. Josipa, pozdravivši pri tom preuzvišenog gospodina biskupa dr. *Ivana Penzeša*, prisutne svećenike, redovnike, redovnice, roditelje i rodbinu mladmisa, oca priore i okupljene vjernike. Otac Jakov je rekao kako je ovo čas duboke radosti za Hrvatsku karmelsku provinciju sv. Josipa, za somborsku karmelsku zajednicu koja svojom prisutnošću već puno stoljeće svjedoči ljepotu potpune posvećenosti Bogu i odanosti čovjeku u prekrasnom gradu Somboru, čas duboke radosti za roditelje, sestru, šogora, nećaka i svu rodbinu brata Zlatka, za Katoličku crkvu u Somboru, za njegovu župnu zajednicu i čas duboke radosti za brata *Zlatka Pletikosića*.

»Ovo je dan posvećenja, ređenja i mlade mise našega redovnika brata Zlatka. On je silno želio ovaj čas i sve je činio da ga požuri i konačno je tu. Prepoznao je Gospodina i Gospodin Isus mu je bio i ostao blizu, vodeći ga do svoga oltara gdje će sam Isus primiti ovu prelijepu žrtvu ljubavi koja nema nikakvog drugog interesa osim slave Božje«, rekao je otac Jakov zahvalivši pri tom subotičkom biskupu što se odazvao njegovoj molbi i Zlatkovoj želji da ga zaredi za svećenika u karmelskoj crkvi u kojoj do sada nije bilo ređenja. Zahvalio je i ocu Zlatku za spremnost u kojoj stoji pred njima i pred Bogom, za ljubav prema Bogu i Crkvi koju je na jednostavan način iskazivao kroz karmelsku zajednicu.

REĐENJE: Poslije Evanđelja po Ivanu, slijedilo je ređenje. Prije samog čina ređenja nad ocem Zlatkom, koji je bio prostrt licem

prema zemlji, molile su se, odnosno pjevale, litanije Svih svetih. Potom je đakon *Zlatko Pletikosić* zaređen po rukama oca biskupa *Ivana Penzeša* i slijedila je posvetna molitva. Biskup i prior su obukli mladmisa u svećeničko odijelo (štola i misnica), a zatim je slijedilo pomazanje uljem i predaja kruha i vina.

Nakon prezbiterskog ređenja, nazočnima u karmelićanskoj crkvi u Somboru se obratio i *Vjenceslav Mihetec*, prior karmelićanskog samostana u Remetama.

»Na početku druge stoljetnice somborskoga karmela, nakon Somboraca, častne naše subraće *Ambrozija Bašića*, *Vilka Dorotića* te klerika *Bertolda Vidakovića*, danas Gospodar života i smrti bira *Zlatka Pletikosića* da ga slijedi i da mu služi u njegovu narodu molitvom i posluživanjem riječi. Bog bira – čovjek odgovara. *Zlatko* je prihvatio izbor i odgovorio je redovničkim zavjetima, a danas u ovom slavlju predanjem u Njegove ruke«, rekao je u prigodnoj propovijedi o. *Vjenceslav Mihetec*.

MLADMISNIK: Na koncu svete mise mladmisa i rednik otac *Zlatko Pletikosić* je dirljivim riječima na hrvatskom i mađarskom jeziku zahvalio roditeljima i sestri, ocu biskupu, provincijalu koji ga je podržao u želji da njegovu ređenje bude u karmelskoj crkvi u Somboru uz zemne ostatke *Sluge Božjega oca Gerarda Tome Stantića*. Zahvalio je i propovjedniku ocu *Vjenceslavu*, braći iz svih karmelskih kuća koji su bili nazočni u somborskoj karmelićanskoj crkvi ili u duhu s njima, gradonačelniku Sombora dr. *Jovanu Slavkoviću*, subotičkim župama i zboru Collegium musicum catholicum iz Subotice, koji su glazbeno uveličali ovo misno slavlje, mladima i starijima u šokačkoj,

Ređenje Zlatka Pletikosića

mađarskoj, slovačkoj i bunjevačkoj nošnji, prijašnjim i sadašnjim župnicima u Somboru, svim sveće-

nicima, bogoslovima i sjemeništarcima i svima okupljenima.

Zlatko Gorjanac

Odabrane pjesme za HosanaFest

Organizacijski odbor HosanaFesta 2008, temeljem ocjene stručnih komisija za odabir skladbi i tekstova, donio je odluku o skladbama koje će biti izvedene na ovogodišnjem festivalu koji će se održati u Subotici, 7. rujna, pod sloganom »Dajmo Bogu ono najbolje od sebe«.

Tijekom natječaja, koji je trajao od 1. veljače do 1. travnja, za Festival hrvatski duhovnih pjesama u Subotici pristiglo je ukupno 32 skladbe koje su ispunjavale uvjete propisane natječajem. Skladbe su razmatrale glazbena i tekstualna komisija i zbrajanjem glasova stručnog povjerenstva dobiven je redosljed pjesama. Prvih 15 skladbi s najviše osvojenih bodova bit će izvedene na HosanaFestu 2008.

Abecedni popis skladbi koje će biti izvedene na HosanaFestu 2008. su:

Bog me voli – »Mihovil« (Kamen-Split)
Bože, hvala za sve – Snježana Kujundžić (Subotica)
Gospodine, ne udaljuj se – Lidija Ivković (Subotica)
Himna života – »Riječ« (Podstrana-Split)
Isuse dodi – »fra Antun Knežević« (Jajce)
Kad bih mogao kao Ti – Arpad Kiralj (Sombor)
Ključevi Raja – »Proroci« (Subotica)
Lončareva njiva – Marija Jaramazović (Subotica)
Naš Bog – »Adonai« (Blato-Korčula)
Slavi Boga našega – »Matheus« (Bizovac-Osijek)
Ti si taj – »Damask« (Zagreb)
Trebam Te, Isuse – Marina Kozina (Nuštar-Vinkovci)
Tvoja ljubav govori – Ivan Šomodvarac (Sombor)
Tvoja sva – »Petrus« (Bački Monoštor-Sombor)
Za Tvojim stopama – »Antunići« (Sombor)

Blagoslov

Provincijal Hrvatske karmelske provincije svetog Josipa otac *Jakov Mamić* je mladmisa uručio bulu, blagoslov pape Benedikta XVI. Slijedio je mladmisački blagoslov i pojedinačni blagoslov polaganjem ruku.

Piše:

mons. dr. Andrija Kopilović

Djela raznih generacija

Stari panj

Sukob generacija

nastaje onda kada se

ne priznaje starijima

da su prešli put koji

je ušao u povijest,

da su gradili sebe i

da su se istrošili za

mlađu generaciju, a

mlada generacija bi

trebala uočiti te žrtve

i tu »ugrađenost« u

svoju stvarnost, uz

svijest da »povijest

ne počinje s njima«.

Često se susrećemo s ljudima koji se tuže na druge. Najčešće su to stariji i roditelji, koji su svojoj djeci dali sve. A kome će, ako neće svojoj djeci? Zabuna je u tome što očekuju da im se na isti ili sličan način vrati. Tako pod stare dane izgube mjeru realnoga i od svoje djece očekuju da im se »vrate«. Generacije idu naprijed i ne mogu se vraćati nazad.

S druge strane, činjenica je da »brzi hod« nove generacije stvarno zanemaruje svoje roditelje i dobročinitelje, kao da bi bili, postojali i imali to što imaju bez roditelja i dobročinitelja. Nezahvalnost je tada najgorče iskustvo. Kako spasiti i jednu i drugu generaciju od osjećaja ogorčenosti i nezadovoljstva? Tražeći odgovor na to pitanje, koje mi se stalno postavlja, u jednoj knjizi starijeg izdanja našao sam i ovu priču:

PRIČA O STABLU: Postojalo je neko stablo koje je veoma voljelo jedno dijete. Zbog toga ga je dijete svaki dan posjećivalo. Dijete je bralo, trgalo i skupljalo njegovo lišće i pravilo krune za svoju glavu, da bi glumilo kralja prašume. Penjalo se na deblo i vješalo o grane. Jelo je njegove plodove. Tada su se sprijateljili. Kada bi se dijete umorilo, uspavalo bi se u sjeni velikoga prijatelja, a grane su mu pjevušile. Vrijeme je prolazilo, a dijete je raslo. Kada je dijete odraslo stablo se osjetilo samo i samotno. Jednoga je dana odraslo dijete došlo k stablu vidjeti i posjetiti ga. Stablo mu je reklo: – Približi se bliže, dijete moje! Popni se na moje deblo i prošeći po mojim mekanim granama, najedi se mojih plodova, poi-graj se u mojoj sjeni i budi sretan! Dijete je odgovorilo: – Već sam odrastao da bih se penjao po stablima i igrao. Sada želim kupiti stvari i igrati se s njima. Želim samo novac. Došao sam zato da mi dadeš novac. – Žao mi je! – odgovorilo je stablo. – Nemam novca. Imam samo listove i plodove. Uzmi moje plodove i prodaj ih u gradu. Tako ćeš se domoći novca i bit ćeš sretan.

Tada se nekadašnje dijete popelo na stablo, pobralo njegove lijepe plodove i odnijelo ih u grad prodati. Stablo je bilo radosno. No, dijete je predugo ostalo i nije se došlo javiti stablu... Stablo je zbog toga postajalo sve žalosnije i turobnije. Došlo je vrijeme da se dijete ponovno pojavilo, a stablovoj radosti nije bilo kraja: – Primakni se prijatelju moj, popni se na moje grane, odmori se i budi sretan! – Imam previše posla i nemam vremena verati se po tvojim granama. Meni sada treba kuća, jer sam se nakanio ženiti. Možeš li mi ti pomoći naći kuću? – Nemam kuću. Moja kuća je šuma, ali ti možeš, prijatelju, odrezati moje grane i od njih načiniti sebi kuću i tako ćeš ponovno biti sretan. Mladić je odrezao sve grane sa stabla i odnio ih od njega sebi načiniti kuću. Zbog toga je stablo bilo ponovno sretno. Zadugo stablo nije vidjelo svog prijatelja. Kada se napokon pojavio, stablo je od radosti jedva moglo govoriti: – Primakni se, prijatelju, da

se malo »poigramo«! – Previše sam ostario, umoran sam i razočaran da bih se mogao igrati. Tražim jednu lađu da bih mogao daleko pobjeći odavde. Možeš li mi pomoći, možeš li mi ti dati lađu? – Odreži moje deblo i napravi sebi lađu! Njome ćeš tako moći otploviti kamo hoćeš i postat ćeš sretan čovjek. Čovjek je odrezao deblo i napravio sebi lađu da može pobjeći. Stablo je ponovno postalo sretno, ali ne kao prije. Nakon mnogo vremena čovjek se ponovno vratio svome stablu. – Na moju i tvoju žalost, prijatelju moj, nemam ti više što darovati... nemam više nijednoga ploda. – Moji su zubi preslabi da bih mogao jesti plodove! – uzvratilo je čovjek. – Nemam više grana da bi se na njima mogao njihati i ljuljati. – I suviše sam ostario da bih se ljuljao na granama. – Nemam više ni debila. Ne možeš se više gore penjati. – Previše sam umoran da bih se mogao penjati. Razočaran sam! – uzdahne stablo. Tako bih ti želio nešto pokloniti... ali nemam što. Sada sam samo stari i osamljeni panj. Svega se sjećam, ali... – Više mi gotovo ništa i ne treba – odgovori čovjek. Samo mi treba malo mjesta da sjednem i da se odmorim u miru. – Pa dobro! – kaže stablo, šireći se koliko je moglo. – Stari panj je upravo kao stvoren za odmor. Primakni se, prijatelju moj, sjedi ovdje! Sjedi i odmaraj se do mile volje. Čovjek je tako i učinio. A stablo je uistinu bilo sretno...

VREDNOVANJE: Što je poruka? Najveće bogatstvo stabla je upravo u tome što se darovalo do kraja, pa makar i ostao stari odrezani panj, ipak je sretan. Čovjek, prijatelj stabla, ipak nije sretan. Sreća se dogodila kad se počeo odmarati, sada već na starome panju, ali ipak zajedno. Sreća je i u »sukobu generacija«, kada znaju sjesti zajedno i kada »panj« ponudi svoje iskustvo, a »nadobudni« prihvate mogućnost izmjene iskustava u mirnom dijalogu. Sukob generacija nastaje onda kada se ne priznaje starijima da su prešli put koji je ušao u povijest, da su gradili sebe i da su se istrošili za mlađu generaciju, a mlada generacija bi trebala uočiti te žrtve i tu »ugrađenost« u svoju stvarnost, uz svijest da »povijest ne počinje s njima«. Tužna je, u svakom slučaju, svaka vrsta odbacivanja bez vrednovanja. Vrednovanje je najpošteniji pristup stvarnosti, jer je realnost koja se da i upoznati i upotrijebiti. Stablo je stvarno dalo sve od sebe. Čovjek je stvarno upotrijebio sve što je dobio. Zašto to ne priznati? To nepriznavanje je izvor razočaranja i boli. Konačno, nije li zajednica upravo po tom bogata što je slojevita i što se prepliće iskustvo i traženje, napor i uspjeh, a sve završava novom stvarnošću, koja je djelo ne jednoga i samo jedne generacije, nego djelo koje je početo, nastavljano i ima svoju budućnost. Ako se generacije isključuju, nijeće se prošlost, ali takvoj generaciji zasigurno nema ni budućnosti. I panj, iako je star, ima svoju vrijednost. ■

Od čarapa do džempera

Igla nas je zaodijevala i obuvala

Svaka majka nastojala je naučiti kćer štrikanju puno prije udaje * Vuna upredena »na prelje«, pa upletena u džemper najbolje je grijala * Spretne žene plele su sve – od najjednostavnijih čarapa »za poslen dan«, do ljopa koje su bile prava umjetnička djela

Piše: Ivan Andrašić

Naši stari nisu imali trgovačke centre, nisu znali niti za butike i Kineze, a za prodavaonice odjeće i obuće najčešće nisu ni imali novca. Samo takvoj neimaštini možemo zahvaliti za sve ono vrijedno naslijeđe, za sva znanja koja su nam kroz godine prenosili s koljena na koljeno. U podjeli poslova u kućanstvu žena je bila ta koja je vodila brigu o ruhu i dijelu obuće. Prelo se, plelo, tkalo, vezlo, heklalo, pulalo, ukratk – radilo se sve ono što je nužda diktirala, a mašta zamislila. Odjevni predmeti poput ljopa, čarapa, rukavica, kapa, šalova, marama i maramki, džempera i prsluka, pleli su se, odnosno štrikali, od ovčje vune, upredene na prelji.

Neki od ovih dijelova odjeće nosili su se svakodnevno i normalno je da su se najviše i habali. Žene bi pohabane dijelove doradivale i popravljale dok bi se moglo, a

kad bi se pohabali tako da popravka više nema, »u promet« su se stavljali novi. Zbog toga je svaka majka nastojala naučiti kćeri ovim djelatnostima puno prije no što dospiju za udaju. Uostalom, na najboljem su glasu bile udavače koje su na prelima radile više, ljepše, raznovrsnije.

ŠTRIKANJE: »Udala sam se mlada, sa 16, no majka me je od malih nogu podučavala kućanskim poslovima, u koje je, među ostalima, ubrajala i sve vrste ručnih radova. Ja sam najviše smisla imala za štrikanje, a najviše sam ga i voljela. Štrikala sam zokne, (op. aut. debele vunene čarape), rukavice i šarene čarape, a najviše ljope«, pripovijeda nam članica etno-odjela Kulturno-prosvjetne zajednice Hrvata »Šokadija«, umirovljenica Ana Mihaljev, pokazujući nam upravo dovršene šarene čarape. Zokne i rukavice za svakodnevnu uporabu štrikale su se

od sirove, nebojene vune, upredene na prelji.

»Svagdanje zokne imale su saru široku dva prsta, koja je bila reljefna, ostali dio bio je ravan. Za svečanije čarape, koje su se obuvale uz narodnu nošnju, vuna se izbjeljivala. Štrikale su se s mustrama, pa smo imale 'čerape na ružmarine' i 'čerape na gukice'. Znanjem i maštom pravile smo reljefe na sari, koja se radila sve do stopala, koje je jedino bilo glatko. Ja sam obožavala štrikanje ljopa. Izradivala sam i merkovane, danas ih je malo u selu. Jednostavno, natjecale smo se koja će od nas napraviti ljepšu saru, koja će uraditi više pari. Udajom sam se okrenula drugim obvezama, kuća mogega muža rano se okrenula kupovini odjeće i obuće. Došla su djeca, pa uposlenje i tako sam malo-pomalo zapostavila svoje omiljene djelatnosti. Odlaskom u mirovinu i uključenjem u 'Šokadiju' vratila sam se i svojem hobi. Opet su mi igle u rukama, jedino mi pomalo nedostaje djevojački vid i mirna ruka, pa tako izrada mojih rukotvorina traje malo dulje nego u mladim danima«, priča Ana dok nam pokazuje jedne merkovane ljope.

ŠTO SU LJOPE?: Ljope su lagana obuća štrikana od vune. Štrikale su se jednoboje, obično crne ili zagasito smeđe za svakodnevnu uporabu i za korotu, a i one svečane, šarene i najsvečanije, merkovane. Šarene ljope štrikale su se od bojene vune. U dućanima se nekada prodavala boja za vunu u prahu, pa bi je žene rastvarale u određenoj količini vode uz dodavanje octa i soli, te u njoj prokuhivale određenu količinu vune. Poslije bojenja vuna se ispirala i tako pripremljena išla na daljnju obradu. Ovisno za koji uzrast, ljope su se štrikale uz uporabu manje ili više jarkih boja. Svaka djevojka ili žena imala je nekakvu svoju mustru, svoj prepoznatljivi stil. Sve naštrikane ljope bile su unikati, jako bi teško, skoro nemoguće, bilo pronaći dva ista para.

Najcjenjenije su bile merkane ljope. Naštrikale bi se obične, jednoboje, a onda bi se uz pomoć igala na njima vezle mustre, obično cvjetne. Ovaj vez bio je već prava umjetnost. Osnova je obično bila ili bijela, ili neka od jako svijetlih, živih boja. No, to još nije bio kraj posla. Naštrikane ljope bi se odnijele kod šustera, kojih je u mjestu bilo nekoliko i svi su imali dovoljno posla, kako bi ih »podkrpo«, odnosno prišio na njih don od kože i tek tada bi bile spremne za

uporabu. Sve ovo izgleda krasno i jednostavno, no, sve je manje žena mlade dobi koje uopće i znaju štrikati. Merkane ljope danas u Sonti nije jednostavno pronaći, šarene i jednoboje još uvijek štrikaju žene starije i rijetko koja mlade dobi. Problem je i sa šusterima, ljope i kad se naštrikaju, nema ih tko »podkrpat«. A kulturno-umjetnička društva vape za njima. ■

Akutna otrovanja

Piše: dr. Marija Mandić

Ljudski organizam jedinstven je u svojoj sposobnosti podnošenja napadaja, koji nekad mogu biti izazvani štetnim utjecajima iz okoliša. On može neutralizirati ili odstraniti mnoge moguće štetne tvari, bilo da se radi o organskim mikrobima ili industrijskim kemikalijama ili mineralima. U osnovi postoje dva tipa, tj. dvije vrste otrovanja. To su, kao i kod mnogih oblika, akutno i kronično otrovanje.

AKUTNO OTROVANJE nastaje kada se otrovna tvar unese u dovoljno velikoj, tj. maloj količini, koja je potrebna da simptomi otrovanja odmah nastanu. Također, simptomi otrovanja mogu nastati i nešto kasnije, ali akutna otrovanja karakterizira upravo činjenica da se novonastala situacija može dovesti u neposredan odnos sa skorašnjim uzimanjem otrova. Tako akutna otrovanja mogu biti slučajna, odnosno akcidentalna, što se i najčešće događa, ali i namjerna otrovanja, najčešće kao posljedica pokušaja ubojstva ili samoubojstva. Prilikom otrovanja štetna materija može na nekoliko načina ući u organizam: preko digestivnog trakta (želuca), preko pluća, kože, ubodom. Rjeđa su akutna otrovanja preko sluznice, očiju i slično. Otrovnost kemikalije koje ulaze u organizam udisanjem su, primjerice, ugljični monoksid, prodiranjem kroz kožu – pesticidi,

ili pak gutanjem, kada su u pitanju olovo i njegove otopine. U proljetno vrijeme najčešća su otrovanja pesticidima, herbicidima, insekticidima, ali i različitim drugim otrovnim sredstvima u kućanstvu. Tako, na primjer, otrovi u kućanstvu mogu biti – alkohol, antifriz,

u odnosu na sam otrov i na mjesto ulaza u organizam. Ipak, zajednički za sve su: glavobolja, vrtoglavica, nesvjestica, groznica, pospanost, dok se kod mnogih javljaju i povišena temperatura, bolovi u trbuhu, problemi s vidom, napadaji trzavice, dah neobičajena mirisa, ope-

boja, duhanski proizvodi, razna goriva, naftalin i druga sredstva protiv moljaca, različiti rastvori, sredstva za poliranje, tekućina za vjetrobransko staklo i dr. Svakako svima je dobro poznato, kako u prirodi postoje i mnoge, kako biljne, tako i životinjske vrste koje su otrovne za ljudsku uporabu. Sjetimo se samo otrovnih gljiva, bobica s drveća i slično.

Simptomi otrovanja su najčešće univerzalni, uz postojanje razlika

kline po koži, mučnina ili povraćanje, problemi s disanjem, svrab po koži, trnjenje jednog ekstremiteta (ruke ili noge) i slično.

Ukoliko se otrovanje desi, najhitnije treba pristupiti **ODSTRANJENJU OTROVA** bez obzira na to je li otrovani razvio neku simptomatologiju ili nije. Najbolje ćete pomoći otrovanom ako najprije obavijestite službu hitne pomoći, a zatim postupite u skladu sa sljedećim preporukama:

- Kod gutanja otrovne supstancije neophodno je: izazvati forsirano povraćanje, ukoliko je otrovani pri svijesti ili ukoliko nije popio kiselinu (ovdje se najčešće radi o slučajnom uzimanju kaustičnih kiselina kakva je, primjerice, masna soda u domaćinstvu).

- Kod kožnih otrovanja neophodno je odmah skinuti odjeću i tečnom vodom oprati cijelo tijelo.

- Kod otrovanja ujedom otrovnih životinja kakve su npr. zmije i pauci neophodno je podvezati ekstremitet bliže srcu u odnosu na mjesto uboda i kao kod svih prethodnih što ranije tražiti liječničku pomoć.

- Kod otrovanja ugljičnim monoksidom, ili bilo kojom drugom supstancijom koja se udiše, neophodno je što prije otrovanog izvesti iz zatvorenog prostora, osigurati mu udisanje svježeg zraka i svakako uputiti liječniku.

Otrovanje ugljičnim monoksidom nastaje u zatvorenim prostorijama koje se ne prozračuju i u kojima postoji bilo kakvo gorenje bez prisustva kisika. Ono je često u zatvorenim garažama u kojima rade automobili, ili slučajno curenje ili ispuštanje plina. Za razliku od ovog, otrovanje ugljičnim dioksidom nastaje prilikom gorenja, truljenja do kakvog dolazi u vinskim podrumima, pivovarama, septičkim jamama, silosima, podzemnim tunelima, teretnim brodovima, vatrogasnim aparatima s pjenom i sl. Ugljični dioksid je teži od zraka te brže truje osobe koje leže, spavaju, a kao i kod ugljičnog monoksida otrovanu osobu je najprije neophodno iznijeti na svjež zrak. Ponekad je otrovani, kod ovog ali i kod drugih otrovanja, bez svijesti, bez disanja i rada srca, te je neophodno pristupiti njegovu oživljavanju i prije nego dođe hitna liječnička pomoć.

Kao što je na početku navedeno, osim akutnih postoje i kronična trovanja, koja se dešavaju najčešće čimbenicima iz okoliša, a o njima će biti riječi u idućem nastavku.

OČNA KUĆA

**optika i ordinacija
na jednom mjestu**

551-045

Subotica

Maksima Gorkog 20

KOD GLAVNE POŠTE

Poštovani čitatelji,
U želji unapređivanja medicinske strane u našem tjedniku, možete slati svoja pitanja na koja će odgovarati naši liječnici-suradnici. Pisma možete slati poštom na adresu redakcije ili mailom na: hrvatskarijec@tippnet.rs

Razred je to u koji nastavnici sa zadovoljstvom ulaze. VI. B u Osnovnoj školi »Vladimir Nazor« u Đurđinu koji nastavu pohađa na hrvatskom jeziku. U njemu ima četrnaest učenika: šest dječaka i osam djevojčica. U ovom odjelu vlada ugodna atmosfera, a njihov razrednik *Robert Pap*, nastavnik tehničke kulture, kaže kako su njegovi đaci toliko složni, da su ostali odjeli praktički »ljubomorni« na njih.

Na polugodištu su imali najbolji prosjek ocjena i tako su dobili plišanog među koji sada krasi njihovu učionicu. Naime, VI. b razred ima najbolji prosjek ocjena u cijeloj školi.

Marljivi su i vrijedni, aktivni i u izvannastavnim aktivnostima. Između ostalog, sudjelovali su na »Danima kruha« u Vukovaru. *Nikola Prčić*, učenik ovog odjela, sudjelovao je u ekipi škole na ekološkom kvizu »Lijepa naša« koja je postigla zapaženi rezultat. Zajednički su izradili plakat na temu »Reci po domaći« i poslali ga na natječaj lista »Modra lasta«, te osvojili besplatnu pretplatu za ovaj list. Osvojili su i ruksake, utješnu nagradu na natječaju »Akviša i ja«, na kojega je jedan od učenika *Josip Dulic*, poslao svoju pjesmu.

Bili su na ljetovanju na moru, u Selcu i Novom Vinodolskom i ono im je, kako kažu, još uvijek u sjećanju.

M. T.

Sad je medo kod nas

Nikola Prčić (prvi s lijeva) bio je u ekipi škole koja je sudjelovala u finalu kviza »Lijepa naša«

Otpad

Sve što zagađuje našu okolicu ne mora biti uvijek i beskorisno nakon svoje osnovne uporabe. Dobar primjer su ove stare automobilske gume koje se recikliraju i potom služe kao dodatno, alternativno gorivo prilikom izrade cementa. Praktično i korisno, osobito ukoliko se zna kolika je trajnost i razgradivost ovakvog materijala kada nije zbrinut na adekvatan način poput, primjerice, ovoga.

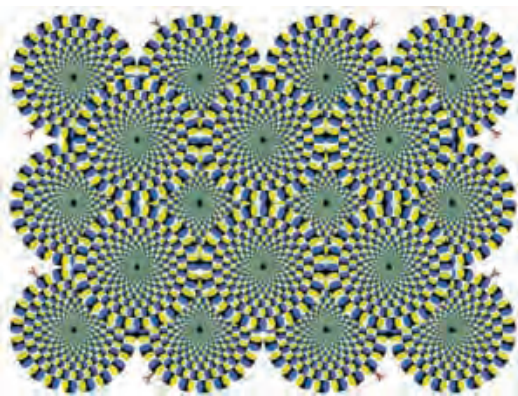
Vulkan

Prošlog je tjedna proradio kolumbijski vulkan Nevado del Huila u jugozapadnom dijelu ove latinoameričke države i izazvao alarmantno stanje među stanovništvom u njegovoj neposrednoj okolini. Na temelju izvješća Geološko-rudarskog instituta, koji je alarmirao o vulkanskoj aktivnosti, evakuirano je više tisuća ljudi jer došlo do erupcijskog procesa i ozbiljne opasnosti.

Hipnoza

Za potrebe operativnog zahvata, jedan je Zengleski hipnotizer uspio hipnotizirati samoga sebe. Prema osobnom priznanju bio je svjestan svega, ali bol nije osjećao. Uz liječnič-

ko dopuštenje, narkozu je zamijenio hipnozom kojom se uspješno bavi još od najranije mladosti. Tko zna, možda će se u budućnosti i druge operacije obavljati na ovaj način, a medicinsko osoblje činit će i profesionalni hipnotizeri.

Mobiteli

Sa samo 620.000 stanovnika, ali i nevjerovatnih 1,11 milijuna korisnika mobilne telefonije (posljednje procjene), Crna Gora je postala svjetski rekorder na ovom polju masovne komunikacije. Većina korisnika ima tzv. prepaid modele, a primjerice samo tijekom prošlog mjeseca poslano je 101,6 milijuna SMS poruka. Pokrivenost tržišta iznosi golemih 179,5 posto.

Najstarija

Amerikanka Edna Parker, rođena 20. travnja 1893. godine, trenutačno je najstarija osoba na našem planetu. Odrasla je na farmi u rodnoj Indiani, a predavala u lokalnoj školi sve do udaje 1913. godine za svog susjeda Earla, s kojim je imala dva sina. Udovica je od 1939. godine, a do današnjeg dana ima

petero unučadi, četrnaest praunučadi i trinaest pra-praunučadi. Živi u domu za starije osobe u Indiani, u dobrom je zdravlju i može hodati.

Mona Lisa

Umjetnost nema granica. Britanac Andrew Nichols je ušao u povijest naslikavši najmanju Mona Lisu na svijetu. Njegovo djelo je replika veličine 11 sa 7 milimetara, a nastalo je strpljivim radom uz pomoć povećala. Rekordno malu sliku radio je nekoliko mjeseci.

25. travnja 2008.

Na nedavnom Sajmu obrazovanja u subotičkoj Dvorani sportova, Tehničku školu je zainteresiranim učenicima prezentirao i maturant *Mario Dulić*, koji je demonstrirao rad stroja, kojeg je izumio i konstruirao skupa s nekoliko svojih školskih kolega. O njegovoj sklonosti prema tehnici, planovima za nastavak visokoškolskog obrazovanja i, naravno, strojarstvu, razgovarali smo u kraćem razgovoru za naš tjednik.

Od kada je počelo tvoje interesiranje za oblast tehnike, koja će, po svemu sudeći, biti i tvoj konačni izbor budućeg životnog poziva?

Tehnika me je interesirala još od malih nogu, i kada je god bilo prilike želio sam vidjeti kako, primjerice, strojevi izgledaju iznutra. Uvijek sam ih pokušavao rastaviti i poslije sastaviti. Kako sam odrastao u okruženju brojnih poljoprivrednih strojeva i alati, »materijala za rad« nikad nije manjkalo. Nakon završene osnovne škole u Đurđinu, odluka o nastavku srednjoškolske naobrazbe bila je usmjerena na neki od smjerova u Tehničkoj školi. Izabrao sam zvanje strojarskog tehničara za kompjutorsko konstruiranje.

Na određeni način »krunu« tvoje srednjoškolske naobrazbe predstavlja stroj kojeg si, skupa s nekoliko školskih kolega, prezentirao na Sajmu obrazovanja u Subotici. O kakvom se stroju radi i čemu praktično služi?

Skupa s *Darkom*, *Marjanom* i *Svetislavom*, nakon četiri mjeseca intenzivnog rada, napravili smo naš stroj pod nazivom »Obrtni stol s robot rukom za dovođenje pripremka u poziciju za obradu«, a njegova praktična primjena, pokraj navedene funkcije, ogleda se u mogućnosti same obrade određenog objekta rada.

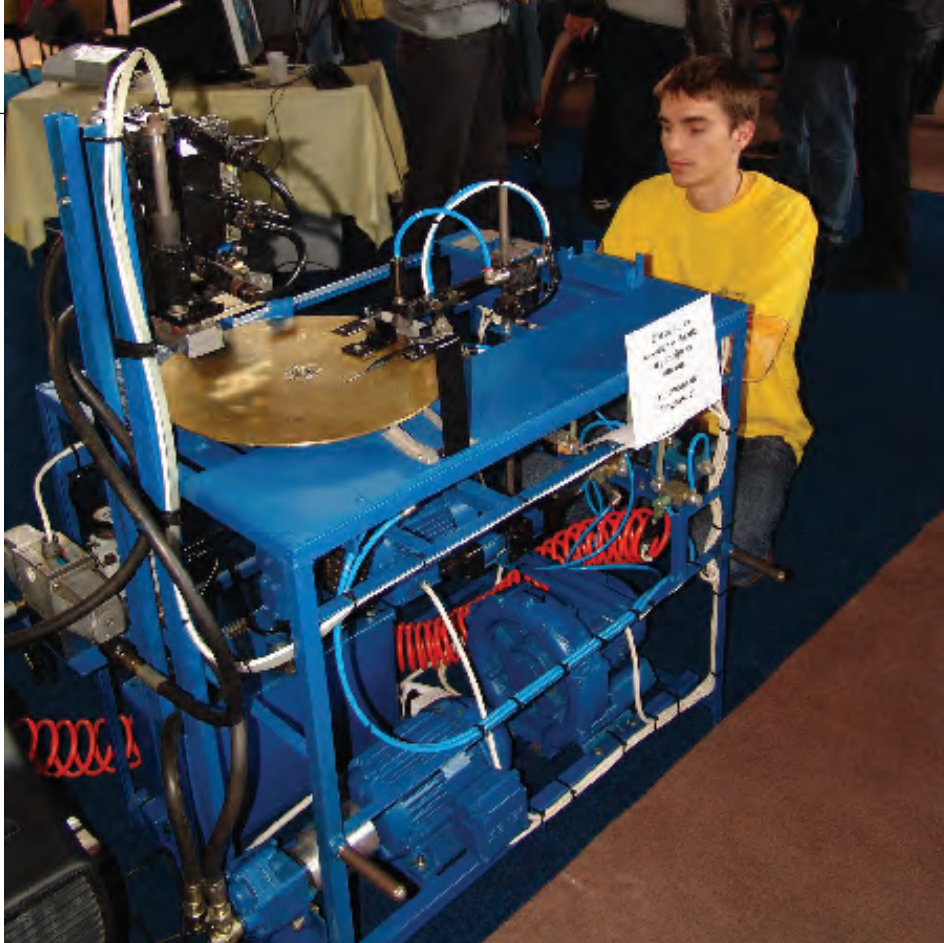
Kako je došlo do ideje za izradu ovog zanimljivog stroja?

I prošle školske godine sam imao jedan rad iz robotike, ali kao neobveznu školsku djelatnost, dok je ove godina rad bio obvezatan za dobivanje završne ocjene. Naravno, potreban rad nije trebao biti uopće ovoliko zahtjevan, ali mi smo se odlučili uložiti više truda. Veliku

Omiljeni predmet

Iako voli sve u vezi strojarstva, ipak mu je najdraži predmet robotika, koja podrazumijeva dosta praktične primjene stjecanog znanja i određene kreativne slobode u stvaranju.

ulogu u realiziranju cijelog projekta imao je moj stric, zahvaljujući kojemu smo i nabavili dijelove, koje je on uspio osigurati, nakon što sam mu prethodno iznio svoju primarnu ideju. Na određeni način, mi smo, ustvari, rad konstruirali pomoću dijelova koje smo imali

Mario Dulić, mladi inovator

Svi planovi vezani uz strojarstvo

Uz pomoć školskih kolega napravljen je praktičan stroj, koji bi mogao imati i svoju industrijsku primjenu

Razgovor vodio: Dražen Prčić

na raspolaganju, a ne kako to uobičajeno ide – prema prvobitno napravljenom konstrukcijskom nacrtu.

Tko je još pomogao u stvaralačkom procesu?

Želio bih spomenuti i učenike Tehničke škole, koji su na osnovu naših idejnih rješenja izradili određene potrebne alate, pomoću kojih su napravljeni pojedini dijelovi potrebni za naš stroj.

Koliko je radnih sati utrošeno za stvaranje vašeg »Obrtnog stola«?

Bilo je mnogo razmišljanja, premišljanja, dotjeravanja tijekom cijelog procesa izrade, što bi u konačnici moglo biti između 350-400 utrošenih radnih sati. Sve to vrijeme stalo je u četiri mjeseca, počevši od Nove godine sve do nekoliko dana pred Sajam obrazovanja (14.-15. travnja). Konkretno, cijelo četverogodišnje obrazovanje »uloženo« je u ovaj rad, čak i

nešto više od toga, jer smo primijenili neke stvari koje nisu bile u nastavnom programu.

Planiraš li neki novi rad?

U ovom trenutku još ne, jer uvijek postoji ograničenje finansijsko-tehničkih mogućnosti glede potencijalne realizacije. No, nikad se ne zna. Ako se nabave dijelovi i određeni momenti se »poklope«...

Kao budućeg maturanta, nakon četverogodišnje srednje škole, čeka te važna odluka o izboru fakulteta na kojemu ćeš nastaviti proširivati svoja znanja. Jesi li već odlučio, ili će konačna odluka još malo pričekati?

Još uvijek se malo dvoumim glede konačne odluke, u svakom slučaju izbor je strojarstvo, ali još nisam donio konačnu odluku o smjeru. Planiram studirati na Fakultetu tehničkih znanosti u Novom Sadu, no, još ima dosta vremena za finalni stručni odabir.

Nogometni međunarodni susret u Tavankutu

Pobjeda prijateljstva

Reprezentativne selekcije Hrvata iz Rumunjske i Vojvodine odigrale su prijateljsku utakmicu u sklopu priprema za predstojeće Europsko prvenstvo hrvatskih nacionalnih manjina

Piše: Dražen Prčić

Lijepi proljetni dan, prošlog četvrtka 17. travnja, upotrijebio je jedan nadasve lijep sportski događaj u Tavankutu. U okviru posjeta predstavnika Zajedništva Hrvata u Rumunjskoj, organizirana je prijateljska međunarodna nogometna utakmica između reprezentativnih selekcija hrvatskih nacionalnih manjina

Rumunjske i Vojvodine, koja je imala za cilj pripremnu provjeru pred skorašnje Europsko prvenstvo koje će se u lipnju igrati u Švicarskoj.

HRV. MANJINA VOJVODINE – HRV. MANJINA RUMUNJSKE 7:0

Iako rezultat ovog prijateljskog ogleda nije bio u prvom planu,

ipak je bila u pitanju službena međunarodna utakmica čiji se rezultat mora i službeno zabilježiti. Konačan, visok rezultat plod je znatno bolje igre u drugom poluvremenu u kojemu je dominirala bolja tjelesna spremnost vojvodanskih Hrvata, ali i neosporno veća nogometna kvaliteta selekcije domaćina. Gosti iz

Rumunjske su se srčano borili, osobito u prvom dijelu igre kada su uspjeli odoljeti brojnim napadima i sačuvati svoju mrežu, pa se na odmor otišlo s početnim rezultatom (0-0). No, nastavak je donio pravu golijadu i reprezentativna momčad izbornika *Marinka Poljakovića*, koja je ovog puta nastupila oslabljena zbog odsutva nekoliko standardnih prvotimaca, pokazala je potencijal i talent ove generacije. Stotinjak gledatelja imalo je priliku vidjeti na djelu lijepe i uspješne poteze, uz mnoštvo golova i nerealiziranih šansi, mladića koji nastupaju za Bačku, Spartak, Tavankut i ostale klubove na ovom teritoriju. Susretu je nazočilo i izaslanstvo Generalnog konzulata RH u Subotici predvođeno konzulicom gerantom *Ljerkom Alajbeg*, a bili su tu i predsjednik HNV-a *Branko Horvat* i predsjednik DSHV-a i koordinator reprezentacije hrvatske nacionalne manjine *Petar Kuntić*, te gosti iz regije.

Petar Kuntić, koordinator reprezentacije

Faktički, ovo je prvi pripremni susret naše selekcije u okviru priprema za predstojeće Europsko prvenstvo hrvatskih nacionalnih manjina koje će se igrati u lipnju u švicarskom gradu Thunu.

Navijači iz Rumunjske

Radimo u znatno otežanim uvjetima jer su nogometna prvenstva u domicilnoj državi još u tijeku i teško uspijevamo osigurati nastup svih igrača i osloboditi ih obveza koje imaju u svojim klubovima. Ipak, vjerujem da ćemo uspjeti u Švicarsku odvesti najbolji mogući sastav naše reprezentacije, a do tada su u planu još dva pripremna susreta – uzvrat u Rumunjskoj i gostovanje kod hrvatskog prvotligaša Cibali je u Vinkovcima.

Bojan Ostrogonac, kapetan

Igrali smo dobro, osobito u drugom dijelu susreta, i pobijedili, iako je rezultat u ovom susretu bio manje važan. Imamo nekoliko novih nogometaša i pred nama je još nekoliko probnih susreta, pa ćemo nastojati što više se uigrati za Europskom prvenstvo u Švicarskoj.

Marinko Poljaković, izbornik

Naši su protivnici ovoga puta doveli posve drugu momčad od one s kojom smo igrali za treće mjesto u Splitu 2006. godine. U prvom poluvremenu, dok su imali snage, pružali su dosta dobar otpor, ali je već u nastavku, nakon našeg prvog gola, kvaliteta došla do izražaja i pobjeda više nije

dolazila u pitanje. U nastavku priprema očekuju nas znatno jači protivnici, kakvi će i konačno biti na samom Europskom prvenstvu kada je i motivacija za igru znatno veća zbog važnosti natjecanja i imat ćemo prilike pokazati našu pravu vrijednost.

Magdalena Tinkun, navijačica

Prvi put sam u Subotici i Tavankutu i lijepo nam je ovdje. Nisam očekivala da je Subotica ovako veliki grad i zahvaljujem našim domaćinima na srdačnom prijemu. Posjetili smo Gradsku kuću, muzej i vidikovac na tornju, kao i centar grada, i ovaj posjet Vojvodini ostat će mi u lijepom i nezaboravnom sjećanju.

Zlatko Nikola Ursul, navijač
Radim u redakciji časopisa Hrvatska grančica kao tehnički urednik i također sam po prvi

put u Vojvodini. Subotica me umnogome podsjeća na Temišvar u kojemu sam nekoliko godina studirao. Lijepo smo ugošćeni i očekujemo vas u svibnju kod nas.

Nikola Mateja, izbornik i igrač reprezentacije hrvatske manjine u Rumunjskoj

Ovog puta smo doveli selekciju igrača koji nastupaju u klubovima naše četvrte lige i pružali smo otpor dok je bilo snage. Premorenost od puta, ali i nedovoljna kompaktnost naše momčadi umnogome su zaslužni za ovaj

poraz. Zbog prezauzetosti naših igrača, osobnim školsko-sportskim obvezama, nemamo baš previše prilike za zajednički trening, osim ponekad u danima vikenda. Čestitamo našim domaćinima na zasluženju, visokoj pobjedi i nadamo se boljem rezultatu prilikom uzvrata na našem terenu sljedećeg mjeseca. Na koncu, želio bih još jednom zahvaliti na odličnoj organizaciji naših domaćina, susret je bio odličan, baš kao i navijači koji su nas gledali. Sada je na nama red i s radošću vas očekujemo u Rumunjskoj.

Sastav Hrvata iz Vojvodine:

Željko Antonić, Branislav Babić, Filip Ilovac, Bojan Ostrogonac, Predrag Bedeković, Igor Tumbas, Branko Vizin, Damir Lukač, Amir Memišević, Dejan Kekezović, Patarčić, Zoltan Kujundžić, Mračina, Šimić, Skenderović.

Sastav Hrvata iz Rumunjske:

Daniel Petruc, Marian Udovica, Perica Dragia, Božinka Lukačela, George Ilka, Milovan Gera, Ivan Hacegan, Miodrag Neagul, Tudor Ivamaika, Marian Miloš, Marian Todor, Nikola Mihalčea, Ivan Gera, Marian Dragia, Marian Vlasić, Petar Gluvak i Nikola Mateja izbornik i igrač.

KRIŽALJKA

www.kviskoteka.hr

1001	SVIJEĆA ZAKO LADNJA	IDOR TUDOR	VEŠTICA IZ EAST WICKA BUSBY	SLAVNI GRANI NIGRIJE	PIJKA ČIŽAR KROČE		GRADIO U DR KONOLU Gmagno KUT-JUTI	POORATI IZORATI	PROPSANE ORANICNE VELCINE (MVCZ)	POVRIŠAR NA OPUŠTANJE	SLAVENKA IZ NASICA	TURSKI USLEJ KOSCIJAN STVO tetr n. dr. PAKI	RAVNJAK JISTRI
PRINTER						AVL KU. BU KULENČIĆ GRADIO U KARLOVI							
LEKCIJA VITI KAM KROČE													
ORIBUGLO SLOVO		SASORSKA ZASTUPNI ICA HSP PALIRNE SVJETLO											
ČAJNATI NAC IZ ZALIDA SPUTA					GLAVNI GRAD BRATSKO DRŽAVE PARANA ZNAJAC U STAT CI KOFILSKI ELIMINIR ANO								
BOJA ZA KOSU, KVA													
"AUTO- MOTO DRUŠTVO				STIHO NIAO ZA PIONIRU VOLTA UZ ZADVE									
PRIREDILA REDAKCIJA ENIGMATSKOG TJEDNIKA "KVISKOTERE"	DEKODIR SESTRA POK. ELLA MICE SNE					ITALIJA ELMFOR			"NOVEN NESCOI" PROPAST SVJETA			ULIC ČUVENA PONTANA U RINU	
YANUL AUTOBUS							VIJERSKA SLIJEDEA AUSTRIJA						
IVICA DUC			DJALJA RUZA POK. TALU JANSKI KOMICAR			DYORISNA ZITRICA POZNATA GELIBKA TVORNICIA						KAZALJNA TROJKA IVICA	
POZNATO TUR. LIETO VALISTE Glasnik YALANAI							ANNA OKA (KATRA)				EPSEI SOKRATOV TUZTELI tetr. n. dr. TINA		
GRADITELJI IZ 9. STOL LEGA RAYMO						SPREBENICA I LUKITU IMOVINA PODUZEĆA GANDZJ							
"LASEI"		PATINSKA KULINA TIARA MMERENKA CAMPRFI							OLUVAC BEBLADIO ZIJU KOČNIAK B. J. I				
TEKUCINA U GRU					RIEKO ODAK LINOŠENJE			CRKO SLOVO SKOBIKA PUŠMA				"IEMAY VJEKOV (GROJ)	
OSVALDO ARCILES			LOPTA IZVAN ISRAELISTA KAPRAVA ZA REČENJE			LOPTA JUVENTUSA CH ONE "AMULIN SKI"							
"VOICE OVER PACKET				BOD. PJE- VACICA ZANA KORRE U.							OLIG VODV AVENIJA"		
HAJFI KOMIN JATI										AMERIČKA PICA KURAVICA TOPSES			
POZNATI EPILTSKI SATIRIČAR I NOVINAR GERMANO													

Posljednja riječ u svakom redu i svakom stupcu križaljke mora biti hrvatski riječ. Riječi se mogu sastojati od više slova, ali ne više od 10 slova. Riječi se mogu sastojati od više slova, ali ne više od 10 slova. Riječi se mogu sastojati od više slova, ali ne više od 10 slova.

RJEŠENJE KRIŽALJKE

Orahove kocke

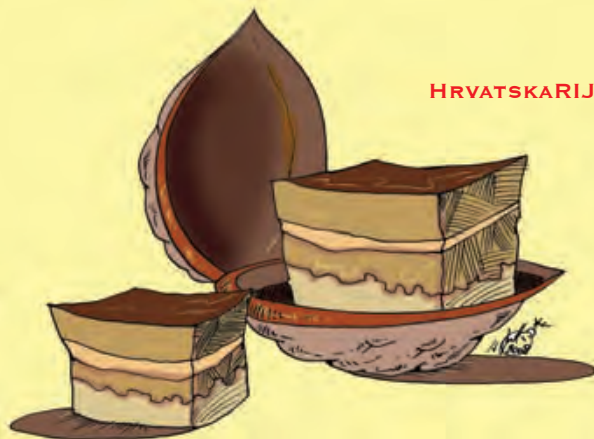
Biskvit: 6 jaja, 6 žlica šećera, 6 žlica oštrog brašna, praška za pecivo, 4 žlice mljevenih oraha.

Jaja i šećer pjenasto umutiti, umiješati brašno, orahe i prašak za pecivo i peći 20 minuta na 200 stupnjeva

Nadjev: 5 dcl mlijeka, 2 žlice griza, 1 puding od vanilije ili jagoda, 10 žlica šećera, malo margarina u 2 dcl mlijeka skuhati griz, a u 3 dcl puding. Izmiješati vrući puding u ohlađeni griz, dodati margarin i šećer, te preliti po kolaču.

Glazura: 10 dag čokolade, 5 dag margarina

Na laganoj temperaturi, neprestano miješajući otopiti čokoladu i margarin, te preliti po kolaču.

HRVATSKARIJEČ

Recepti snaša Šokačke grane

Belgijska TV traži sudionike u Srbiji za dokumentarni film

Sa 6 milijardi stanovnika na planetu velika je vjerojatnost da je netko rođen istoga dana kad i vi. Ali, jesu li oni u Belgiji? Annelore De Donder, istraživačica za potrebe projekta »Blizanci«, koji ima za cilj odgovoriti na pitanje: »Kakav bi moj život bio da nisam rođen u Belgiji, nego u drugom dijelu svijeta?«, nada se kako će i u Srbiji uspjeti pronaći zainteresirane osobe, koje su rođene istoga dana kao i neki od posebno odabranih sudionika iz Belgije. Za potrebe projekta izabrano je 20-ak sudionika iz Belgije, te se za njih traže osobe rođene istoga dana i istoga spola diljem svijeta, koje bi oni došli posjetiti. Tijekom posjeta, koji bi trajao par dana i bio sniman od strane belgijske ekipe, rođendanski blizanci bi mogli »otkriti« kakav je utjecaj na njihove živote imala okolica u kojoj su odrasli. Svaki sudionik iz Belgije imat će po 3 adekvatna blizanca.

Za potrebe ovoga projekta ekipa je do sada pronašla oko 120 ljudi iz 40 zemalja te ukoliko ste zainteresirani i rođeni nekog od dole navedenih datuma možete se prijaviti na:

WOESTIJNVIS, TWINS,
Harenssesteenweg 228, B-1800 Vilvoorde, BELGIUM.
e-mail: twins@docfish.be
Telefon: +32 2 303 35 88

Muškarci:

29. travnja 1933.
18. srpnja 1948.
19. srpnja 1948.
20. kolovoza 1949.
11. veljače 1952.
18. siječnja 1956.
5. svibnja 1956.
27. kolovoza 1958.
30. prosinca 1960.
24. srpnja 1962.
14. siječnja 1965.
27. siječnja 1965.
5. listopada 1968.
5. veljače 1969.
1. prosinca 1971.
3. svibnja 1981.

Žene:

5. travnja 1943.
2. svibnja 1950.
20. srpnja 1963.
24. ožujka 1964.
26. ožujka 1975.
27. prosinca 1979.
24. srpnja 1982.

- *Redove smo toliko zbili da su pojedinci postali višak.*
► *Uza vrijeme čistki ostao je samo u čitankama.*

Dujizmi

- *Da nisam učinio pogrešan korak, ne bih ostao na pravom putu.*
► *Stalno krivudam. Zanosim me ideja.*

- Registracija i osiguranje motornih vozila
- Najpovoljnije osiguranje imovine, tvrtke, kasko osiguranja motornih vozila i radnih strojeva plaćanjem na 12 rata
- Osiguranje transporta
- Osiguranje nezgoda, obvezna i sva imovinska osiguranja
- Sigurna i brza isplata štete
- Postanite i Vi član velike obitelji "Croatia osiguranja" D.D. iz Zagreba

"Milenijum osiguranje" A.D. Beograd - Filijala Subotica
24000 Subotica, Karađorđev put 38, telefon: +381 (24) 555-867 i 552-406
E-mail: mios@tippnet.co.yu
Radno vrijeme: od 8 do 16 sati

**PETAK
25.4.2008.**

06.40 - Najava programa
07.00 - Dobro jutro, Hrvatska
07.05 - Vijesti
07.10 - Dobro jutro, Hrvatska
08.35 - Vijesti
08.40 - Dobro jutro, Hrvatska
09.05 - Ponos Ratkajevih, serija
10.00 - Vijesti
10.20 - Na vodenome putu 2., dokumentarna serija
11.10 - Oprah show
12.00 - Dnevnik
12.35 - Mala gospodica
13.25 - Dan za danom, mozaično-zabavna emisija
14.30 - Vijesti
14.45 - Glas domovine
15.10 - Znanstvena petica
15.40 - Drugo mišljenje
16.10 - Hrvatska uživo - Vijesti
16.15 - Hrvatska uživo
17.20 - Danas na Zagrebačkoj burzi
17.22 - Garaža
17.57 - Iza ekrana
18.30 - Ponos Ratkajevih, serija
19.30 - Dnevnik
20.15 - Tesla, dok. film
21.10 - Dobre namjere, serija
22.00 - Poslovni klub
22.35 - Lica nacije
23.20 - Poslovne vijesti
23.30 - Vijesti
23.45 - Vijesti iz kulture
23.55 - Zvezdane staze: Nova generacija 4., serija
00.45 - Filmski maraton: Heroji iz mašte, američki film
02.30 - Filmski maraton: Opasna podsvijest, film
04.25 - Na vodenome putu 2.
05.10 - Mala gospodica
05.55 - Garaža
06.25 - Poslovni klub
06.55 - Znanstvena petica
07.25 - Iza ekrana

06.40 - Najava programa
06.45 - Nove pustolovine: Lucky Luke
07.10 - Neustrašiva Kim, crtana serija
07.35 - Darcyno životinjsko carstvo
08.00 - Žutokljunac
09.00 - Učilica
09.10 - Veliki odmor:
09.35 - Glazbeceda
09.45 - Ta politika
10.00 - Prijenos sjednica Hrvatskog sabora
13.35 - Veliki odmor

14.20 - Tom i Jerry kao klinici
14.50 - Svijet prema Jimu 5.
15.15 - Zvezdane staze: Nova generacija 4., serija
16.00 - CD LIVE
16.45 - Kuda idu divlje svinje, dramska serija
17.50 - Županijske panorame
18.15 - Vijesti na Drugom
18.30 - Košarka (M), NLB liga - polufinale: Zadar - Hemofarm, prijenos
20.15 - Traffic, američki film
22.20 - Vijesti na Drugom
22.40 - Vjenčani kum, mini-serija
00.25 - Lovci na natprirodno 2., serija
01.05 - CD LIVE
01.50 - TV raspored

07.00 Jagodica Bobica
07.20 Fifi i cvjetno društvo
08.00 Yu-Gi-Oh GX
08.10 Ninja kornjače FFW
08.35 Šaljivi kućni video
09.00 Nova lova
11.00 Svi vole Raymonda
11.30 Ružna ljepotica, serija
12.20 Zauvijek susjedi, serija
13.00 Vijesti
13.15 Farma, reality show
14.10 Meatballs 2, igrani film
15.40 Muž na posudbu, film
17.20 Vijesti
17.35 Farma uživo
17.45 Naša mala klinika, serija
18.35 Zauvijek susjedi, serija
19.50 10 do 8, informativna emisija
20.00 Farma, reality show
22.00 Povratak u budućnost 3, igrani film
00.00 Vijesti
00.15 Nemesis. Igra, film
01.50 Anđeli i demoni, film
03.25 Tihi spavač, igrani film
05.05 Naša mala klinika, serija
05.50 Kraj programa

07.05 Magnum, serija (R)
07.55 Za istim stolom, serija (R)
08.40 Scooby-Doo, where are you?, crtana serija
09.05 SpužvaBob Skockani
09.30 Sam svoj majstor, humoristična serija
10.00 Korak po korak, serija (R)
10.25 Puna kuća, serija (R)
10.55 Malcolm u sredini, humoristična serija (R)
11.20 Dadilja, serija (R)
11.45 Rat u kući, serija (R)
12.15 Vijesti
12.20 Večera za 5, lifestyle emisija (R)

12.50 Exploziv, zabavna emisija (R)
13.05 Ne daj se, Nina!, humorna drama (R)
13.35 Za istim stolom, serija
14.25 Magnum, akcijska serija
15.20 Cobra 11, serija
16.10 Korak po korak, humoristična serija
16.40 Puna kuća, humoristična serija
17.05 Malcolm u sredini, humoristična serija
17.35 Dadilja, humoristična serija
18.00 Rat u kući, humoristična serija
18.30 Vijesti
18.55 Exploziv, zabavna emisija
19.05 Večera za 5, lifestyle emisija
19.35 Ne daj se, Nina!, humorna drama
20.00 Torque: Bijes na dva kotača, film, akcijski
21.30 Dracula: veseli mrtvac, film, horor komedija
23.05 Vijesti
23.15 Svemirski vojnici 2, film, znanstveno-fantastični
00.45 Kunolovac, kviz

**SUBOTA
26.4.2008.**

07.40 - Najava programa
08.00 - Vijesti
08.15 - Kinoteka - ciklus klasičnog vesterna: lamteča zvijezda, američki film
09.45 - Fotografija u Hrvatskoj
10.00 - Vijesti
10.20 - Kućni ljubimci
10.50 - Meta, emisija
12.00 - Dnevnik
12.30 - Mala gospodica
13.20 - Potrošački kod
13.55 - Prizma, multinacionalni magazin
14.40 - Duhovni izazovi
15.05 - Reporter: Misija i stvarnost
16.15 - Euromagazin
16.45 - Vijesti
17.00 - Svirci moji, zabavno-glazbena emisija
17.35 - Škrinja
18.35 - TV Bingo show
19.15 - Loto 7/39
19.30 - Dnevnik
20.15 - Zvijezde pjevaju (8/8)
21.55 - Vijesti
22.20 - Konačna odluka, film
00.30 - Filmski klub: Christiane F. - Wir Kinder vom Bahnhof Zoo, njemački film

02.40 - Filmski maraton: Nasilnik, američko-francuski film
04.30 - Filmski maraton: Tjelesni čuvari, švedski film
06.20 - Mala gospodica
07.05 - Euromagazin
06.55 - Ljubav u zaleđu, serija
07.40 - Žutokljunac
08.45 - Disneyjevi crtići: Miki i prijatelji
09.05 - Disneyjevi crtići: Kuzco - careva nova škola
09.35 - Najbolje godine, serija
10.25 - Waterloo Road, serija
11.20 - Briljanteen
12.15 - Auto-magazin
12.50 - Dobre namjere, serija
13.40 - Engleska nogometna liga: Chelsea - Manchester UTD, prijenos
15.35 - Kombinirani prijenos: Tenis (Ž), Fed Cup: Hrvatska - Srbija
16.10 - Kombinirani prijenos: Rukomet, polufinale Kupa pobjedni

ca Kupova: Larvik - Podravka Vegeta, prijenos
18.00 - Varaždin: Misa - susret hrvatske katoličke mladeži
20.00 - Hrvatska nogometna liga: Rijeka - Hajduk, prijenos
21.55 - Hrvatska nogometna liga - emisija
23.00 - Sportske vijesti
23.10 - Hari Mata Hari
00.35 - Dobro ugođena večer: Portret Zada Moulta
01.35 - Barcelona: Formula 1, VN Španjolske - snimka kvalifikacijske utrke
02.35 - Rukomet, polufinale Kupa pobjedni
Kupova: Larvik - Podravka Vegeta, snimka
04.05 - TV raspored

06.25 Šaljivi kućni video
06.50 Power Rangers Mystic Force, serija
07.15 Tomica i prijatelji
07.40 Winx, crtana serija
08.30 Novac, business magazin
09.00 Nova lova
10.20 Povratak u budućnost 3, igrani film
12.20 Večernja škola - EU
13.20 Lud, zbunjen, normalan, serija
14.00 Ne zaboravi stihove, glazbeni kviz

15.00 Farma, reality show
17.00 Vijesti
17.05 Kod Ane, kulinarski show
17.50 Nad lipom 35, hum. glazbeni show
19.15 Dnevnik Nove TV
20.00 Sad je dosta, igrani film
22.00 Farma +, reality show
22.50 Alfie, igrani film
00.35 Jednostavno neodoljiva, igrani film
02.10 Žestoki policajac, film
04.10 Rođeni ubojice, film
06.00 Kraj programa

07.30 Zvijezde Ekstra: George Michael, zab. emisija (R)
08.20 Dan D, serija
08.45 Ulica Sezam
09.50 Note prošlosti, film, glazbena komedija/drama
12.15 Jednom lopov, serija
13.10 Lutrija života, serija
14.00 Vijesti uz ručak
14.15 Ostavljen, film, komedija
15.40 Moja djevojka, film
17.25 Zvijezde Ekstra: Johnny Depp, zabavna emisija
18.30 Vijesti
19.05 Exploziv vikend, zabavna emisija
19.30 Žuta minuta, emisija
20.00 Legenda o jeseni, film
21.35 Hrvatski top model by Tatjana Jurić, show
23.10 Ubojica s autoputa, film
00.50 Kunolovac, kviz
02.50 Svemirski vojnici 2, film, znanstveno-fantastični (R)

**NEDJELJA
27.4.2008.**

07.40 - Najava programa
08.00 - Vijesti
08.10 - Koncert: Eurovizijko natjecanje mladih glazbenika 2006.
09.40 - Hrvatska kulturna baština
10.00 - Vijesti
10.10 - Vijesti iz kulture
10.20 - Prirodni svijet: Divlja žetva, dokumentarni film
11.20 - Jelovnici izgubljenog vremena
12.00 - Dnevnik
12.15 - Mali savjeti za poljoprivrednike
12.17 - Herbosov poljoprivredni savjetnik
12.30 - Plodovi zemlje
13.25 - Split: More
14.00 - Nedjeljom u dva
15.02 - Kulturni info

15.10 - Mir i dobro
 15.45 - Opera box
 16.15 - Vijesti
 16.35 - Lijepom našom:
 Vukovar (2/2)
 17.25 - Uzmi ili ostavi, TV igra
 18.05 - Na domaćem terenu
 19.15 - Loto 6/45
 19.30 - Dnevnik
 20.15 - 1 protiv 100, kviz
 21.15 - Stipe u gostima,
 dramska serija
 22.00 - Razotkrivanje, film
 23.30 - Vijesti
 23.50 - Ciklus europskog filma:
 Pogubna prijateljstva,
 francuski film
 01.30 - Nedjeljom u dva
 02.30 - Prirodni svijet: Divlja
 žetva, dokumentarni film
 03.20 - Opera box
 03.50 - Lijepom našom:
 Vukovar (2/2)
 04.35 - Plodovi zemlje
 05.25 - Split: More
 05.55 - Glas domovine
 06.20 - Drugo mišljenje

06.25 - Najava programa
 06.30 - Dobre namjere, serija
 07.15 - Zvijezde pjevaju (8/8)
 08.50 - Dječje filmsko jutro:
 Nevolje jednog
 Branimira, serija za djecu
 09.20 - Biblija
 09.30 - Uskrsna arhijerejska
 liturgija, prijenos iz
 Hrama preobraženja
 Gospodnjega
 11.30 - Tenis (Ž), Fed Cup:
 Hrvatska - Srbija
 (tri meča)
 13.30 - Studio F1
 13.50 - Formula 1,
 VN Španjolske - prijenos
 15.50 - Studio F1
 16.15 - Odbrojanje do
 Eura (6/8)
 16.45 - Najgol EP
 17.00 - Povijest Europskih
 nogometnih prvenstava
 (1/6)
 18.00 - Slikovnica
 18.30 - Velegradnja: Searsov
 toranj, dok.serija
 19.25 - Magazin Lige prvaka
 20.00 - Film
 21.55 - Vitezovi uzaludnog
 truda,
 humoristična serija
 22.20 - Sportske vijesti
 22.25 - Talijanska nogometna
 liga
 00.10 - Direkt
 00.40 - Dokuteka - Branko
 Lentić: Vijugasta priča,
 dokumentarni film
 01.10 - TV raspored

07.15 Šaljivi kućni video
 07.40 Power rangers Mystic
 Force, serija
 08.05 Tomica i prijatelji
 08.20 Winx, crtana serija
 09.10 Automotiv, auto moto
 magazin
 09.40 Djevojke s Beverly
 Hillsa, serija
 10.05 U sedmom nebu, serija
 10.55 Kuća na plaži, serija
 11.45 Smallville, serija
 12.35 Čarobnice, serija
 13.25 Frikovi, serija
 14.15 Kućanice iz visokog
 društva, serija
 15.05 Kako zavoljeti svoje
 tijelo?, serija
 15.35 Trumanow show,
 igrani film
 17.25 Vijesti
 17.30 Jednostavno neodoljiva,
 igrani film
 19.15 Dnevnik Nove TV
 20.00 Nad lipom 35,
 hum. glazbeni show
 21.15 Kako se riješiti frajera u
 10 dana, igrani film
 23.25 Red Carpet, showbiz
 magazin
 00.45 Svi mrže Chrisa, serija
 01.15 Trumanow show,
 igrani film
 02.55 Red carpet,
 showbiz magazin
 04.05 Svi mrže Chrisa, serija
 04.30 Frikovi, serija
 05.15 Kraj programa

06.35 Lutrija života,
 dramska serija (R)
 07.20 Blizanke,
 humoristična serija
 07.50 Ulica Sezam,
 crtana serija
 08.55 Gospodin Johnson,
 igrani film, drama
 10.30 Jesen stiže, Dunjo moja,
 dramska serija (R)
 11.30 Bibin svijet,
 humoristična serija (R)
 12.05 Koledžicom po svijetu,
 zabavna emisija (R)
 13.15 Vijesti
 13.20 Hrvatski top model by
 Tatjana Jurić, show (R)
 14.55 Legenda o jeseni,
 igrani film, drama (R)
 17.10 Odred za čistoću,
 zabavna emisija
 17.45 Ekkluziv,
 zabavna emisija
 18.30 Vijesti
 19.05 Salto, zabavna emisija

19.35 CSI: Miami,
 kriminalistička serija
 (dvije epizode)
 21.15 Zakon braće,
 kriminalistička serija
 22.00 Maloljetni špijun, igrani
 film, akcijska komedija
 23.30 Kunolovac, kviz
 01.30 Ubojica s autoputa,
 igrani film, akcijski (R)

**PONEDJELJAK
 28.4.2008.**

06.40 - Najava programa
 07.00 - Dobro jutro, Hrvatska
 07.05 - Vijesti
 07.10 - Dobro jutro, Hrvatska
 07.35 - Vijesti
 07.40 - Dobro jutro, Hrvatska
 08.35 - Vijesti
 08.40 - Dobro jutro, Hrvatska
 09.05 - Ponos Ratkajevih, serija
 10.00 - Vijesti
 10.20 - Na vodenome putu 2.,
 dokumentarna serija
 11.10 - Oprah show
 12.00 - Dnevnik
 12.35 - Mala gospodica
 13.25 - Dan za danom,
 mozaično-zabavna emisija
 14.30 - Vijesti
 14.45 - Treća dob, emisija za
 umirovljenike
 15.35 - Gorska služba
 spašavanja, dok. film
 16.10 - Hrvatska uživo - Vijesti
 16.15 - Hrvatska uživo
 17.25 - Hrvatska uživo - Vijesti
 17.30 - Danas na Zagrebačkoj
 burzi
 17.40 - Najslabija karika, kviz
 18.30 - Ponos Ratkajevih, serija
 19.30 - Dnevnik
 20.15 - Latinica: Balkan -
 zašto ga ne vole?
 21.50 - Lastovski fumari,
 dokumentarni film
 22.35 - Otvoreno
 23.20 - Vijesti
 23.40 - Na rubu znanosti
 00.30 - Zvezdane staze: Nova
 generacija 4., serija
 01.15 - Bostonsko pravo 1.
 02.00 - Na vodenome putu 2.,
 dokumentarna serija
 02.45 - Fotografija u Hrvatskoj
 03.05 - Lastovski fumari,
 dokumentarna serija
 03.35 - Latinica: Balkan -
 zašto ga ne vole?
 05.05 - Mala gospodica
 05.50 - Treća dob, emisija
 za umirovljenike

06.40 - Najava programa
 06.45 - Nove pustolovine:
 Lucky Luke
 07.10 - Neustrašiva Kim
 07.35 - Darcyno životinjsko
 carstvo
 08.00 - Žutokljunac:
 09.00 - Učilica
 09.10 - Veliki odmor:
 09.30 - Kako žive životinje
 09.40 - Kratki spoj
 09.55 - Local Boys,
 američki film
 11.35 - Reprizni program
 12.15 - Na domaćem terenu
 13.05 - Veliki odmor
 13.50 - TOP 40
 14.30 - Prijatelji 5.,
 humoristična serija
 14.50 - Svijet prema Jimu 5.
 15.15 - Zvezdane staze: Nova
 generacija 4., serija
 16.00 - McLeodove kćeri 4.
 16.45 - Kuda idu divlje svinje,
 dramska serija
 17.50 - Županijske panorame
 18.15 - Vijesti na Drugom
 18.32 - Svete planine svijeta:
 Himalaje - staništa bogova
 19.05 - Beverly Hills 2., serija
 19.50 - Crteni film
 20.05 - Bostonsko pravo 1.
 20.55 - Vijesti na Drugom
 21.15 - Bitange i princeze 4.,
 humoristična serija
 21.55 - Zlatna kopačka
 22.45 - Fatalna žena,
 francuski film
 00.35 - McLeodove kćeri 4.
 01.20 - TV raspored

07.00 Jagodica Bobica
 07.20 Fifi i cvjetno društvo
 08.00 Yu-Gi-Oh GX
 08.10 Ninja kornjače FFWD
 08.35 Šaljivi kućni video
 09.00 Nova lova
 11.00 Ružna ljepotica, serija
 11.50 Zauvijek susjedi, serija
 12.25 Vijesti
 12.40 Farma, reality show
 13.30 Kako se riješiti frajera
 u 10 dana? igrani film
 15.35 Svijet prema Jimu, serija
 16.00 Kralj Queensa, serija
 16.25 Cosby show, serija
 16.55 Svi vole Raymonda
 17.20 Vijesti
 17.35 Farma uživo
 17.45 Naša mala klinika, serija
 18.35 Zauvijek susjedi, serija
 19.15 Dnevnik Nove TV
 19.50 10 do 8,
 informativna emisija
 20.00 Farma, reality show
 21.00 Ne zaboravi stihove,
 glazbeni kviz
 22.00 Zakon brojeva, serija

22.55 Heroji, serija
 23.50 Vijesti
 00.05 Nikita, serija
 00.55 Zakon brojeva, serija
 01.40 Medij, serija
 02.25 Dva metra pod zemljom
 03.15 Iskušenje, igrani film
 04.55 Nikita, serija
 05.40 Naša mala klinika, serija
 06.25 Kraj programa

06.40 Magnum, serija (R)
 07.30 Za istim stolom, (R)
 08.20 Scooby-Doo, where are
 you?, crtana serija
 08.45 SpužvaBob Skockani
 09.10 Sam svoj majstor, serija
 09.35 Korak po korak, (R)
 10.00 Puna kuća, serija (R)
 10.30 Malcolm u sredini,
 humoristična serija (R)
 10.55 Dadija, serija (R)
 11.20 Rat u kući, serija (R)
 11.50 Vijesti
 11.55 Večera za 5,
 lifestyle emisija (R)
 12.25 Ekkluziv, zabavna emisija
 13.05 Ne daj se, Nina!, (R)
 13.35 Za istim stolom, serija
 14.25 Magnum, akcijska serija
 15.20 Cobra 11, serija
 16.10 Korak po korak, serija
 16.40 Puna kuća, serija
 17.05 Malcolm u sredini, serija
 17.35 Dadija, serija
 18.00 Rat u kući,
 humoristična serija
 18.30 Vijesti
 18.55 Exploziv, zabavna emisija
 19.05 Večera za 5,
 lifestyle emisija
 19.35 Ne daj se, Nina!,
 humorna drama
 20.00 Bljesak, film, akcijski triler
 21.40 Iskupljenje, film, akcijski
 23.15 Vijesti
 23.30 Zakon braće,
 kriminalistička serija (R)
 00.20 Kunolovac, kviz

**UTORAK
 29.4.2008.**

06.40 - Najava programa
 07.00 - Dobro jutro, Hrvatska
 07.05 - Vijesti
 08.40 - Dobro jutro, Hrvatska
 09.05 - Mali savjeti za
 poljoprivrednike
 09.10 - Ponos Ratkajevih, serija
 10.00 - Vijesti
 10.20 - Na vodenome putu 2.,
 dokumentarna serija
 11.10 - Oprah show
 12.00 - Dnevnik

12.35 - Mala gospodica
13.25 - Dan za danom,
mozaično-zabavna emisija
14.30 - Vijesti
14.45 - Među nama
15.35 - Selo pokraj Kupe,
emisija pučke i
predajne kulture
16.10 - Hrvatska uživo - Vijesti
16.15 - Hrvatska uživo
17.30 - Danas na Zagrebačkoj
burzi
17.40 - Najslabija karika, kviz
18.30 - Ponos Ratkajevih, serija
19.30 - Dnevnik

20.15 - Globalno sijelo
20.50 - Dobre namjere, serija
21.40 - Pola ure kulture
22.10 - Poslovne vijesti
22.25 - Otvoreno
23.10 - Vijesti
23.30 - Drugi format
00.20 - Zvezdane staze: Nova
generacija 4., serija
01.05 - Film
03.00 - Na vodenome putu 2.,
dokumentarna serija
03.45 - Oprah show
04.30 - Skica za portret
04.35 - Pola ure kulture
05.05 - Mala gospodica
05.50 - Među nama

06.45 - Nove pustolovine:
Lucky Luke
07.10 - Neustrašiva Kim
07.35 - Darcyno životinjsko
carstvo
08.00 - Žutokljunac:
09.00 - Učilica
09.10 - Veliki odmor:
09.35 - Ljubitelji dječjeg svijeta
09.45 - Navrh jezika
10.00 - Pokretni dvorac,
japanski animirani film
12.00 - Bitange i princeze 4.
12.35 - Svirci moji, zabavno-
glazbena emisija
13.00 - Veliki odmor
13.45 - TOP 40
14.25 - Prijatelji 5., serija
14.45 - Svijet prema Jimu 5.
15.10 - Zvezdane staze: Nova
generacija 4., serija
15.55 - McLeodove kćeri 4.
16.45 - Kuda idu divlje svinje,
dramska serija
17.50 - Županijske panorame
18.15 - Vijesti na Drugom
18.32 - Svete planine svijeta:
Kailash - središte Svijeta
19.05 - Beverly Hills 2., serija
19.50 - Crtani film
20.05 - Nogometna Liga
prvaka - emisija
20.37 - Nogometna Liga prvaka:
Manchester UTD -
Barcelona, prijenos
(1. poluvrijeme)

21.35 - Vijesti na Drugom
21.45 - Nogometna Liga prvaka:
Manchester UTD
- Barcelona, prijenos
(2. poluvrijeme)
22.35 - Nogometna Liga prvaka
- emisija i sažeci
23.05 - Braća i sestre, serija
23.50 - Zločinački umovi 2.
00.30 - McLeodove kćeri
01.15 - TV raspored

07.00 Jagodica Bobica
07.20 Fifi i cvjetno društvo
08.00 Yu-Gi-Oh GX
08.10 Ninja kornjače FFWD
08.35 Šaljivi kućni video
09.00 Nova lova
10.50 Svi vole Raymonda
11.10 Ružna ljepotica, serija
12.00 Zauvijek susjedi, serija
12.40 Vijesti
12.55 Farma, reality show
13.45 Blue Chips, igrani film
15.35 Svijet prema Jimu, serija
16.00 Kralj Queensa, serija
16.25 Cosby show, serija
16.55 Svi vole Raymonda
17.20 Vijesti
17.35 Farma uživo, reality show
17.45 Naša mala klinika, serija
18.35 Zauvijek susjedi, serija
19.15 Dnevnik Nove TV
19.50 10 do 8,
informativna emisija
20.00 Farma, reality show
21.00 Kremenkovi u Viva Rock
Vegasu, igrani film
22.35 Pod nož, serija
23.35 Vijesti
23.50 Nikita, serija
00.45 Heroji, serija
01.30 Medij, serija
02.15 Dva metra pod zemljom
03.05 Djevojke s duplerice,
igrani film
04.50 Nikita, serija
05.35 Naša mala klinika, serija
06.20 Kraj programa

07.05 Magnum, serija (R)
07.55 Za istim stolom, serija (R)
08.45 Scooby-Doo, where are
you?, crtana serija
09.10 SpužvaBob Skockani
09.35 Sam svoj majstor, serija
10.00 Korak po korak, serija (R)
10.30 Puna kuća, serija (R)
10.55 Malcolm u sredini, (R)
11.20 Dadija, serija (R)
11.45 Rat u kući, serija (R)
12.15 Vijesti
12.20 Večera za 5,
lifestyle emisija (R)
12.55 Exploziv, emisija (R)
13.05 Ne daj se, Nina!, (R)

13.35 Za istim stolom, serija
14.25 Magnum, akcijska serija
15.20 Cobra 11, serija
16.10 Korak po korak, serija
16.40 Puna kuća, serija
17.05 Malcolm u sredini, serija
17.35 Dadija, serija
18.00 Rat u kući, serija
18.30 Vijesti
18.55 Exploziv, magazin
19.05 Večera za 5, emisija
19.35 Ne daj se, Nina!, drama
20.00 Koledžicom po svijetu,
zabavna emisija
21.10 Bibin svijet, serija
21.45 Glup i glupli 2,
film, komedija
23.15 Heroji iz strasti, serija
00.15 Vijesti
00.30 Kunolovac, kviz

**SRIJEDA
30.4.2008.**

07.05 - Vijesti
08.40 - Dobro jutro, Hrvatska
09.05 - Herbošov poljoprivredni
savjetnik
09.07 - Ponos Ratkajevih, serija
10.00 - Vijesti
10.20 - Na vodenome putu 2.
11.10 - Oprah show
12.00 - Dnevnik
12.35 - Mala gospodica
13.25 - Dan za danom, emisija
14.30 - Vijesti
14.45 - Ekumena, religijski
kontakt program
15.35 - Domaći dok. film
16.10 - Hrvatska uživo - Vijesti
16.15 - Hrvatska uživo
17.25 - Danas na Zagrebačkoj
burzi
17.35 - Najslabija karika, kviz
18.25 - Ponos Ratkajevih, serija
19.15 - Loto 7/39
19.30 - Dnevnik
20.15 - Piramida
21.25 - Luda kuća 3., TV serija
22.00 - Hrvatska kulturna baština
22.15 - Poslovne vijesti
22.30 - Otvoreno
23.15 - Vijesti
23.35 - Scientia Croatica -
znanstveni forum
00.25 - Zvezdane staze: Nova
generacija 4., serija
01.10 - Zakon i red: Odjel za
žrtve 8., serija
01.55 - Zakon i red: Zločinačke
nakane, serija
02.40 - Na vodenome putu 2.
03.25 - Oprah show
04.10 - Fotografija u Hrvatskoj
04.20 - Hrvatska kulturna baština
04.35 - Domaći dok. film
05.05 - Mala gospodica
05.50 - Ekumena, religijski
kontakt program

06.45 - Nove pustolovine:
Lucky Luke
07.10 - Neustrašiva Kim
07.35 - Darcyno životinjsko
carstvo
08.00 - Žutokljunac:
09.00 - Učilica
09.10 - Veliki odmor:
09.30 - Sonin dnevnik, španjolski
dok. film za mlade
09.45 - Abeceda EU
10.00 - Prijenos sjednica
Hrvatskog sabora
13.35 - Veliki odmor
14.25 - Prijatelji 5., serija
14.46 - Svijet prema Jimu 5.
15.10 - Zvezdane staze: Nova
generacija 4., serija
16.00 - McLeodove kćeri 4.
16.45 - Kuda idu divlje svinje,
dramska serija
17.50 - Županijske panorame
18.15 - Vijesti na Drugom
18.32 - Svete planine svijeta:
Olimp - Zeusov tron
19.05 - Beverly Hills 2., serija
19.50 - Crtani film
20.05 - Nogometna Liga
prvaka - emisija
20.37 - Nogometna Liga prvaka
- prijenos, 1. poluvrijeme
21.35 - Vijesti na Drugom
21.45 - Nogometna Liga prvaka
- prijenos, 2. poluvrijeme
22.35 - Nogometna Liga prvaka
- emisija i sažeci
23.05 - Zakon i red: Odjel za
žrtve 8., serija
23.50 - Zakon i red: Zločinačke
nakane, serija
00.35 - McLeodove kćeri

07.00 Jagodica Bobica
07.20 Fifi i cvjetno društvo
08.00 Yu-Gi-Oh GX
08.35 Šaljivi kućni video
09.00 Nova lova
11.00 Svi vole Raymonda
11.30 Ružna ljepotica, serija
12.20 Zauvijek susjedi, serija
13.00 Vijesti
13.15 Farma, reality show
14.05 Kremenkovi u Viva Rock
Vegasu, igrani film
15.35 Svijet prema Jimu, serija
16.00 Kralj Queensa, serija
16.30 Cosby show, serija
16.55 Svi vole Raymonda
17.20 Vijesti
17.35 Farma uživo
17.45 Naša mala klinika, serija
18.35 Zauvijek susjedi
19.15 Dnevnik Nove TV
19.50 10 do 8,
informativna emisija

20.00 Farma, reality show
21.00 Večernja škola - EU
22.00 Lud, zburjen, normalan
22.40 Vratit će se rode, serija
23.35 Vijesti
23.50 Nikita, serija
00.45 Medij, serija
01.30 Dva metra pod zemljom
02.25 21 gram, igrani film
04.25 Nikita, serija
05.10 Medij, serija
05.55 Naša mala klinika, serija
06.45 Kraj programa

07.05 Magnum, serija (R)
07.55 Za istim stolom, (R)
08.45 Scooby-Doo, where are
you?, crtana serija
09.10 SpužvaBob Skockani
09.35 Sam svoj majstor, serija
10.00 Korak po korak, (R)
10.30 Puna kuća, serija (R)
10.55 Malcolm u sredini, (R)
11.20 Dadija, serija (R)
11.45 Rat u kući, serija (R)
12.15 Vijesti
12.20 Večera za 5,
lifestyle emisija (R)
12.55 Exploziv, magazin (R)
13.05 Ne daj se, Nina!, (R)
13.35 Za istim stolom, serija
14.25 Magnum, akcijska serija
15.20 Cobra 11, serija
16.10 Korak po korak, serija
16.40 Puna kuća, serija
17.05 Malcolm u sredini, serija
17.35 Dadija, serija
18.00 Rat u kući, serija
18.30 Vijesti
18.55 Exploziv, magazin
19.05 Večera za 5, lifestyle emisija
19.35 Ne daj se, Nina!, drama
20.05 CSI: New York, serija
20.55 Zaboravljeni slučaj, serija
21.50 Ženski klan, serija
22.40 Reži me, dramska serija
23.45 Vijesti
00.00 Nestali, serija
00.45 Kunolovac, kviz

**ČETVRTAK
1.5.2008.**

07.00 - Dobro jutro, Hrvatska
07.05 - Vijesti
07.40 - Dobro jutro, Hrvatska
08.35 - Vijesti
09.05 - Ponos Ratkajevih, serija
10.00 - Vijesti
10.20 - Na vodenome putu 2.
11.10 - Oprah show
12.00 - Dnevnik
12.35 - Mala gospodica
13.25 - Dan za danom, emisija
14.30 - Vijesti
14.45 - Trenutak spoznaje

- 15.35 - Domaći dok. film
 16.10 - Hrvatska uživo - Vijesti
 16.15 - Hrvatska uživo
 17.30 - Danas na Zagrebačkoj burzi
 17.40 - Najslabija karika, kviz
 18.30 - Ponos Ratkajevih, serija
 19.30 - Dnevnik
 20.15 - 1 protiv 100, kviz
 21.20 - Brisani prostor - prigodni o Bljesku i 1. svibnju
 22.05 - Znanstvene vijesti
 22.15 - Poslovne vijesti
 22.30 - Velike pobjede - Bljesak, dokumentarni film
 23.35 - Vijesti
 23.55 - Zvezdane staze: Nova generacija 4., serija
 00.40 - Pritisak na tlak
 01.00 - Bez traga 4., serija
 01.45 - Obitelj Soprano 6.
 02.45 - Na vodenome putu 2.
 03.30 - Oprah show
 04.15 - Fotografija u Hrvatskoj
 04.35 - Domaći dok. film
 05.05 - Mala gospodica
 05.50 - Trenutak spoznaje

- 06.45 - Nove pustolovine: Lucky Luke
 07.10 - Neustrašiva Kim
 07.35 - Darcyno životinjsko carstvo
 08.00 - Žutokljunac:
 09.00 - Učilica
 09.10 - Veliki odmor:
 09.40 - Kokice
 10.00 - Prijenos sjednica Hrvatskog sabora
 13.35 - Veliki odmor
 14.25 - Prijatelji 5., serija
 14.45 - Svijet prema Jimu 5.
 15.10 - Zvezdane staze: Nova generacija 4., serija
 15.55 - McLeodove kćeri 4.
 16.45 - Kuda idu divlje svinje, dramska serija
 17.50 - Županijske panorame
 18.15 - Vijesti na Drugom
 18.32 - Svete planine svijeta: Fuji San - simbol Japana
 19.05 - Beverly Hills 2., serija
 19.50 - Crtani film
 20.05 - Pritisak na tlak
 20.35 - Nogometni Kup UEFA - polufinale, 1. poluvrijeme
 21.35 - Vijesti na Drugom
 21.45 - Nogometni Kup UEFA - polufinale, 2. poluvrijeme
 22.45 - Bez traga 4., serija
 23.35 - Obitelj Soprano 6.
 00.25 - McLeodove kćeri
 01.10 - TV raspored

- 07.00 Jagodica Bobica
 07.45 Fifi i cvjetno društvo

- 08.10 Yu-Gi-Oh GX
 08.35 Šaljivi kućni video
 09.00 Nova lova
 11.00 Ružna ljepotica, serija
 11.55 Zauvijek susjedi, serija
 12.35 Vijesti
 12.50 Farma, reality show
 13.40 Blues Brothers, film
 15.50 Za sve je kriv potrkko, igrani film
 17.20 Vijesti
 17.35 Farma uživo
 17.45 Naša mala klinika, serija
 18.35 Zauvijek susjedi, serija
 19.15 Dnevnik Nove TV
 19.50 10 do 8, informativna emisija
 20.00 Farma, reality show
 21.00 Istraga, magazin
 22.40 Provjereno, informativni magazin
 23.35 Vijesti
 23.50 Nikita, serija
 00.45 Medij, serija
 01.30 Vratit će se rode, serija
 02.15 Blues Brothers, film
 04.20 Nikita, serija
 05.05 Medij, serija
 05.50 Naša mala klinika, serija
 06.35 Kraj programa

- 07.05 Magnum, serija (R)
 07.55 Za istim stolom, (R)
 08.45 Scooby-Doo, where are you?, crtana serija
 09.10 SpužvaBob Skockani
 09.35 Sam svoj majstor, serija
 10.00 Korak po korak, (R)
 10.25 Puna kuća, serija (R)
 10.55 Malcolm u sredini, (R)
 11.20 Dadilja, serija (R)
 11.45 Rat u kući, serija (R)
 12.15 Vijesti
 12.20 Večera za 5, lifestyle emisija (R)
 12.50 Eksploziv, zab. emisija (R)
 13.05 Ne daj se, Nina!, humorna drama (R)
 13.35 Za istim stolom, serija
 14.25 Magnum, akcijska serija
 15.20 Cobra 11, serija
 16.10 Korak po korak, serija
 16.40 Puna kuća, serija
 17.05 Malcolm u sredini, serija
 17.35 Dadilja, serija
 18.00 Rat u kući, serija
 18.30 Vijesti
 18.55 Eksploziv, zabavna emisija
 19.15 Večera za 5, lifestyle emisija
 19.45 Ne daj se, Nina!, drama
 20.10 Jesen stiže, Dunjo moja, dramska serija
 21.10 Uvod u anatomiju, serija (dvije epizode)
 22.55 Trava, humorna dramska serija (dvije epizode)
 00.10 Vijesti
 00.25 Nestali, serija
 01.10 Kunolovac, kviz

GLAS DOMOVINE

Emisija o hrvatskim manjinama i iseljeništvu »Glas domovine«, emitira se petkom na programu HRT1, u terminu od 14 i 45 sati.

ZVUCI BAČKE RAVNICE

Emisija na hrvatskom jeziku »Zvuci bačke ravnice« emitira se četvrtkom u 19 sati, na valovima Radio Bačke (99,1 MHz).

HRVATSKA KRONIKA

Program o hrvatskoj nacionalnoj manjini u Mađarskoj na hrvatskom jeziku uz mađarski prijevod emitira se srijedom s početkom u 12 i 30 sati na programu MTV 1.

PROGRAM NA HRVATSKOM JEZIKU RADIO SUBOTICE

PROGRAMSKA SHEMA ZA RADNE DANE:

18,00 – 19,00

- Najava programa
- Večernji dnevnik
- 'Bolja Srbija'
- Agencijske vijesti iz zemlje
- Agencijske vijesti iz RH
- Kronologija
- Jezični savjetnik 'Govorimo hrvatski'

19,00 - 19,30

- Poetski predah
- 'Popularne melodije' – zabavna glazba (ponedjeljkom)
- 'Na valovima hrvatske glazbene tradicije' – narodna glazba (utorkom)
- 'Veliki majstori glazbe' – ozbiljna glazba (srijedom)
- 'Rock vremeplov' (četvrtkom)
- 'Minute za jazz' (petkom)

19,30 – 20,00

- 'Europa danas i sutra' – magazina Radija Deutsche Welle (ponedjeljkom)
- 'Kulturna povijest' (utorkom)
- 'Putokazi' (srijedom)
- 'Iz hrvatske književne baštine' (četvrtkom)
- 'Tjedni vodič' (petkom)

20,00 - 20,30

- 'Aktualije' (ponedjeljkom)
- 'Gospodarski magazin' (utorkom)
- 'Otvoreni studio' (srijedom)
- 'Kultur cafe' – magazin Radija Deutsche Welle (četvrtkom)
- 'U društvu s mladima' (petkom)

20,30 - 21,00

- Narodna glazba, izvanredne emisije (specijali, reportaže)
- Blic vijesti i odjava programa

PROGRAMSKA SHEMA ZA DANE VIKENDA:

Subota

- 18,00 Najava programa, Vijesti dana, Kronologija, zabavna glazba
- 19,00 'Vjerska emisija', duhovna glazba
- 20,00 'Razgovor s povodom', narodna glazba
- 20,55 Odjava programa

Nedjelja

- 18,00 Najava programa, Vijesti dana
- 18,10 'Nedjeljni mozaik' (Kronologija, 'Čovjekov svijet' – magazin Radija Deutsche Welle, moda)
- 19,30 'Priča za laku noć' – dječja emisija
- 20,00 'Ljudi nizine'
- 20,30 Narodna glazba
- 20,55 Odjava programa

104,4 Mhz

Mali oglasi

Prodajem monitor 17" IBM E74. Cijena 3000 dinara.
Tel: 024/ 562 – 700, zvati u večernjim satima.

Izdajem namještenu sobu s kuhinjom i kupaticom za učenicu ili radnicu, isključivo nepušača, blizu Medicinske škole, KTC-a i IDEA-e. Centralno grijanje i kablovska TV.
Telefon: 024/ 566 – 898

Prodajem 3s stan, stara gradnja, ekstra lokacija, pogodan i za kancelariju, 115 m².
Telefon: 024 / 526 – 243
Lulić Anica, Subotica, Aleja M. Tita 26/V.

Prodajem tijekom cijele godine šarplanince, štenad šampionskog podrijetla i odrasle ženke i mužjake izuzetnog izgleda i karaktera.
Karan. Tel: 025/ 830 – 475 i 063/ 717 – 4888.

Traži se u najam, pozajmicu ili na poklon očuvana flauta.
Jasmina 021/ 496 – 014

Izdajem objekt, magacin na čantavirskom putu, idealna lokacija oko 100 m².
Tel: 024/ 530 - 107 ili 064/ 261 – 8022

Prodajem pumpu – dvoklipnu 30 atm i prikolicu za moto-kultivator »IMT-506-DELUXE« i remontovanu peć »KREKA VESO« 12T. Informacije od 17 sati na broj telefona 022 / 591 – 264.

Prodajem staru kuću u Cabuni kod Virovitice (Hrvatska), zemlju za malu industriju i šumu.
Zvati na telefon: +385/ 33 / 673 – 076
i 063/ 766 – 8808. Boris

Prodajem sliku »Krizanteme sa svijećom« 1990. autora Stipana Šabića (1928.-2003.), tehnika suhi pastel, dimenzije 67 x 47 cm, uokvirena 85 x 65 cm.
Molimo javiti se na telefon 024/ 550 – 163.

Izdajem namještenu sobu na Radijalcu učeni/ku ili studentici/u, s CG, s upotrebom kuhinje i kupatila, za nepušače.
Tel: 024/ 558 – 227 ili 063/ 597 – 021

Ing. elektrotehnike daje sate fizike i matematike učenicima osnovnih i srednjih škola.
Telefoni: 064/ 292 – 1043 ili 024/ 524 – 701

Prodajem tri lanca zemlje prve klase, u Šandorskom ataru kod »Agrokombinata«.
Tel.: 024/ 522 – 677

Hitno potrebno 10 konobara na otoku Cresu. Potrebno je imati hrvatsku putovnicu. Starosna granica je do 35 godina.
Javiti se na telefon: 063/ 110 – 7751.

Prodajem trosoban stan, 115 četvornih metara, klasična gradnja, centar grada, ekskluzivna lokacija. Naročito pogodna za ured, ambulantu i drugo.
Tel: 024/ 526 – 243

Prodajem staru kuću za rušenje, MZ »Novo selo«. Plac 340 m².
Tel. 024/ 532 – 505.

Prodajem staru kuću u Čačincima kod Slavonske Orahovice, pet jutara zemlje i jedno jutro šume kod Vočina (sve u Hrvatskoj), ili sve to menjamo za Vojvodinu (Irig, Ruma, Srijemska Kamenica...).
Zvati na telefon: 063/ 714 – 6545
ili +385/ 33/ 673 – 076.

Besplatni mali oglasi uz kupon iz »Hrvatske riječi«

Štovani čitatelji našeg i vašeg tjednika, I dalje nastavljamo s objavljivanjem rubrike malih oglasa u kojoj ćete moći objavljivati sve ono što želite prodati, mijenjati, kupiti ili darovati. Jedini uvjet za objavu vašeg malog oglasa je priloženi kupon koji ćemo objavljivati u svakom broju »Hrvatske riječi«.

Duljina malog oglasa ne smije prelaziti više od 30 riječi.

Uredništvo

HRVATSKARIJEČ

Subotica-trans

SUBOTICA-TRANS obavlja cijenjene putnike na međunarodnoj autobusnoj liniji, Subotica – Zagreb, važe cijene prijevoza s nizom pogodnosti:

- djeca do 6 godina voze se besplatno
- djeca od 6 do 12 godina imaju popust 50% (cijena povratne karte iznosi 1.225 din.)
- studenti uz prikaz studentske legitimacije (koja se dobiva na autobusnoj stanici) uživaju popust od 20% (povratna karta je 3.332 din., a u jednom smjeru 1.960 din.)

POPUSTI VAŽE ISKLJUČIVO ZA IZRAVNU LINIJU OD SUBOTICE DO ZAGREBA U OBA SMJERA I VAŽE 30 DANA.

VAŠ SUBOTICA-TRANS

Nama je dovoljno
da znate za nas...

FUNERO

Privatno pogrebno poduzeće

- Subotica, Karadordev put 2,

telefon (danonoćno): (024) 55-44-33

- Raspored sprovoda i umrlice na Internetu:

www.funero.co.yu

e-mail: funero@funero.co.yu

Mogućnost odloženog plaćanja

PRIVATNO POGREBNO PODUZEĆE
"URNA"
A.D.-d.o.o.

Trg žrtava fašizma br. 1

PODUZEĆE ZA PRODAJU
POGREBNE OPREME
PRIJEVOZ I CEREMONIJAL
POKOPA

Tel.: 024-558-011

Cyječara:
Tel.: 024/557-130